

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Katedra geografie

Bc. Jan POSPÍŠIL

**Město Olomouc a kultura: příspěvek k hodnocení
geografických aspektů kvality života**

Diplomová práce

Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.

Olomouc 2015

Bibliografický záznam

- Autor (osobní číslo): Bc. Jan POSPÍŠIL (R120221)
- Studijní obor: Regionální geografie
- Název práce: Město Olomouc a kultura – příspěvek k hodnocení geografických aspektů kvality života
- Title of thesis: The city of Olomouc and culture - a contribution to the evaluation of geographical aspects of quality of life
- Vedoucí práce: doc. RNDr. Václav TOUŠEK, CSc.
- Rozsah práce: 118 stran, 8 vázaných příloh
- Abstrakt: Diplomová práce má dvě význačné části. První z nich je analýza kulturní infrastruktury, která v sobě zahrnuje posouzení současného stavu a dosavadního vývoje kulturních zařízení ve městě Olomouc i jeho zázemí. Druhou částí je pak vyhodnocení kvality života obyvatel ve vztahu ke kvalitě a kapacitě kulturní infrastruktury v Olomouci a jejím zázemí.
- Klíčová slova: kultura, kulturní infrastruktura, kvalita života, dotazníkové šetření, Olomouc
- Abstract: The thesis has two significant parts. The first part is the analysis of cultural infrastructure, which includes an assessment of development and current state of cultural facilities in Olomouc and its suburb. The second part is based on questionnaire survey: an evaluation of the quality of life of people in relation to the quality and capacity of cultural infrastructure in Olomouc and its suburb.
- Keywords: culture, cultural infrastructure, quality of life, questionnaire survey, Olomouc

Prohlášení:

Tímto prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci vypracoval samostatně pod vedením doc. RNDr. Václava Touška, CSc. a uvedl jsem v ní veškerou použitou literaturu a zdroje.

V Olomouci, dne 24. dubna 2015

.....

Podpis

Poděkování:

Na tomto místě bych rád poděkoval doc. RNDr. Václavu Touškovi, CSc. za odborné vedení, cenné rady, připomínky a poskytnutá data, které mi byly zprostředkovány při zpracování této diplomové práce. Dále děkuji RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za pomoc při vyhodnocení dotazníkového šetření.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jan POSPÍŠIL**
Osobní číslo: **R120221**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Město Olomouc a kultura - příspěvek k hodnocení geografických aspektů kvality života**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

- úvod, cíle práce a hypotézy
- rešerše literatury k problematice kvality života s důrazem na kulturu
- zdroje dat, metodika a zpracování dat (dotazníkové šetření)
- analýza kulturní infrastruktury města (včetně historických aspektů)
- vyhodnocení dotazníkového šetření zaměřeného na kapacitu a kvalitu kulturní infrastruktury
- výsledky šetření vs. populace charakterizovaná daty SLDB 2011 (prostorová analýza)
- závěr (aktuální potřeby obyvatel města Olomouce v oblasti kultury)

Rozsah grafických prací: **Podle potřeb zadání**

Rozsah pracovní zprávy: **20 000 - 24 000 slov**

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

**Publikace autorů: Andráško I., Baar V., Chromý P., Crang M., Heřmanová E.,
Ira V., Norton W., Patočka J. a další...**

Vedoucí diplomové práce: **Doc. RNDr. Václav Toušek, CSc.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **27. listopadu 2012**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2014**

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 27. listopadu 2012

Obsah:

1	Úvod	10
2	Rešerše literatury	12
2.1	Literatura o kvalitě života	12
2.2	Literatura o kulturní geografii	13
3	Vymezení zájmové oblasti	15
4	Kulturní infrastruktura zkoumaného území	17
4.1	Divadlo	19
4.1.1	Historie divadel v Olomouci	19
4.1.2	Současný stav	21
4.1.2.1	Moravské divadlo Olomouc	22
4.1.2.2	Divadlo Tramtarie	23
4.1.2.3	Divadlo hudby	23
4.1.2.4	Divadlo na cucky (Divadlo Konvikt - DW7)	24
4.1.2.5	Divadlo na Šantovce	25
4.1.2.6	Loutkové divadlo: Kašpárkova říše	26
4.1.2.7	Slovanský tyátr	26
4.2	Kina	26
4.2.1	Historie kin v Olomouci	27
4.2.2	Současný stav	30
4.2.2.1	Kino Metropol	31
4.2.2.2	Pastiche Filmz	31
4.2.2.3	Multikino Cinestar	32
4.2.2.4	Multikino Premiere Cinemas	32
4.2.2.5	Letní kino	32
4.3	Muzea	33
4.3.1	Historie muzeí v Olomouci	33
4.3.2	Současný stav	34
4.3.2.1	Vlastivědné muzeum v Olomouci	35
4.3.2.2	Muzeum umění Olomouc	36
4.3.2.2.1	Muzeum moderního umění	37
4.3.2.2.2	Arcidiecézní muzeum Olomouc	37
4.3.2.2.3	Divadlo hudby	38
4.3.2.3	Muzeum Matice svatokopecké	39
4.3.2.4	Letecké muzeum Neředín	39
4.3.2.5	Veteran arena: Muzeum historických automobilů	39

4.3.2.6	Muzeum ČD: Expozice historických kolejových vozidel	40
4.3.2.7	Korunní pevnůstka	40
4.3.2.7.1	Muzeum Olomoucké pevnosti	43
4.3.2.7.2	Pevnost poznání Olomouc	43
4.3.2.8	Hanácké muzeum a skanzen Příkazy	44
4.4	Galerie a výstaviště	44
4.4.1	Historie galerií v Olomouci	44
4.4.2	Současný stav	45
4.4.2.1	Výstaviště Flora Olomouc	46
4.5	Knihovny	47
4.5.1	Historie knihovnictví v Olomouci	47
4.5.1	Současný stav	48
4.5.1.1	Vědecká knihovna v Olomouci	49
4.5.1.2	Knihovna Univerzity Palackého	50
4.5.1.3	Knihovna města Olomouce	50
4.6	Hudební scéna	51
4.6.1	Historie hudební scény v Olomouci	51
4.6.2	Současný stav	52
4.6.3	Moravská filharmonie	53
4.7	Tanec	54
4.7.1	Historie tance v Olomouci	54
4.7.2	Současný stav	55
4.8	Kulturní akce a festivaly	56
4.8.1	Hudební festivaly	58
4.8.2	Divadelní festivaly	58
4.8.3	Filmové festivaly	59
5	Dotazníkové šetření „Kultura v Olomouci a zázemí“	60
5.1	Obsah dotazníku	60
5.2	Metodika dotazníkového šetření	61
5.3	Reprezentativnost dotazníkového šetření	63
5.4	Vyhodnocení dotazníkového šetření	69
5.4.1	Aktivní provozování kultury	69
5.4.2	Spokojenost s kulturní nabídkou	72
5.4.3	Informovanost o kulturním dění	78
5.4.4	Zájem o kulturní aktivity	81
5.4.5	Hodnocení fungování kulturních zařízení a akcí	86
5.4.6	Dostupnost kulturních akcí	91

5.4.7	Kulturní přitažlivost města pro návštěvníky.....	93
5.4.8	Vnímání vlivu OC Galerie Šantovka na kulturu v centru města	94
6	Závěr	98
7	Summary	101
8	Seznam použité literatury	102
8.1	Literární zdroje	102
8.2	Internetové zdroje	104
9	Seznam použitých zkratk	108
10	Seznam příloh.....	109

1 Úvod

Kultura se nesporně řadí mezi nejsložitější oblasti společenského života. Její projevy jsou nejen mnohostranné, ale ve značné míře také nehmotné a proto i stěží „uchopitelné“. Nesnadná je pouhá odpověď na otázku co to je kultura, co do ní patří a kde lze vysledovat její hranice. V souladu s definicí UNESCO¹ je kultura *„souborem distinktivních duchovních a hmotných, intelektuálních a citových rysů, které charakterizují společnost nebo společenskou skupinu; spolu s uměním a písemnictvím zahrnuje také způsoby života a soužití, hodnotové systémy, tradice a přesvědčení.“*

Postihnout vyčerpávajícím způsobem takto složitou část reality je nad naše možnosti poznání, zobecnění a následného hodnocení. Proto je pro účely této diplomové práce pojem kultura zúžen. Z pohledu geografie je ideální pro hodnocení kultury pracovat s tzv. kulturní infrastrukturou. Podle Heřmanové a Chromého (2009) jde o hmotná zařízení či nemovitě objekty, které slouží ke zprostředkování, zpřístupnění či poskytování kulturních statků, kulturních aktivit a služeb obyvatelům. Nejčastěji je označována jako síť divadel, kin, knihoven, muzeí, galerií, kulturních domů, výstavních sálů, apod. Z hlediska hodnocení a komparace její úrovně lze zkoumat několik základních aspektů. Jednak jde o hledisko kvantitativní, tj. hledisko početního stavu daného typu kulturní infrastruktury (např. počty divadel, kin, muzeí, atd.) a příbuzné hledisko kapacitní (např. počty sedadel, počty knihovnických jednotek, apod.). Velmi podstatným je hledisko kvalitativní, které umožňuje odlišit různý stupeň funkčnosti, využitelnosti i významnosti daného objektu.

Diplomová práce se zabývá hodnocením geografických aspektů kvality života obyvatel města Olomouc a jeho zázemí v oblasti kultury, se zaměřením na kapacitu a kvalitu kulturní infrastruktury. Měla by přispět k poznání kvality života obyvatel Olomouce a jejího okolí a navazuje tak na grantový projekt GAČR s názvem „Urbánní a suburbánní kvalita života: geografický pohled“, řešený Katedrou geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

Předkládaná práce má dvě význačné části. První z nich je analýza kulturní infrastruktury, která v sobě zahrnuje posouzení současného stavu a dosavadního vývoje kulturních zařízení ve městě Olomouc i jeho zázemí. Druhou částí je pak vyhodnocení realizovaného dotazníkového šetření. Pomocí této kvantitativní metody je hodnocena spokojenost obyvatel ve vztahu ke kvalitě a kapacitě kulturní infrastruktury v Olomouci

¹ Uvedeno ve Všeobecné deklaraci UNESCO o kulturní diversitě z roku 2001.

a jejím zázemí. Pozornost je věnována také rozdílům ve vnímání kvality života z aspektu kultury u respondentů podle pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a místa bydliště (městské části a obce tvořící zázemí města).

Hlavním cílem předkládané diplomové práce je zhodnotit spokojenost obyvatel s kulturou ve městě Olomouc a jeho zázemí. A to jak z objektivního, tak ze subjektivního pohledu na danou problematiku. Objektivní hodnocení bude vycházet z informací a dat týkajících se jednotlivých kulturních zařízení. Subjektivní stránka věci, která je v diplomové práci stěžejní, bude posuzována na základě osobního vnímání kvality a kapacity kulturní nabídky v Olomouci a jejím zázemí na základě výsledků dotazníkového šetření.

„Obyvatelstvo Olomoucké hlavní zábavu má v divadle, v besedě čtenářské a v kavárnách, letního pak času na městské střelnici a v procházkách po alejích (...). Hry divadelní provozují se obyčejně od měsíce září až do Velkonoc, a bývají, ježto jiných kratochvilí zde pořídka, v průměru hojněji navštěvovány než jinde. Spolek čtenářský z veškerého obyvatelstva se skládající, počítá 130 údů a jest oblíbeným střediskem vzdělavců zdejších.“

Alois Vojtěch Šembera, 14. 6. 1861

Profesor řeči a literatury české na c. k. vysokých školách vídeňských

2 Rešerše literatury

2.1 Literatura o kvalitě života

Téma kvality života se začalo více objevovat po druhé světové válce, kdy se lidé více zajímali o zlepšení svého osobního životního stylu. Tento trend se následně projevil i v literatuře. Jednou z prvních studií byla publikace *Quality of life in the United States: An excursion into the new frontier of socioeconomic indicators* (1969), jejíž autor J. O. Wilson v ní popisuje socioekonomické ukazatele (např. životní podmínky, zdraví, sociální péče a vzdělání), které sloužily k hodnocení kvality života v jednotlivých státech USA. Zároveň tak stanovil, že kvalita života lze hodnotit pomocí dílčích ukazatelů či jako celek.

Na základě dotazníkových šetření zabývajících se uspokojováním životních potřeb, které probíhaly ve vybraných městech USA, vznikla v roce 1976 práce s názvem *The quality of american life* od A. Cambella, P. Converse a W. Rogerse. Tito autoři zde poprvé užíli metodu výzkumu spokojenosti, která se používá dodnes.

S názorem, že kvalita života obyvatel je úzce ovlivňována prostředím, kde lidé žijí, se můžeme setkat v díle N. Helburna – *Geography and the quality of life* (1982). Zmiňuje tu zároveň, že kvalita života je v různých částech odlišná a velký problém přisuzuje sociálním rozdílům mezi obyvateli.

M. Pacione, autor celé řady článků a publikací o kvalitě života a zejména jejího měření, tvrdí, že kvalita života je výsledkem individuálního přístupu člověka k prostředí, ve kterém žije. Mezi jeho studie patří např. *Quality of life in Glasgow: Applied geographical analysis* (1986), ta se zabývá výzkumem objektivní a subjektivní dimenze kvality života. Z dalších autorů, zabývajících se tímto tématem, lze zmínit např.: Dissarta a Dellera (2000), Massama (2002) a mnoho dalších.

Problematice kvality života se věnuje také celá řada českých a slovenských geografů. Mezi významné patří Ivan Andráško (*Dve dimenze kvality života v kontexte percepce obyvatelov miest a vidieckych obcí, 2005* – práce se věnuje kvalitě života z pohledu objektivní i subjektivní dimenze) a především pak Vladimír Ira. Ve své publikaci *Každodenné aktivity člověka z hlediska kvality a udržitelnosti života* (2002) prezentuje přístup založený na časově-geografickém rámci, který umožňuje studovat každodenní aktivity jednotlivce. Mezi jeho díla patří např. i *Quality of life and urban space - Case study from city of Bratislava* (2005). Společně s I. Andráškem vydali

v Geografickém časopise studii Kvalita života z pohľadu humánnej geografie (2007). Mezi další autory patřĩ také Kladio (2011), Heřmanová (2012) a Iřtok a Angelovič (2013). První zmiňovaný se na téma kvality života zaměřil ve své disertační práci s názvem Prostorová diferenciacie kvality života obyvatel města Olomouce.

Podle R. Iřtoka a M. Angeloviče (2013), geografie do výzkumu kvality života přĩnází nezastupitelný metodologický přístup i specifickou prezentaci výsledků. Geografové jsou totiž schopni analyzovat a hlavně syntetizovat prostorovou diferenciaci kvality života, což umožňuje identifikaci problémů v jednotlivých regionech a následnému návrhu možnosti jejich řešení.

2.2 Literatura o kulturní geografii

Diplomová práce v sobě zahrnuje zkoumání kulturní infrastruktury, tedy pojem, který je z hlediska geografie obsažen v rámci kulturní geografie. Touto problematikou se zabývá poměrně málo autorů. Mezi nejvýznamnější autory řadíme Evu Heřmanovou. Společně s Jiřím Patočkou vydali v roce 2008 publikaci s názvem Lokální a regionální kultura v České republice, kde se věnují otázce kulturního prostoru, kulturní politiky a kulturního dědictví na lokální a regionální úrovni.

Eva Heřmanová je také spoluautorkou knihy Kulturní regiony a geografie kultury, kterou vydala společně s Pavlem Chromým v roce 2009. V tomto díle se autoři zaměřují zejména na management a rozvoj území z hlediska jeho sociokulturních aspektů a zpracovávají též kulturně - geografická témata a kulturní reálie v prostoru České republiky. Záměrem autorů je pak snaha o určitý specifický geografický pohľad na řadu jevů, které spoluvytvářejí sociokulturní prostředí dnešních obcí, měst a regionů. Autoři v názvu knihy zmiňují „geografii kultury“ (v literatuře málo používané), v úvodu zdůrazňují odlišování tohoto pojmu od „kulturní geografie“, pouze okrajově však zmiňují postavení těchto pojmů v rámci geografických disciplín a nevysvětlují zásadní rozdíl a podstatu jejich významů.

S užívanějším pojmem „kulturní geografie“ se můžeme setkat v knize M. Cranga – Cultural geography (1998), kde je kultura představována z geografického hlediska. Autor zde sleduje myšlenky, prvky a postupy, které dohromady tvořĩ kultura a také identitu skupin obyvatelstva. Tímto tématem se zabývá i publikace Handbook of cultural geography (2003) K. Andersona a také páté vydání geografického slovníku: The dictionary of human geography (2009), autorů Gregoryho, Johnstona a kol.

Holistické pojetí kulturní geografie je představováno v knize J. Andersona *Understanding cultural geography: places and traces* (2010).

Kulturní infrastruktura je stěžejním tématem knihy s názvem *Kultura v krajích České republiky* (2012), zpracované kolektivem autorů na Sociologickém ústavu Akademie věd České republiky pod vedením Věry Patočkové. Monografie se mj. věnuje vymezení pojmu kultura, financování kultury a vytváří ucelený přehled platné legislativy a koncepčních strategických dokumentů vztahující se ke kultuře v jednotlivých krajích České republiky. V závěrečné části knihy autorský kolektiv představuje profily jednotlivých krajů ČR z pohledu kultury a kulturního dědictví.

Další literatura, zabývající se tématem kulturní infrastruktury, pramení z práce autorů Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) zřizované Ministerstvem Kultury ČR. Toto pracoviště je zdrojem analýz a statistik o kultuře pro celou Českou republiku.

3 Vymezení zájmové oblasti

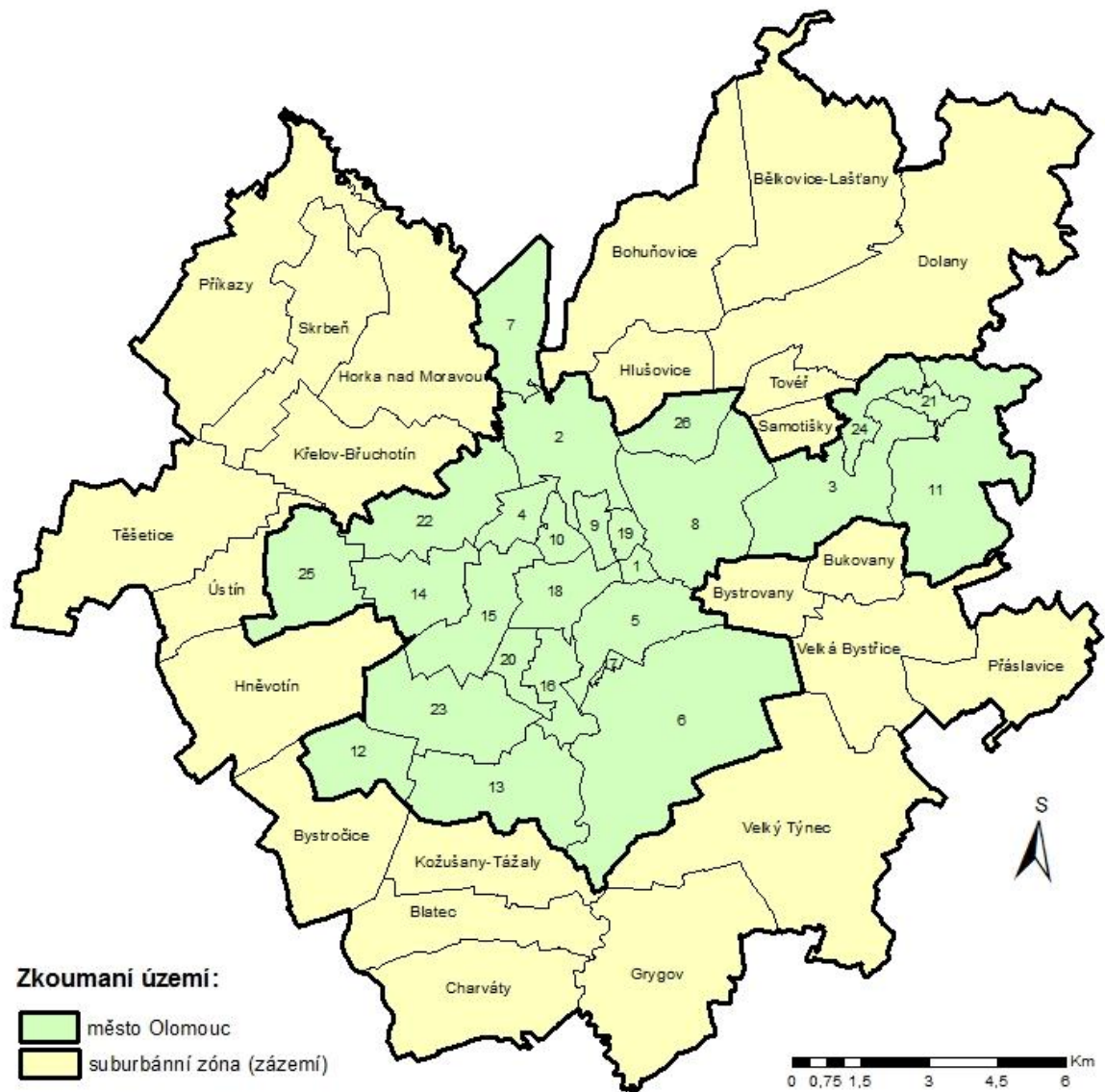
Město Olomouc, přirozené centrum Hané, rozkládající se v údolní nivě řeky Moravy v Hornomoravském úvalu, patří mezi nejvýznamnější historická, hospodářská a také kulturní střediska v České republice. Tato moravská metropole s dodnes sídlícím arcibiskupstvím, Vrchním soudem, vojenským velitelstvím a druhou nejstarší univerzitou, disponuje množstvím kulturně - historických památek, které (po hlavním městě Praze) tvoří druhou největší městskou památkovou rezervaci u nás.

Olomouc leží na důležitých silničních a železničních tazích a počtem obyvatel patří celorepublikově na šesté místo se 101 003 obyvateli (SLDB 2011). Město je důležitým administrativním centrem, plní roli krajského města Olomouckého kraje a nese i titul města statutárního². Rozkládá se na ploše 103,36 km² a je rozděleno na 26 katastrálních území městských částí (viz Obr. 1). Mezi nejlidnatější z nich patří Nová Ulice (téměř 20 tis. obyvatel), Nové Sady a Olomouc – střed (obě přes 10 tis. obyvatel).

Tématem práce je zkoumání kulturních aspektů také v suburbánním zázemí města Olomouc. Jeho vymezení je převzato z práce Urbánní a suburbánní prostor Olomouce (*Halás et al., 2012*), kde je definováno na základě čtyř skupin indikátorů, jimiž jsou: dostupnost, dojíždka, migrace a intenzita bytové výstavby. V každé ze skupin indikátorů byly užity jeden až tři vzájemně rovnocenné ukazatele. Pro dostupnost to byly: časová dostupnost hromadnou dopravou v dopravní špičce, časové dostupnosti po cestě a kilometrové dostupnosti po cestě; ve skupině dojíždka bylo počítáno s poměrem denně dojíždějících obyvatel do zaměstnání z obce do Olomouce na počet ekonomicky aktivních obyvatel v obci (užívána data ze SLDB 2001); migrace pak byla vyjádřena údaji o relativním migračním saldu obce a migračním saldu města Olomouce, v přepočtu na 1000 obyvatel; v poslední skupině intenzita bytové výstavby autoři do analýzy zahrnuli údaje o počtu postavených bytů v obci na 1000 obyvatel (data u posledních dvou skupin brána za období 1997 - 2009).

Zázemí je tvořeno 23 obcemi (viz Obr. 1), ve kterém podle posledního sčítání z roku 2011 žilo celkem 32 266 obyvatel. Nejlidnatější z nich je město Velká Bystřice (přes 3 000 obyvatel) a obce Velký Týnec, Dolany, Bohuňovice a Horka nad Moravou (všechny přes 2 000 obyvatel). Dohromady tak podle SLDB 2011 žilo v zájmovém území 133 269 obyvatel.

² Pro Olomouc jen čistě titul, neboť město není rozděleno na samosprávné části. Městské části jsou řízeny centrálně.

1 Bělidla	6 Holice	11 Lošov	16 Nové Sady	21 Radíkov	26 Týneček
2 Černovír	7 Chomoutov	12 Nedvězí	17 Nový Svět	22 Řepčín	
3 Droždín	8 Chválkovice	13 Nemilany	18 Olomouc-střed	23 Slavonín	
4 Hejčín	9 Klášter. Hradisko	14 Neředín	19 Pavlovičky	24 Sv. Kopeček	
5 Hodolany	10 Lazce	15 Nová Ulice	20 Povel	25 Topolany	

Obr. 1: Vymezení zájmové oblasti

Zdroj: vlastní zpracování (ArcGIS 10.3)

4 Kulturní infrastruktura zkoumaného území

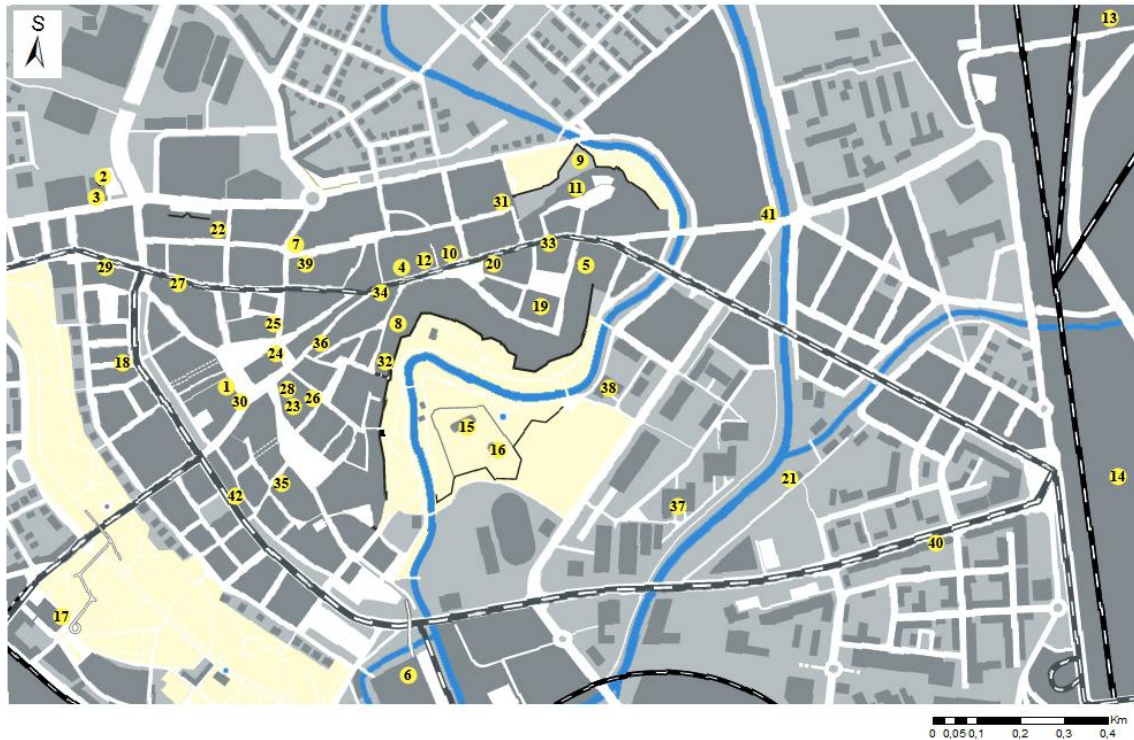
Kulturní infrastrukturou se myslí struktura všech daných existujících kapacit, prostorů, ale i jednotlivých umělců a aktérů, vždy vztažená k určitému geografickému teritoriu (*Dvořák, 2005*). Následující řádky se zabývají analýzou této infrastruktury jak ve městě Olomouc, tak i v jeho vymezeném zázemí.

Kapitola je rozdělena podle jednotlivých oborů kulturní činnosti do podkapitol, jejichž první část se snaží stručně popsat historické aspekty a vývoj kulturní infrastruktury, druhá část se pak zabývá jejím současným stavem z pohledu nabídky kvality a kapacity.

Při pohledu do minulosti zjistíme, že se město Olomouc a jeho zázemí mohlo opřít o dlouhodobě budovanou základnu kulturních institucí již v období První republiky. To je možné dokumentovat na divadlech, knihovnách, muzeích a také kulturních domech. Následný komunistický režim tak přišel k hotovému. Kulturní infrastrukturu potřeboval k šíření svého hodnotového systému, takže tato síť byla postupně doplňována především kulturními domy (KD), které vyrostly téměř v každé obci. Mnoho jich vyrostlo v době normalizace, tedy v 70. a 80. letech minulého století. Zároveň režim znárodnil a změnil sály sokoloven, kde se mimo sportovní činnosti také hrálo divadlo, tancovalo a zpívalo, na ryze sportovní zařízení. V 50. letech se většina divadelních, hudebních a tanečních spolků musela nechat podřídit komunistické správě Revolučního odborového hnutí (ROH). Při průmyslových a dalších podnicích byly zřízeny závodní kluby a domy ROH. Nebylo by správné nepřipomenout, že skrze tuto základnu odbory vkládaly do těchto aktivit finanční prostředky (platily kroje, kostýmy, technické vybavení, apod.) a že např. amatérský film a fotografie díky tomu velmi dobře prosperovaly. Od šedesátých let do této oblasti vstoupil rovněž Československý (později Socialistický) svaz mládeže, který zřizoval klubová zařízení. Ta poskytla základnu hnutí tzv. malých forem (*Lázňovská, 2014*). Šedesátá léta přinesla vznik Lidových škol umění (tzv. lidošky), které po roce 1989 změnilly název na Základní umělecké školy (ZUŠ) a rozšířily svůj rozsah výuky.

Kulturní zařízení jsou zřizována především obecní samosprávou (multifunkční kulturní zařízení – KD, kulturní a informační centra, příspěvkové organizace, aj.), jejich činnost je provozována v objektech budovaných od poloviny 19. století, které postupně zejména v období po roce 2000 procházejí technickou modernizací, případně rekonstrukcí. Pořád je však řada objektů, jejichž doba životnosti už dávno uplynula.

Kulturní činnost provozují také nevládní neziskové organizace (obecně prospěšné společnosti, spolky, atd.) a soukromá kulturní zařízení. Nejvíce vzrostl počet nových galerií, muzeí a multikin, ruší se klasická kina. Z hlediska umístění, jsou kulturní zařízení v Olomouci situována především v historickém centru (viz Obr. 2).

1	Moravské divadlo, Moravská filharmonie	15	Pevnost poznání	29	Galerie Labyrint
2	Divadlo Tramtarie	16	Muzeum Olomoucké pevnosti	30	Galerie Mona Lisa
3	Kašpárkova říše	17	Výstaviště Flora Olomouc	31	Galerie podkova
4	Divadlo hudby	18	Vědecká knihovna Olomouc	32	Galerie Primavesi
5	Divadlo na Cucký (DW7), Galerie W7	19	Ústřední Knihovna UP	33	Galerie Rubikon
6	Divadlo na Šantovce, Premiere Cinemas	20	Knihovna města Olomouce	34	Galerie Skácelík
7	Kino Metropol	21	ZUŠ Žerotín	35	Galerie U Mloka
8	Umělecké centrum UP: Pastiche Filmz,...	22	KD Žerotín	36	U Zlaté Štíky
9	Letní kino	23	G - galerie města Olomouce	37	U-klub
10	Vlastivědné muzeum v Olomouci	24	Galerie Caesar	38	S-cube
11	Arcidiecézní muzeum Olomouc	25	Galerie Patro	39	Jazz Tibet club
12	Muzeum moderního umění	26	Galerie 1499	40	Bounty Rock Café
13	Veteran arena	27	Galerie Anděl	41	Klub 15minut
14	Muzeum ČD	28	Galerie Bohéma	42	Club Belmondo

Obr. 2: Kulturní infrastruktura v centru města

Zdroj: vlastní zpracování (ArcGIS 10.3)

Data o návštěvnosti a kapacitě jednotlivých kulturních institucí jsou čerpána zejména ze statistik Občanské vybavenosti sídel 1987, vytvořených tehdejším Federálním statistickým úřadem. Zdrojem informací se staly také statistiky Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) zřizované Ministerstvem Kultury ČR a výroční zprávy jednotlivých organizací.

4.1 Divadlo

4.1.1 Historie divadel v Olomouci

Historie divadla v Olomouci je velmi bohatá. První zmínky o vystoupeních potulných herců sahají do 15. století. Divadelní hry jsou spjaty s příchodem jezuitů do Olomouce v roce 1566 a založením univerzity v roce 1573. Hrál se latinsky, německy a také česky a to především v prostorách jezuitské koleje, v Klášteře Hradisko, v biskupském domě a před kostelem Panny Marie Sněžné na dnešním Náměstí Republiky.

Na počátku 18. stol. se divadlo hrálo přímo v budově radnice, v divadelním sále v purkrabském domě a později také v sále ve dvoře domu U černého orla (Hauenschildův palác na Dolním náměstí). V roce 1770 bylo v sousedním domě (Nad Masnými krámy) otevřeno „Královské městské národní divadlo“ s kapacitou sálu 350 míst, kde byly hrány také opery.

V říjnu 1830 byla otevřena nová divadelní budova na Horním náměstí s kapacitou téměř jeden tisíc míst (včetně stojících diváků). O rok později byl ve stejné budově otevřen i společenský sál Reduta, který je dnes koncertní síní a nahrávacím prostorem Moravské filharmonie Olomouc. V tomto německém divadle působily dokonce i české divadelní společnosti jako např. Svobodova, Sukova, Trnkova, Choděrova a další).

Na území dnešní Olomouce působila tehdy celá řada ochotnických souborů. Dominantní byla Jednota divadelních ochotníků besedních, která byla založena roku 1872 a na významu nabyla v roce 1888, po otevření Národního domu (ulice 8. května, naproti Galerii Moritz – dříve OC Prior). Ten se tehdy stal důležitým centrem kulturního a společenského života českého obyvatelstva (*Novotný, 2014*).

Velké změny nastaly po vzniku Československa, neboť v září roku 1920 zanikl německý divadelní soubor v městském divadle a obyvatelé Olomouce se tu dočkali

fungování stálého českého divadla. Postupně se zde stabilizovaly soubory opery, operety, činohry i baletu. Za nacistické okupace musel český soubor budovu uvolnit nově zřízenému Deutsches Theater der Hauptstadt Olmütz. Německé divadlo zde působilo v letech 1941 – 1945. České divadlo za okupace nejprve využívalo jeviště Národního domu a poté od roku 1942 Lidového domu v Hodolanech (později Hudební divadlo³).

Poválečné období přineslo několik změn také v názvu divadla: nejprve fungovalo jako Městské divadlo, Krajské oblastní divadlo (po r. 1948), o deset let později Divadlo Oldřicha Stibora, od r. 1975 Státní divadlo Oldřicha Stibora a nakonec se vžil porevoluční název Moravské divadlo (*Kožušník, 2010*).

V roce 1968 vzniklo na místě bývalého Radiotabarínu (v těsné blízkosti Krajského vlastivědného muzea) Divadlo hudby, jako jedna z několika odnoží pražského Divadla hudby. V roce 1977 vzniklo v tomto Divadle Hudby divadelní Studio Forum, které bylo alternativní scénou olomoucké činohry a usilovalo o získání mladého diváka.

V 60. letech vznikla celá řada divadel malých forem, v nichž docházelo k symbióze amatérských a profesionálních aktivit. V roce 1961 vzniká soubor SKUMAFKA (SKUpina Malých Forem Kabaretu), který tvořil na bázi politické satiry. Další aktivitou byla existence středoškolského souboru HEJ RUP (HEjčínští Rušitelé Přezitků), autorské divadlo DEX klub (Divadlo Experimentu) či Amatérské studio DOS.

Alternativní divadelní scénu v 90. letech představovalo Studio Hořící žirafy v Hodolanském divadle (později Hořící dům), které vedle souboru činohry, baletu a společného souboru opery a operety představovalo čtvrtou scénu Moravského divadla. Soubor však po čase musel kvůli špatnému technickému stavu divadla a finanční situaci činnost ukončit (*Drlík, 2000*). V roce 2004 začal prostor využívat divadelní soubor Tramtárie, skládající se z řad studentů brněnské JAMU a o rok později olomouckými studenty, kteří pokračovali v původní myšlence Tramtárie. Od září 2005 provozovala Tramtárie svoji činnost v Divadle hudby na Denisově ulici a nakonec se ukotvila v prostorách Slovanského domu (*Přivřel, 2011*).

³ Hudební divadlo v Hodolanech disponovalo sálem o kapacitě 750 míst. V posledních letech chátrala a bylo užíváno pouze jako sklad Moravského divadla, Nakonec bylo roku 2013 městem prodáno za 20 mil., na jaře 2015 zde vznikne hotel s kasinem (*Resort Hodolany, 2015*).

4.1.2 Současný stav

Současnou olomouckou divadelní scénu tvoří Moravské divadlo (zřizované městem Olomouc), multižánrové Divadlo hudby, Divadlo Tramtarie či Divadlo na cucky. Mezi další divadelní soubory patří také amatérské loutkové divadlo Kašpárkova říše či středoškolský Slovanský Tyátr. Nejnovějším projektem je pak Divadlo na Šantovce, otevřené roku 2013. Všechny zmiňované divadelní soubory se podílejí i na pořádání nejrůznějších divadelních akcí a festivalů, jde např. o Divadelní Floru, Olomoucké divadelní prázdniny či Noc divadel. Na rozvíjení divadelní činnosti ve městě se také podílejí dramatické kroužky pro děti při ZŠ a SŠ, dramatické studio při Moravském divadle nebo i netradiční dramatické kroužky při centrech sociálních služeb – například tzv. Divadlo MY, DC 90, SPOLU Olomouc nebo Divadelní spolek Úlet (Střediska Samaritán pro lidi bez domova).

Velkým problémem pro většinu divadelních souborů byla absence divadelních prostor, resp. jejich stav, který nebyl adekvátní pro vykonávání divadelní činnosti. V posledních letech se situace zlepšila, protože došlo k řadě změn. Vzniklo Umělecké centrum UP (divadelní sál K3), byly rekonstruovány prostory Divadla Tramtarie a objektu na Wurmově ul. 7. Dále se předpokládají další úpravy v Divadle hudby, které by v budoucnu mělo fungovat v bývalém kině Central na Denisově ulici. Navíc vznikl nový divadelní prostor na Šantovce. Olomouc nabízí i jiné prostory, jako např. Dům armády a další.

V obcích tvořící zázemí města se o tuto činnost starají ochotnické divadelní soubory a spolky, které pro svá vystoupení využívají obecní kulturní domy (např. v Bukovanech a Těšeticích). Ve Velké Bystřici funguje divadelní spolek, který využívá nových prostor Kulturního a informačního centra (vytvořené v roce 2013) v budově zámku. Pro venkovní akce, např. Pohárek svazu českých ochotníků (36. ročník), využívají též amfiteátru v zámeckém parku (z roku 2000).

Tab. 1: Návštěvnosti Mor. divadla a Divadla Tramtarie v období 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Moravské divadlo	109 881	113 692	93 490	89 294	90 088
Divadlo Tramtarie	x	26 299	59 900	45 985	67 270

Zdroj: NIPOS, 2013

Pozn.: x = Divadlo Tramtarie nedalo souhlas ke zveřejnění individuálních údajů a využilo práva na ochranu individuálních dat

Z dostupných zdrojů o návštěvnosti lze hodnotit pouze Moravské divadlo (MDO) a Divadlo Tramtarie (viz Tab. 1). MDO patří k nejnavštěvovanějším divadlům v celém kraji, ročně navštěvuje přes 300 divadelních představení necelých 100 tisíc diváků. Dosud nejvyšší počet návštěvníků (113,5 tis.) vykazoval rok 2010. Pro srovnání, v roce 1987 se roční návštěvnost pohybovala okolo 32 tis. diváků. Divadlo Tramtarie si svou pozici na olomoucké divadelní scéně jistě upevňuje, v roce 2013 si našlo už přes 67 tisíc diváků.

4.1.2.1 Moravské divadlo Olomouc

Moravské divadlo Olomouc je jediné divadlo se třemi uměleckými soubory (balet, činohra, opera a opereta) a vlastním orchestrem na střední a východní Moravě. Téměř sto let působí na Horním náměstí a navazuje tak na devadesát let starou historii předchozího divadla- Königliches städtisches Theater. Divadlo ročně zinscenuje přes 300 představení, na jevišti se střídají klasická i moderní baletní představení, opera či operet, ale také muzikál a činohra, a to včetně pohádek pro nejmenší diváky. Celková kapacita hlediště je 398 míst k sedění. Od roku 2008 hraje divadlo i v komorních prostorách (Studio Českého rozhlasu Olomouc a Divadlo hudby). V budově Moravského divadla sídlí také Moravská filharmonie (viz kap. 4.6 *Hudební scéna, str. 50*). Stále více se součástí divadla stává občanské sdružení Baletní studio při MDO a Hudebně-dramatické studio při MDO. Moravské Divadlo je příspěvkovou organizací, která získává příspěvky od Magistrátu města Olomouce, Olomouckého kraje i Ministerstva kultury (*MDO – výroční zprávy 2009 – 2013*).

4.1.2.1.1 Balet a baletní studio při MDO

Baletní soubor Moravského divadla v Olomouci má bohatou uměleckou historii i současnost. Jeho vysoká profesionální úroveň dává možnost uvádět různorodá díla zahrnující klasický repertoár, díla neoklasická i moderní choreografie. Zpočátku byl provozním souborem operního souboru, později se osamostatnil (1945) a s povinnostmi v opeře a operetě se stal nejvytíženějším baletním souborem v tehdejší Československu.

V roce 2003 bylo založeno Baletní studio při MDO s cílem poskytnout dětem z Olomouce a okolí kvalitní výuku baletu a tance. V rámci jedinečných projektů dochází k propojení profesionálního dospělého baletního souboru Moravského divadla s dětskými tanečnicí z Baletního studia. V současnosti má studio již více než 100 členů,

z nichž se někteří úspěšně prosazují na domácích i mezinárodních soutěžích (*Baletní studio při MDO, 2015*).

4.1.2.1.2 Hudebně – dramatické studio při MDO

Hudebně – dramatické studio bylo založeno v roce 2010 s cílem podněcovat a rozvíjet herecké, pěvecké a pohybové schopnosti dětí a mládeže. V prvním roce své existence mělo 20 členů, postupně se jejich počet zvyšoval až na současných 34. Studio spolupracuje také s Vlastivědným muzeem v Olomouci, v jehož prostorách proběhly dosavadní premiéry a reprízy inscenací studia. Od roku 2012 studio pravidelně vystupuje na festivalu Olomoucké divadelní prázdniny (*HDS, 2015*).

4.1.2.2 Divadlo Tramtarie

Divadlo Tramtarie je nezávislé profesionální divadlo, které zahájilo svoji existenci v roce 2005. Po roce fungování v Divadle hudby získalo své vlastní prostory a od roku 2006 sídlí ve Slovanském domě v centru města. Ve vlastní produkci uvádí pět divadelních premiér za sezónu, inscenace jsou pravidelně každý měsíc reprízované, v průměru dosahují 40 repríz. Uvádí zhruba patnáct akcí za měsíc ve svém prostoru a dalších až 20 výjezdů měsíčně po celé republice. Od roku 2010 zahájilo činnost také Studio Divadla Tramtarie, které se zaměřuje na autorské divadlo (divadlo poezie, čtené divadlo či autorské čtení).

Za dobu své existence si toto alternativní divadlo postupně dokázalo vytvořit stabilní pozici v kulturním prostředí města Olomouce a ve svém sále s kapacitou 68 míst zajišťuje tak pravidelnou kulturní produkci pro širokou veřejnost (*Divadlo Tramtarie, 2015*).

Díky zhruba milionovému příspěvku od města v roce 2014, došlo v divadle k dlouho potřebným úpravám hlediště (nové sedačky, klimatizace). Mimo Statutárního města Olomouc finančně podporuje činnost divadla také Olomoucký kraj (*Kovaříková, 2014*).

4.1.2.3 Divadlo hudby

Divadlo hudby vzniklo v roce 1968 na místě bývalého Radiotabarínu (ve stejné budově jako kino Central na Denisově ulici) jako jedna z několika odnoží pražského Divadla hudby (dále i DH). Scéna se postupně profilovala vlastními menšími produkcemi – večery poezie, besedy se zajímavými umělci, filmovými projekcemi

v tzv. minikině nebo studiovými inscenacemi olomoucké činohry⁴. Po roce 1990 se Divadlo hudby stalo městskou příspěvkovou organizací a fungovalo jako tzv. „produkční dům“, se zaměřením na malé, okrajové či alternativní umění, ať už divadelní, hudební či výtvarné.

Celou existenci DH provázelo permanentní prostorové i technické provizorium, jen těžko řešitelné vzhledem ke složitým majetkoprávním vztahům v budově, v níž se nachází. Východisko z patové situace přineslo až spojení s majitelem budovy – státní příspěvkovou organizací Muzeum umění Olomouc, jejíž je tedy od 1. ledna 2014 Divadlo hudby součástí.

V současnosti Divadlo hudby pokračuje v tom podstatném ze své tradiční dramaturgické linie – pořádá představení komorních divadelních inscenací různých žánrů, loutkového divadla pro děti i dospělé, koncerty různých žánrů, filmové přehlídky, atd. Nadále také zůstává platformou pro nejrůznější druhy kulturních pořadů pro celé spektrum návštěvníků, ať už produkovaných samostatně, nebo ve spolupráci s jinými kulturními či vzdělávacími institucemi. Foyer divadla s kavárnou slouží zároveň jako výstavní prostor. Kapacita divadla je proměnlivá podle uspořádání hlediště a jeviště, v základní konfiguraci sál nabízí 100 divadelních křesel (*MUO – Divadlo hudby, 2015*).

4.1.2.4 Divadlo na cucky (Divadlo Konvikt - DW7)

Divadlo bylo založeno již v roce 2003, kdy umělecký kolektiv působil v prostorách olomouckého Domu armády. V roce 2004 se kolektiv stěhoval do Hodolanského divadla, kde se stal součástí nově se rodícího Divadla Tramtarie – zde Divadlo na cucky působilo pod názvem „Ateliér autorské tvorby“. V návaznosti na odlišnou představu o dramaturgii a profilu divadla se soubor na začátku roku 2006 opět osamostatnil.

Od podzimu 2006 začala dlouhá etapa fungování v divadelním sále K3 Uměleckého centra Univerzity Palackého (UC UP) – řada z členů souboru byla v té době studenty Filozofické fakulty UP. Produkční záštitu nad fungováním divadla převzalo občanské sdružení Divadlo Konvikt, které zaštiťuje soubor dodnes (po transformaci občanského sdružení pod názvem DW7). V dalším období začal soubor

⁴ Podle Federálního statistického úřadu (OVS, 1987) navštívilo v roce 1987 Divadlo hudby 32 821 diváků, což představuje nejvyšší roční návštěvnost mezi divadly v Olomouci (konkurenční Moravské divadlo navštívilo o cca 400 diváků méně).

hledat vlastní scénu, na které by mohl působit. Kromě tvorby v prostorách UC UP, pravidelně hrál v Divadle hudby, ale i v Jazz Tibet klubu, jednu sezónu pak dokonce odehrál v hudebním klubu S-cube. V tomto období se dramaturgie rozvíjela jak v oblasti experimentální činohry, autorského divadla, tak i pohybového divadla.

Na podzim 2012 získalo divadlo vlastní scénu v prostorách bývalé Kanonické rezidence na Wurmově 7, kde započalo rekonstrukci. Divadlo bylo slavnostně otevřeno v únoru 2013. Prostory divadla se postupně začaly stávat centrem kulturního i komunitního života ve městě – své sídlo zde našly i další soubory (Slovanský tyátr, Cirkus LeVitare⁵, Konzervatoř Evangelické Akademie), pro pořádání divadelních představení a koncertů je zde k dispozici divadelní sál s kapacitou 60 míst, ve foyer divadla vznikla Galerie W7, určena pravidelným výstavám. Rozvinula se zde také nabídka vzdělávacích aktivit a workshopů, které jsou organizovány ve freskovém sále (*Divadlo na cucky, 2015*).

4.1.2.5 Divadlo na Šantovce

Divadlo na Šantovce je nový divadelní prostor, který vznikl v nově vybudovaném obchodním centru Šantovka na podzim 2013. Divadelní sál umístěný ve druhém podlaží vedle multikina Premiere Cinemas pojme až 220 sedících diváků (300 stojících). Divadlo je tzv. stagionou (nemá vlastní soubor), proto je divákům nabízen pestrý kulturní program, skládající se z večerních divadelních představení, ve kterých vystupují známé tváře z televizních obrazovek i z úspěšných českých divadel. Svá představení (většinou pohádky pro děti) zde občas hrává i Divadlo Tramtarie. V programu nechybí ani koncerty známých českých skupin, scénické čtení či talkshow.

Jednou z hlavních dramaturgických linií je pravidelné uvádění pohádek pro děti a rodiče, po kterých je v Olomouci a okolí poptávka stále neuspokojená. Každý víkend tak najdou dětští diváci pestrou nabídku pohádkových titulů, která jim přinese živé divadlo. Kromě divadelních pohádek pořádá Divadlo na Šantovce další akce pro děti jako jsou karnevaly, dětské bály, zábavní soutěžní odpoledne, ale i výtvarné nebo dramatické dílny (*Divadlo na Šantovce, 2015*).

⁵ Cirkus LeVitare je olomoucký umělecký soubor, propojující divadlo s cirkusem za doprovodu živé hudby.

4.1.2.6 Loutkové divadlo: Kašpárkova říše

Počátek loutkového divadla v Olomouci datujeme k roku 1920, tehdy založil František Čech rodinné loutkové divadlo v Olomouci – Hejčíně, později loutkářský kroužek Kašpárkova říše pod hlavičkou Sokola. Od r. 1958 funguje toto amatérské divadlo v prostorách Slovanského domu⁶. Současní olomoučtí loutkáři divadla Kašpárkova říše se drží této tradice dodnes, v sále o kapacitě 180 míst hrají minimálně třikrát měsíčně pohádky pro děti. Sami si loutky vyrábějí, upravují a píší vlastní texty. Za celou dobu fungování divadla bylo odehráno přes 2200 představení s návštěvností přes 35 200 diváků. Od roku 1973 na počest svého zakladatele navíc pořádají **loutkářský festival Čechova Olomouc** – přehlídku amatérského loutkového divadla, který se koná každý lichý rok – v r. 2013 se konal již 21. ročník (*Kašpárkova říše, 2015*).

4.1.2.7 Slovanský tyátr

Umělecký soubor Slovanský tyátr vznikl na Slovanském gymnáziu v roce 2003. Pilotní inscenací se stala semaforická Kytice, za jejíž interpretaci získal Tyátr ocenění na přehlídce Prkna v Divadle Drak v Hradci Králové. Od r. 2004 připravuje soubor průměrně jednu inscenaci ročně, jejich životnost je závislá na neustálé obměně členů. Dramaturgie se nejprve zaměřovala na čistě komediální repertoár, postupně však inklinuje i k vážnějším tématům, adaptacím klasiky a experimentálním formám. Největšího úspěchu a počtu repríz se soubor dočkal s inscenací Maryša LP 2011, která byla přímo nominovaná na Jiráskův Hronov 2011 (*Slovanský tyátr, 2015*).

4.2 Kina

Olomoucká kina prodělala ve své více než stoleté historii vývoj od úplných prvopočátků, kdy ve městě neexistoval stálý kinosál a filmová představení se konala v nejrůznějších improvizovaných prostorech, přes rozsáhlou výstavbu kinosálů (kinofikaci) po druhé světové válce a znárodnění ve 40. letech až po současnost, kdy kinu konkurují jiná audiovizuální média.

⁶ Zdroj: Richter, 2014

4.2.1 Historie kin v Olomouci

V Olomouci proběhlo první filmové představení v roce 1896 v sále hotelu U Zlaté hrušky (dnešní Riegrova ulice) a ve stejném roce se v Karlových Varech uskutečnila i první filmová produkce v českých zemích. I v dalších letech se konala nepravidelná představení jako kupříkladu v roce 1898, kdy v hotelu Lauer (Horní náměstí) promítala společnost The American Biograph, nebo v roce 1903, kdy v tělocvičně spolku Olmützer Turnverein vystoupily Der Welt Theograph a po ní společnost Oesers Original Elektrische Theater.

První olomoucká kina byla založena olomouckými Němci, kteří před první světovou válkou dominovali v politickém i kulturním životě města. V roce 1908 vznikla v Olomouci dvě kina. V dubnu zahájilo v budově Obecního domu na Horním náměstí č. 5 (dnes Edelmannův palác) svůj provoz první kamenné kino, a to pod názvem Theater-Kinematograph (**Kinematografické divadlo**), fungovalo do roku 1913. V říjnu se pak návštěvníkům otevřel další kinosál Elektrisches Theater der Turnhalle (později nesl název **Kino Atlantis**), provozován německým tělovýchovným spolkem Olmützer Turnverein. Roku 1911 začala pravidelná filmová představení také v českém kině **Orania** (později zvaném **Jas**), umístěném v pasáži paláce U zeleného (zlatého) stromu (na rohu Mlýnské a Švédské ulice) s kapacitou 150 míst. Poslední a zároveň největší předválečný biograf **Edison** (od roku 1945 známý pod jménem **Mír**) vznikl v roce 1913 v nově postaveném domě na nároží ulic 8. května a Riegrova, který nejprve vlastnila firma Olmützer Kino-Gesellschaft. V roce 1925 koupilo budovu kina Družstvo českého divadla, které jej provozovalo s krátkou přestávkou v době protektorátu až do znárodnění v roce 1945. Pouze poslední dvě zmíněná kina existovala nepřetržitě až do první poloviny 90. let minulého století (*Kuřimská, 2001*).

V meziválečném období se v Olomouci rozrostl počet kinosálů, a to i díky tomu, že k městu byly připojeny některé sousední obce. Fungovalo zde deset kin, z nichž tři v této době vznikla ovlivňovala na velmi dlouhou dobu filmovou kulturu ve městě. První z nich – kino **Apollo** (později zvaném **Lípa**) vzniklo roku 1924 v Městském dvoře (dnes na rozhraní ulic Litovelská a třídy Svornosti) v městské čtvrti Nová Ulice, která byla od roku 1919 připojena k Olomouci. Po čtyřiaadvaceti letech změnilo název na kino Lípa. Poslední filmy se zde hrály v roce 2005, kdy bylo kino kvůli nerentabilitě uzavřeno.

Kino **Central** (původně pod názvem **Elite**) zahájilo provoz v roce 1926. O tři roky později zde byla instalována vůbec první česká zvuková aparatura.⁷ Po válce byl Central na vyjádření vděčnosti Sovětskému svazu za pomoc v boji proti nacismu přejmenován na kino Moskva. Po pádu socialismu se kinu vrátil původní název Central a existovalo až do roku 2005 (*Bittnerová, 2011*).

Poslední z trojice kin - **Metropol** ovlivňuje kulturu v Olomouci nejdéle, neboť je nejdéle fungujícím kinem v Olomouci. Licenci k provozování kina získalo v roce 1933 Družstvo pro stavbu sokolovny, odtud název – Bio Sokol. Během následujících let ještě několikrát změnilo svůj název: Metropol, za protektorátu Kapitol, Světozor, Pohraniční Stráž (po r. 1953) a nakonec po revoluci 1989 opět Metropol. Kino disponovalo až do počátku 21. století největší kapacitou ze všech olomouckých biografů (až 999 míst), a proto se stalo spolu s Centralem (Moskvou) premiérovým a festivalovým kinem. Několikrát došlo k zásadním rekonstrukcím interiéru, zejména v letech 1982 a 2011, kdy vznikla v předsálí kavárna a kino bylo digitalizováno (*kino Metropol, 2015*).

Mimo výše zmiňovaných biografů vznikla za první republiky i menší kina, která byla spravována zejména tělovýchovnými spolky. Např. v Hodolanech v roce 1930 založila Jednota sokol kino **Adria**. Zaniklo tři roky po jeho znárodnění, a to proto, že mělo v této městské části konkurenci v podobě kina **Helios** (na rohu ulic Smrčkova a Jiráskova), vlastněném Dělnickou tělocvičnou jednotou. Rok 1949 přinesl přejmenování na kino **Hvězda**, které na kulturní scéně působilo až do poloviny 70. let. Ve 30. letech byly založeny také kino **Sokol** (později zvaný **Oko**) v Chválkovicích a **kino Matice svatokopecké** v městské části Svatý Kopeček.

Po druhé světové válce kulminoval rozvoj kinofikace v Československu. V srpnu 1945 byl zestátněn celý filmový průmysl a v prosinci téhož roku byly všechny kinosály v Olomouci znárodněny a jejich správu převzalo město. Narůstající administrativa si později vyžádala zřízení organizace Městské správy kin (v roce 1959). Po únoru 1948 došlo z kulturně - politických důvodů k přísnější centralizaci programu kin. Kupříkladu v 50. letech platila v celé republice norma, podle které nesměly filmy ze Západu přesáhnout 35% v počtu představení a návštěvníků. Zbytek programu měl být naplněn snímky ze socialistických zemí, což se v 1. polovině 50. let negativně

⁷ V roce 1930 existovalo na území Československa deset zvukových kin, z toho dvě v Olomouci. (*Zdroj: SOA: Pozor. č. 245, 18. 10. 1930*)

odrazilo na návštěvnosti kin. Kulturní činovníci se snažili zvrátit tento stav mimo jiné i pořádáním filmových přehlídek a festivalů (např. Academia film Olomouc).

Během 50. let vznikla nová kina v okrajových částech města: **Družba** (Nové Sady), **Jiskra** (Řepčín), **Osvěta** (Černovír), kina v Holicích, Novém Světě a Slavoníně a také **Letní kino** v areálu Olomouckého hradu. Raritou olomouckých kin byl biograf **Čas** (nebo také nazývaný Cestujících nebo Čásek), který se nalézal v levé části Hlavního nádraží, promítalo se tu nepřetržitě od 8:00 do 22:30 a krátké filmy zpříjemňovaly cestujícím jejich čekání na vlak (*Huška, 2013*).

Od poloviny 60. let můžeme u olomouckých kin sledovat pozvolný úbytek diváků, ale také kinosálů. Kvůli chybějícím investicím kina technicky zaostávala a nestačila reagovat na nové trendy ve filmovém průmyslu. Především pak po roce 1953, kdy byl zahájen provoz televizního vysílání, vyvstala kinům konkurence. O půl století později (r. 2005) s otevřením multikina **Cinestar** zanikla kina Central a Lípa⁸, poslední klasické kino – Metropol se také potýkal s velkými existenčními problémy, neboť během následujících tří let se zcela obrátil poměr v návštěvnosti mezi Metropolem a Cinestarem. Ještě v době otevření Cinestaru připadalo na Metropol přes 80 % olomouckých diváků, ale už v roce 2008 chodilo devět z deseti návštěvníků kin v Olomouci do Cinestaru (*viz Příloha 2*).

Tab. 2: Kina v Olomouci a zázemí podle kapacity a návštěvnosti v roce 1987

Olomouc	kapacita	návštěvnost	zázemí	kapacita	návštěvnost
Jas	189	60 000	Velká Bystřice	323	15 261
Lípa (Nová Ulice)	297	50 000	Bohuňovice	158	10 000
Mír	297	30 000	Příkazy	96	9 235
Pohraniční stráž	710	27 000	Těšetice	165	9 162
Central	297	20 000	Velký Týnec	300	8 000
Sv. Kopeček	277	10 000	Dolany	142	5 700
Družba (Nové Sady)	240	9 000	Horka nad Moravou	145	5 500
Kino Holice	195	7 000	Bělkovice	160	3 600
Jiskra (Řepčín)	257	5 500	Přáslavice	165	2 791
Letní kino	1900	2 700			

Zdroj: Občanská vybavenost sídel (OVS), 1987.

Tab. 2 zachycuje kapacitu a návštěvnost jednotlivých kin v Olomouci i zázemí v roce 1987. Celkově v tomto roce existovalo deset kin v Olomouci a v jeho zázemí o jedno méně. Mezi nejnavštěvovanější kina té doby řadíme kina, nacházející se

⁸ *Zdroj: Beneš, 2010.*

v samotném centru města (tvořící až dvě třetiny celkové návštěvnosti kin ve městě), absolutně nejvíce diváků hostilo kino Jas (s nejnižší kapacitou ve městě, pod 200 míst).

4.2.2 Současný stav

V současnosti se v Olomouci vyprofilovala dvě kina – Metropol a studentský Pastiche filmz, zaměřující se spíše na snímky pro náročného diváka. Multikinu Cinestar přibyla v roce 2013 konkurence v podobě multikina Premiere Cinemas, které vzniklo v nově vybudovaném obchodním centru Šantovka v centru města. V zázemí města svůj provoz udržela pouze kina v Bohuňovicích a ve Velkém Týnci, které navíc provozuje i letní kino (o kapacitě až 200 míst). Všechna kina existující na území Olomouce jsou zachycena na Obr. 3.

1	Metropol	6	Jas	11	Čásek	16	Svět
2	Letní kino	7	Mír	12	Jiskra	17	Družba
3	Cinestar	8	Central	13	Osvěta	18	Slavonín
4	Premiere Cinemas	9	Kino Krátkých Filmů	14	Hvězda	19	Holice
5	Pastiche Filmz (f. klub)	10	Lípa	15	Oko		

Obr. 3: Seznam kin existujících na území Olomouce po roce 1945

Zdroj: vlastní zpracování (ArcGIS 10.3)

Pozn.: tučně jsou zobrazena fungující zařízení

4.2.2.1 Kino Metropol

Kino Metropol, vzniklé roku 1933, je posledním klasickým kinem v Olomouci. Zařízení umístěné v samotném centru s kapacitou 533⁹ prošlo rozsáhlou rekonstrukcí, na počátku roku 2011 se revitalizoval prostor předsálí, který byl nově obohacen o kinokavárnu a dětský koutek a na konci téhož roku bylo kino digitalizováno. Z důvodu otevření multikin se změnila také programová orientace kina. Dramaturgie se zaměřuje na artové a české filmy, ale také na filmové premiéry a projekce filmového klubu. Večerní projekce jsou určeny studentům a dalším příznivcům, ty dopolední zase seniorům a rodinám s dětmi. Mimo to nabízí přímé přenosy z newyorské Metropolitní opery a pařížského a moskevského baletu a celou řadu speciálních akcí (např. živá vystoupení a koncerty nebo také výstavy v podzemí kina).

V posledních letech navštěvuje na cca 650 představeních v průměru přes 35 tis. diváků, i přesto je nutné kino dotovat z veřejných peněz, město každoročně přispívá částkou 650 mil. Kč na pokrytí provozních nákladů (*Statutární město Olomouc - výroční zpráva 2013*).

Metropol je partnerem řady festivalů a ozvěn filmových přehlídek, které v České republice probíhají. Mezi jinými tak v kině můžete navštívit Přehlídku animovaného filmu, Academia film Olomouc, Jeden svět nebo putovní přehlídku Projekt 100 organizovanou pod záštitou Asociace českých filmových klubů (*Metropol, 2015*).

4.2.2.2 Pastiche Filmz

Spolek (založen jako občanské sdružení v roce 2002), který ve spolupráci s Katedrou divadelních, filmových a mediálních studií Univerzity Palackého dramaturgicky a organizačně zajišťuje studijní projekce, provoz filmového klubu a další kulturní aktivity spojené s Uměleckým centrem UP (Konvikt). Pastiche Filmz se svou činností podílí na vytváření vnějšího obrazu odborných aktivit katedry a poskytuje studentům možnost podílet se na nejrůznějších projektech.

Pastiche Filmz, využívající filmový sál o kapacitě 60 míst ve 3. patře Konviktu, funguje jako klasický filmový klub (je registrovaným členem Asociace českých filmových klubů), zároveň však tvoří platformu pro realizaci jednotlivých dílčích projektů a akcí: LOAD UP – projekt zaměřený na audiovizuální umění sdílené skrze

⁹ Při otevření kina zde bylo 999 sedadel, poté byl počet snížen na 839, dále na 710, 695 a při rekonstrukci v roce 2000 byl počet snížen na 544 míst.

internet; Vitrína Deniska¹⁰, ozvěny festivalů, Přehlídka animovaného filmu PAF (*Pastische Filmz*, 2015).

4.2.2.3 Multikino Cinestar

První multikino otevřené v prosinci roku 2005 v Olomouci. Nachází se v obchodním centru Olomouc City v městské části Řepčín (Pražská ulice). Nabízí standardní a 3D představení v celkem sedmi sálech a třech 3D sálech.

4.2.2.4 Multikino Premiere Cinemas

Jedno z nejmodernějších multikin na Moravě je otevřeno od října 2013 v nově vybudovaném obchodním centru Šantovka v centru města. Nabízí celkem 6 sálů s celkovou kapacitou 952 míst. Největší sál multikina s kapacitou více než 350 míst disponuje největším plátnem v Olomouci (19 x 8m).

4.2.2.5 Letní kino

Letní kino (původní název byl Letní divadlo) bylo vybudováno v roce 1957 v takzvané Locatelliho baště (areál Olomouckého hradu) s kapacitou 3 200 míst. Konaly se zde různé filmové přehlídky a i jiné slavnosti. V přední části kina byl zřízen malý park, ve kterém se nalézaly tři sochy múz od Rudolfa Doležala ztělesňující divadelní, taneční a hudební umění. V další části parku byla postavena zahradní restaurace s tanečním parketem. V 2. polovině 80. let došlo k rozsáhlé rekonstrukci, během níž bylo zastřešeno pódium. Po roce 2000 se zde vystřídal několik nájemců. V roce 2007 zde došlo k další rekonstrukci. Kino bylo střídavě v provozu a uzavřené. Nejdříve promítalo po dobu letních měsíců třikrát týdně, v létě roku 2010 už hrálo pouze jednou týdně, výjimečně dvakrát. Návštěvnost kina nebyla velká a jeho provoz byl dotován z provozu přilehlé restaurace (*Bittnerová, 2011*).

V současnosti zde magistrát plánoval vytvořit víceúčelovou kulturní scénu, která měla vzniknout už v roce 2013 v rámci velkého projektu Olomoucký hrad. Hlavním cílem mělo být oživení a zpřístupnění areálu středověkého knížecího a duchovního centra v okolí katedrály sv. Václava prostřednictvím propojení Václavského náměstí s frekventovanou Dobrovského ulicí. Součástí měla být také proměna prostoru letního kina, kde měl vzniknout venkovní amfiteátr, parčík, dětské hřiště, čítárna i restaurace

¹⁰ Vitrína Deniska: výstavní prostor současného českého a slovenského umění na Denisově ulici. Vitrína funguje od roku 2011 a každý měsíc nabízí nový projekt (*Zdroj: Vitrína Deniska, 2015*).

částečně zapuštěná do hradeb. Tento stamilionový projekt, přestože jeho větší část měly pokrýt dotace, však pro velké zatížení městského rozpočtu nebyl radními schválen (Zuntych, 2014).

4.3 Muzea

4.3.1 Historie muzeí v Olomouci

Dějiny olomouckého muzejnictví se začaly psát v druhé polovině 19. století, kdy bylo v roce 1873 založeno **Průmyslové muzeum** Františka Josefa, o rok později (1874) pak **Městské historické muzeum** a v roce 1908 přibylo do pomyslného trojlístku německých muzeí i **Přírodovědné muzeum** arcivévody Josefa Ferdinanda, které získalo prostory ve zrušeném klášteře klarisek na dnešním náměstí Republiky.

Češi se dočkali své muzejní instituce v září roku 1883, kdy byl založen Musejní spolek olomoucký (o dva roky později přejmenován na Vlastenecký spolek musejní v Olomouci). Při tomto spolku vzniklo i první české muzeum na Moravě.

V roce 1900 vznikla Společnost přátel umění v Olomouci, která v Přírodovědném muzeu začala provozovat pravidelnou výstavní činnost. Umělecké spolky nebo společnosti přátel umění byly v té době totiž v celé střední Evropě hlavními protagonisty výstavní činnosti a trhu s uměním. V tomto okruhu se také pohybovali průmyslník a bankéř Otto Primavesi a jeho žena Mäda. V posledním desetiletí před první světovou válkou se stali předními střeoevropskými mecenáši a sběrateli umění (Zatloukal, 2014).

Po vzniku samostatného Československa se výrazně změnila i organizace muzejnictví v Olomouci. Dosavadní tři německá muzea byla v roce 1924 sloučena v jednu instituci – **Muzeum hlavního města Olomouce**. V období éry první republiky zažíval také rozkvět Vlastenecký spolek musejní, který pořádal výstavy, přednášky i besedy a kulturně tak ovlivňoval celou střední Moravu. V meziválečných letech se vystavování výtvarného umění v Olomouci věnovaly především výtvarné spolky. Klub přátel umění a později také Skupina olomouckých výtvarníků sdružovaly umělce české národnosti.

Nové poměry po válce znamenaly další centralizaci muzejnictví. V roce 1951 byl Vlastenecký spolek musejní sloučen s městským muzeem a vzniklo tak **Krajské muzeum v Olomouci** se sídlem ve zrušeném klášteře klarisek. V této etapě byla sbírka muzea obohacena o sbírkový inventář městských muzeí ve Šternberku, Uničově

a Litovli. Do správy instituce přešly i některé historické objekty (hrad Bouzov, hrad Šternberk, zámek Úsov, Javoříčské jeskyně, Mladečské jeskyně, zámek Náměšť na Hané, Arboretum Bílá Lhota aj.).

V roce 1952 pak byla v rámci Krajského muzea založena Galerie výtvarného umění (dnes známá pod názvem Muzeum umění Olomouc). Její sbírky vznikly vyčleněním z Muzea hlavního města Olomouce, z konfiskátů po vyhnaných olomouckých Němcích, z některých církevních souborů, které byly zestátněny, ale také ze sbírek olomouckých výtvarných spolků, Klubu přátel umění nebo Skupiny olomouckých výtvarníků. Svoje první výstavy a expozice galerie zpočátku instalovala v muzeu, brzy však získala budovu Domu umění (Hynaisova ulice) a o řadu let později také komorní Kabinet grafiky¹¹ (Dolní náměstí). V roce 1980 byl Dům umění zbořen a stálá galerijní expozice byla redukována na Pamětní síně tří lokálních umělců bývalé kanovnické rezidenci (Wurmova ulice).

V roce 1989 získala své dnešní sídlo v sousedství Vlastivědného muzea v areálu na Denisově ulici, který v minulosti sloužil jako špitál, útulek pro malomocné, tkalcovna, trestnice okresního soudu, lihovar, rádiobar či kino. Od roku 1967 zde působí také Divadlo hudby (dnes pod správou právě Muzea umění Olomouc).

Krajské muzeum několikrát změnilo svůj název: Studijní a lidovýchovný ústav kraje Olomouckého, Krajské vlastivědné muzeum, Krajské vlastivědné středisko, Vlastivědný ústav v Olomouci (1960–1979) a Krajské vlastivědné muzeum v Olomouci (1979–1990). Po roce 1989 získalo muzeum svůj současný název – Vlastivědné muzeum v Olomouci¹² (*Vlastivědné muzeum v Olomouci*, 2015).

4.3.2 Současný stav

Současná nabídka muzejní činnosti v Olomouci se neustále rozšiřuje. Mimo Vlastivědného muzea (VMO) a také Muzea umění (MUO), které rozvíjí své aktivity prostřednictvím Muzea moderního umění, Arcidiecézního muzea a Divadla hudby, vznikla na počátku nového tisíciletí nová, zejména technicky zaměřená, muzea (letecké – Neředín, automobilové i železniční – obě Hodolany), ale také např. muzeum vojenské v areálu Korunní pevnůstky v centru města, které se postupně stává multikulturním prostorem. Neobyčejnou expozici s názvem Neviditelná Olomouc nabízí také

¹¹ Výstavní síň Kabinet grafiky podle *OVS (1987)* navštívilo 4650 zájemců o výtvarné umění.

¹² V roce 1987 využilo možnosti návštěvy Krajského vlastivědného muzea v Olomouci téměř 54 tisíc lidí (*OVS, 1987*), dnes už je to dvakrát tolik (viz Tab. 3).

Tyflocentrum Olomouc. Velkým příslibem do budoucna by pro muzejní činnost v Olomouci mohlo být vytvoření Středoevropského fora Olomouc (tzv. SEFO). Hanácké tradice a zvyky jsou zachyceny v Hanáckém skanzenu v Příkazích a Muzeu hanáckého kroje při Kulturním a informačním centru ve Velké Bystřici. Důležitější však je, že tyto lidové tradice stále přežívají v životě lidí v obcích na Olomoucku.

Tab. 3: Návštěvnosti Vlastivědného muzea a Muzea umění v období 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Vlastivědné muzeum	39 310	55 805	62 717	101 931	115 639
Muzeum umění	215 686	122 466	187 368	226 252	203 153
Muzeum moderního umění	114 112	65 076	90 721	75 300	76 920
Arcidiecézní muzeum Olomouc	88 109	47 076	86 172	80 147	64 583
Arcidiecézní muzeum Kroměříž	13 465	10 314	10 475	70 805	61 650
Letecké muzeum	x	10 100	4 500	x	4 673
Muzeum Olomoucké pevnosti	x	x	x	19 560	20 611
Veteran arena	x	20 427	23 538	20 363	19 121

Zdroj: VMO a UMO: výroční zprávy 2009 – 2013, Statutární město Olomouc, vlastní zpracování

MUO si na poli roční návštěvnosti v průběhu pěti let, uvedených v Tab. 3, udržuje úctyhodnou hranici 200 tisíc návštěvníků (statistika MUO zahrnuje i Arcidiecézní muzeum v Kroměříži). Výjimkou byl rok 2010, kdy celková roční návštěvnost byla o 93 tis. nižší než v roce 2009, a to i přes intenzivní využití bezplatných komunikačních prostředků, zapojení masivních reklamních kampaní i zájem regionálních i celostátních médií o aktivity muzea, který byl větší než v roce 2009. Nárůst počtu návštěvníků zmiňovaných muzeí v Olomouci v roce 2011 byl dán pořádáním jednou z největších a nejvýznamnějších výstav v Olomouci – Olomoucké baroko. Návštěvnost VMO rostla každým rokem, nejvyššího počtu návštěvníků (přes 100 tis.) dosáhlo VMO po rozsáhlých rekonstrukcích, dokončených v roce 2012.

4.3.2.1 Vlastivědné muzeum v Olomouci

V současné době má Vlastivědné muzeum v Olomouci, jehož zřizovatelem je Olomoucký kraj, přes milion sbírkových předmětů a z hlediska rozsahu své sbírky se řadí mezi největší muzea v České republice. Povahou sbírkového fondu v oblasti společenských i přírodních věd pokrývá nejen střední Moravu, ale i širší území s přesahy do zahraničí. Vydává periodikum Zprávy Vlastivědného muzea v Olomouci, které v roce 1951 nahradilo Časopis Vlasteneckého spolku musejního. V roce 2011 prošlo VMO rozsáhlou rekonstrukcí. Změnil se vzhled výstavních sálů, prostory muzea

byly nově vybaveny elektroinstalačními a audiovizuálními prvky. Pro zvýšení komfortu byl pro návštěvníky zbudován nový vchod z náměstí Republiky s moderní recepcí, jejíž součástí je také muzejní obchod. Rekonstrukcí prošlo zázemí muzea a oba sály určené ke kulturním a společenským akcím – sál Václava III. a sál maršála Radeckého. Dnes muzeum spravuje zámek s parkem v Čechách pod Kosířem a Arboretum Bílá Lhota, vlastní také venkovní výstavní alternativní prostor tzv. Lomenou galerie. VMO taktéž spolupracuje s celou řadou dalších institucí, např. s MUO, Statutárním městem Olomouc, ale i s Univerzitou Palackého - VMO ve vybrané dny nabízí volné vstupné pro studenty UP (*Vlastivědné muzeum v Olomouci, 2015*).

4.3.2.2 Muzeum umění Olomouc

Bylo založeno v roce 1951 původně jako součást Krajského muzea. Po roce 1989 získalo Muzeum umění samostatnou budovu v centru města. Tato příspěvková organizace zřizovaná Ministerstvem kultury ČR dnes patří k nejvýznamnějším institucím svého druhu¹³ v ČR, a to nejen z hlediska počtu spravovaných sbírkových předmětů (cca 190 000), což ji řadí hned za Národní galerii v Praze, ale také po stránce odborného záběru a výstavního programu. Krátkodobými a střednědobými výstavami i dlouhodobými expozicemi představuje výtvarnou kulturu v Olomouci od nejstarších dob po současnost ve třech objektech¹⁴:

- Muzeum moderního umění*
- Arcidiecézní muzeum Olomouc
- Divadlo hudby*

**pozn.: Muzeum moderního umění a Divadlo hudby fungují ve stejné budově (Denisova ulice, vedle Vlastivědného muzea).*

¹³ MUO je ve statistikách (2013) podle Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) řazena jako galerie muzejního typu (tj. muzeum výtvarného umění).

¹⁴ Do správy MUO patří také Arcidiecézní muzeum v Kroměříži, které bylo založeno v červnu roku 2007. Jeho úkolem je správa, ochrana a postupné představování jedinečných sbírkových fondů soustředěných v Arcibiskupském zámku v Kroměříži, kde také muzeum sídlí. Sbírkou patří mezi nejhodnotnější kolekce svého druhu v celosvětovém měřítku. Celkový počet exponátů či sbírkových předmětů činí úctyhodných 104 599 a také díky nim se kroměřížský zámek spolu se zahradami stal památkou UNESCO (*MUO – výroční zpráva 2013*).

4.3.2.2.1 Muzeum moderního umění

Specializuje se na výtvarnou kulturu 20. a 21. století. Pořádá dlouhodobé expozice i krátkodobé výstavy českého i zahraničního moderního umění. Pro krátkodobé výstavy využívá dva sály – tzv. Kabinet a Salón, pro koncerty a přednášky slouží Besední sál. Největším výstavním sálem je pak tzv. Trojlodí (chápáno jako vzpomínka na někdejší kostelík sv. Ducha). Muzeum vedle uměleckých sbírek odborně spravuje veřejnou odbornou knihovnu s 45 tisíci svazky. Je také autorem jedinečného projektu Central European Art Database (CEAD) - online databázi výtvarného umění a umělců druhé pol. 20. století v zemích Visegradské čtyřky.

Besední sál:

Víceúčelový sál s kapacitou cca 70 míst. Jeho dramaturgie se zaměřuje zejména na představení hudebních seskupení povětšinou z regionu střední Moravy (jazz, folk, vážná hudba). Taky na hudební programy, v nichž účinkují osobnosti Moravského divadla Olomouc, žáci základních uměleckých škol a konzervatoří. Své místu tu mají i besedy s osobnostmi středomoravského regionu. Dramaturgie zároveň nabízí volný přednáškový cyklus o moderním a současném umění a architektuře, většinou tematicky čerpající z výstav a stálých expozic probíhajících v Muzeu moderního umění (*MUO – Besední sál, 2015*).

4.3.2.2.2 Arcidiecézní muzeum Olomouc

Muzeum evropského významu¹⁵ a jediné svého druhu v ČR pro duchovní výtvarnou kulturu 12. až 18. století. Ve spolupráci s Arcibiskupstvím olomouckým bylo založeno v roce 1998 v národní kulturní památce Přemyslovský hrad u baziliky sv. Václava. O rok později začala rekonstrukce Arcidiecézního muzea Olomouc (AMO), které bylo slavnostně otevřeno v červnu 2006. Areál je dokladem tisíciletí stavebního vývoje a patří k nejstarším trvale osídleným lokalitám střední Evropy (nálezy kolem roku 4 000 př. n. l.). V roce 1306 zde byl zavražděn poslední český král z rodu Přemyslovců Václav III. Stálá expozice muzea představuje v 16 sálech téměř 500 děl od románského slohu po baroko, pro další účely slouží také sál Mozarteum.

¹⁵ AMO se letos, společně s plzeňskými Loosovými interiéry, uchází o označení Evropské dědictví (European Heritage Label). Tato značka evropského kulturního dědictví bude udělována významným místům evropského hmotného i nehmotného kulturního dědictví, která jsou symboly evropské integrace, společných vzorů a historie (*NPÚ, 2015*).

Mozarteum:

Víceúčelový sál s kapacitou cca 120 míst. Jeho dramaturgie se zaměřuje na kulturní programy, které mají i nemají přímou souvislost s výstavní činností muzea. Jde především o přednášky k probíhajícím výstavám, přednáškové cykly zabývající se starým uměním, ojediněle uměním obecně (malířství, sochařství, architektura) a přednášky se zajímavými osobnostmi české kultury, vědy i školství. AMO zde provozuje také filmový klub, který hraje každé první a předposlední úterý měsíce. Doplněk přednáškové činnosti tvoří občasná autorská čtení českých prozaiků a básníků, koncerty vážné hudby a hudební divadlo představované současnou operou. Mozarteum hostí také některé festivaly, např.: Dny židovské kultury Olomouc, ART BRUT FILM Olomouc a Opera Schratzenbach (*MUO – Mozarteum, 2015*).

4.3.2.2.3 Divadlo hudby

Divadlo hudby je součástí státní příspěvkové organizace Muzeum umění Olomouc od 1. ledna 2014. Sídlí v budově Muzea moderního umění na Denisově ulici. Více informací o Divadle hudby v kapitole 4.1 Divadla.

Projekt MUO: Středoevropské forum Olomouc (SEFO)

Dlouhodobou vizí Muzea umění Olomouc je vytvoření tzv. Středoevropského fora Olomouc (SEFO). Hlavním cílem tohoto projektu by mělo být podchycovat a ve všech směrech prezentovat různorodé projevy výtvarné kultury středoevropského regionu, včetně související kulturně-výchovné a vzdělávací činnosti v oblasti hudební, divadelní, literární, filmové a multimediální). SEFO mělo původně vzniknout rekonstrukcí areálu Muzea moderního umění a přístavbou v sousední proluce, pro nedostatek finančních prostředků (resp. kvůli neúspěchu v soutěži IOP v roce 2011) však z projektu sešlo. Muzeum přesto usiluje alespoň o vytvoření tzv. malého Středoevropského fora (malé SEFO)¹⁶, kterému by měly předcházet rekonstrukce stávající budovy v Denisově ulici. Práce by měly vést např. k vybudování bezbariérového vstupu včetně výtahů, novému návštěvnickému centru, rekonstrukci bývalého kina Central pro účely Divadla hudby nebo k úpravě dnešních prostor Divadla hudby pro badatelské centrum s knihovnou a archivem (*Koncepce MUO, 2013*).

¹⁶ Důležitou aktivitou směřující k vytvoření tohoto projektu bylo vykoupení pozemků v proluce a také sloučení MUO a Divadla hudby, které bylo uskutečněno 1. 1. 2014.

4.3.2.3 Muzeum Matice svatokopecké

Muzeum Občanského sdružení Matice svatokopecké bylo otevřeno roku 2008 v Bazilice na Sv. Kopečku v Olomouci, se zaměřením na církevní tematiku. Součástí expozic jsou publikace, svaté obrázky z 18. století, kalichy, různé mešní ornáty či papežské křeslo, na kterém byl v Olomouci přivítán papež Jan Pavel II. v květnu 1995 (*Muzeum MSK, 2015*).

4.3.2.4 Letecké muzeum Neředín

Letecké muzeum Olomouc vzniklo v červenci roku 2009. Expozice se stále rozšiřuje a postupně stává zajímavou a uznávanou na mezinárodní úrovni. Kolektiv muzea tvoří lidé různorodých odborností, od leteckých mechaniků, bývalých i aktivních pilotů, konstruktérů, až po fandý letectví a letadel, kteří jsou sdruženi v 1. leteckém školním pluku. Muzeum je zaměřené hlavně na historii československého letectví. Kromě muzea zde vzniká restaurátorská dílna, letecký depozitář a archiv. Veškerá tato aktivita je dobrovolná a nemohla by vzniknout bez podpory statutárního města Olomouc, které pro tyto účely poskytlo dva hangáry o celkové rozloze 8000 m² (*Letecké muzeum Olomouc, 2015*).

4.3.2.5 Veteran arena: Muzeum historických automobilů

Muzeum historických automobilů v Olomouci - Veteran arena - je největší, soukromé, veřejně přístupné muzeum svého druhu v České republice. Srdcem sbírky je kolekce československých automobilů Tatra, Praga, Aero, Z a Škoda (cca 100 kusů). Výjimečné postavení v muzeu mají unikátní vozy značky WIKOV vyráběné v nedalekém Prostějově v továrně na zemědělské stroje Wichterle & Kovářik, kterých se vyrobilo celkem cca 600ks a dochovalo se celosvětově pouze do cca 50 kusů. Pro svou kvalitu, spolehlivost a technickou pokrokovost se vozům Wikov přezdívalo Rolls Royce československých automobilů. Návštěvníci si také mohou prohlédnout historické motocykly značek JAWA, PRAGA, ČZ a další. Celkový počet vystavených exponátů je kolem 160-ti kusů včetně benzinových stanic, motorů, podvozků atd.

V dubnu 2013 bylo muzeum rozšířeno o technickou výstavu historických radiopřijímačů. Součástí výstavy je cca 600 kusů historických radiopřijímačů od nejmenších, tedy krystalových, až po velké skříňové radiopřijímače. Vystaveny jsou

historická rádia od začátku výroby až po vícelampové z 50. let minulého století. Výstava se řadí k největším výstavám svého druhu v České republice.

V současnosti je návštěvníkům muzea nabízena také výstava historických telefonů. Je zde vystaveno na 400 historických telefonů od konce 18. století do 80. let 20. století včetně ústředěn, kabelových ústředěn, starých telefonních seznamů a dalších dobových prospektů. Unikátní kolekce přiblíží návštěvníkům vývoj telefonní a rádiové techniky od devatenáctého století až do let osmdesátých století minulého. Muzeum je provozováno ve spolupráci s městem Olomouc, Olomouckým krajem a našimi partnery.

Od svého otevření 15. května 2010 se stalo významným turistickým cílem regionu, který navštívilo již bezmála 87 tis. návštěvníků. Výstavní plocha muzea včetně kavárny a příslušenství činí 2 500 m² (*Veteran Arena Olomouc, 2015*).

4.3.2.6 Muzeum ČD: Expozice historických kolejových vozidel

V Olomouci je otevřeno technické muzeum, které návštěvníkům představí skvosty, jež se proháněly po železnicích v minulém století. V tzv. deponii historických kolejových vozidel jsou k vidění jedinečné exponáty železniční historie, vlastněné největším železničním muzeem ČR v Lužné u Rakovníka.

Železniční muzeum bylo otevřeno v srpnu 2012 a k vidění jsou tu parní lokomotivy i stroje z doby nedávno minulé. Celkem expozice představuje 9 vozů - parních, motorových i elektrických. Většina vozů je funkčních a vozí cestující na tzv. nostalgických jízdách. Cenným exponátem je například lokomotiva Rosnička nebo parní lokomotiva postavená v roce 1898 pro Severní dráhu císaře Ferdinanda. Právě na historii někdejší Severní dráhy a její další osudy během dvacátého století se chce nové muzeum zaměřit. Postupně by se mělo rozšířit ještě o dalších 11 vozů (*Muzeum Českých Draž, 2015*).

4.3.2.7 Korunní pevnůstka

Korunní pevnůstka v centru Olomouce je posledním dochovaným dokladem bastionového opevnění z poloviny 18. století. Byla součástí Tereziánské pevnosti a tvoří největší fortifikační systém ve střední Evropě. Dříve sloužila jako hlavní vstup do města a nacházely se zde také kanovnické zahrady. Po jejím zrušení objekt sloužil armádě, veřejnosti byl definitivně uzavřen po roce 1945. Od konce 60. let se o areál dělila armáda spolu s Florou Olomouc. Část Korunní pevnůstky se postupně proměnila

v parkový areál s tzv. Botanickou zahradou a Rozáriem. Na části korunní hradby bylo založeno velké alpinum, v jejím předpolí pak rozsáhlé rozárium. Část pevnůstky využívaná armádou měla ještě dvakrát změnit svého majitele.

Koncem 20. století armáda předala areál městu, jež ho pronajalo stavební firmě. V únoru 2008 město Korunní pevnůstku prodalo občanskému sdružení *Muzeum olomoucké pevnosti*, které začalo s rekonstrukcí a revitalizací tohoto památkově chráněného areálu. V roce 2011 byla dokončena obnova objektu historické prachárny v hodnotě 10 mil. Kč, přičemž větší část nákladů pokryla evropská dotace z Regionálního operačního programu Střední Morava. Prachárna nyní slouží jako muzeum o historii olomouckého opevnění. Největší část areálu – dělostřelecký sklad – byl prodán Univerzitě Palackého, která jej v roce 2012 začala rekonstruovat na populárně naučné centrum „Pevnost poznání“. V květnu 2015 navíc přibude nový amfiteátr v bastionu XXIV. Dále je v plánu z objektu strážnice vystavět informační centrum pro celý komplex zachovaných staveb vojenského charakteru v Olomouci a okolí. Cílem občanského sdružení je tedy vytvořit volnočasové centrum poznání a zábavy, založené na kulturních, vzdělávacích a sportovních aktivitách.

Obr. 4: Areál Korunní pevnůstky

Zdroj: Muzeum Olomoucké pevnosti, 2015

Pozn.: opravené Muzeum Olomoucké pevnosti (uprostřed - oranžová střecha), Pevnost poznání (dlouhá budova za muzeem), Botanická zahrada (vpravo)

Již v současnosti je tu pořádáno velké množství kulturních akcí, např. hudební festivaly (Back to School, Majáles, Pevnůstka fest, Rock Bounty Open Air Festival), ale také třeba Olomoucké kulturní prázdniny, Beerfest, Den dětí, Den Dunaje, Senioři bez hranic, Noc vědců, Veletrh vědy a výzkumu a další (*Pevnost Olomouc, 2015*).

Od listopadu 2014 vzniká v Korunní pevnůstce nový, atraktivní prostor pro pořádání společenských, kulturních a sportovních akcí. Měl by sloužit pro divadelní a hudební produkci, ale také k akcím vztahující se k historii a vojenství (např. historický šerm) nebo k turnajům v plážovém volejbalu, neboť prostor bude možné používat jednak v klasickém uspořádání jeviště-hlediště a také jako arénu.

Amfiteátr bude umístěn ve vnitřní části bastionu (za barokní prachárnou) a pojme 562 diváků v šesti řadách, kapacita může být zvýšena židlemi či lavicemi na středové ploše asi o tři sta míst. Maximální kapacita by v tomto případě byla 874 diváků. Ukončení stavby je plánováno v květnu 2015, náklady se pohybují okolo sedmi milionů korun (*Pášová, 2015*).

Obr. 5: Vizualizace amfiteátru na Korunní pevnůstce v Olomouci

Zdroj: Muzeum Olomoucké pevnosti, 2015

V současné době je mimo Korunní pevnůstku pro veřejnost zpřístupněno i několik fortových pevností. Patří mezi ně: fort Tabulový vrch, fort II Radíkov, fort V Hamerský mlýn, fort XIII v Nové ulici, fort XV Neředín, fort XVII Křelov a fort XXII „Lazecký“ v Černovíře (fort s jediným funkčním padacím mostem v České republice u pevnostního objektu).

Většina z fortů je v soukromém vlastnictví a dochází u nich k rekonstrukcím, jako např. fort č. XVII v Křelově, který je využíván jako muzeum se stálou expozicí o historii fortové pevnosti a sbírkou militárií. V přilehlých sálech muzea se pořádají koncerty, malá divadla, semináře a besedy. Celý areál Fortu XVII. nabízí 60 tis. m² plochy a je vyhledávanou lokalitou pro pořádání velkých historických bitev a jarmarků. Podobný záměr je i s fortem na Nové ulici, kde dochází k rozsáhlým rekonstrukcím a částečně zde i funguje expozice historických vozidel z výzbroje Československé lidové armády (*Muzeum olomoucké pevnosti, 2015*).

4.3.2.7.1 Muzeum Olomoucké pevnosti

Muzeum olomoucké pevnosti sídlí v Korunní pevnůstce, v objektu nově zrekonstruované prachárny. Od dubna 2013 je tu zpřístupněna nová expozice, zabývající se vojenskou historií. Návštěvníci se mají možnost dozvědět o výstavbě olomoucké pevnosti, o tom, jak vypadala v době svého fungování i o dochovaných vojenských objektech ve městě a v okolí. K vidění jsou mimo jiné fotografie, nákresy vojenských map i archeologické nálezy. V prvním patře je vystaven sádrový model Olomouce jako pevnosti z poloviny 18. století. Muzeum úzce spolupracuje s Vlastivědným muzeem v Olomouci. Samotný objekt válečné prachárny je unikátem na území České republiky (*Muzeum Olomoucké pevnosti, 2015*).

4.3.2.7.2 Pevnost poznání Olomouc

První interaktivní muzeum popularizace vědy na střední Moravě vzniklo rekonstrukcí čtyřpodlažního velkého dělostřeleckého skladu z poloviny 19. století., Bylo otevřeno 17. dubna 2015 a patří do kategorie tzv. science center, poskytujících neformální prostředí pro hravé objevování přírodních a společenských jevů. Návštěvníci tak mohou na vlastní kůži zažít experimenty a vidět zblízka věci, které jinde neuvidí. Projdou se například modelem mozku, potkají vodní hmyz v nadživotní velikosti, zatopí město stoletou vodou, vyřeší obří hlavolamy nebo díky digitálnímu planetáriu prozkoumají hvězdnou oblohu.

Vedle čtyř stálých expozic, vybavených více než dvěma stovkami modelů a přístrojů, muzeum nabízí pravidelné akce a programy. Ty se konají jak v multifunkčním Laudonově sále, ve výstavních sálech a foyer, tak i venku v areálu pevnůstky. K výbavě patří počítačové infokoutky, laboratoře, ateliéry a studia. Pevnost

poznání má statut účelového zařízení Univerzity Palackého v Olomouci a je členem České asociace science center (*Pevnost poznání, 2015*).

4.3.2.8 Hanácké muzeum a skanzen Příkazy

Soubor staveb lidové architektury v Příkazích, otevřen roku 1994, je jedinečným dokladem hliněného lidového stavitelství z oblasti Hané, kterou představují zejména čtyři špaletové stodoly z 1. poloviny 19. století a kompletní hanácký statek s obytnou a hospodářskou částí z r. 1875, na něž navazují zahrady se starými ovocnými stromy. Všechny stavby v areálu, které jsou nemovitými kulturními památkami, doplňuje venkovský mobiliář z let 1799 – 1950. Důležitým doplněním běžných komentovaných prohlídek jsou např. tradiční dny hliněného stavitelství, interaktivní ukázky tradiční sklizně a výmlatu, kdy si sami návštěvníci mohou vyzkoušet tyto dříve běžné práce venkovanů. V létě a o Vánocích se zde konají řemeslné jarmárky, koncerty a podobně. Bývalé sýpky nad obytnou částí jsou upraveny jako příjemná galerie, kde se konají ročně až čtyři výstavy vhodně doplňující zvláštní atmosféru tohoto prostoru (*Hanácké skanzen, 2015*).

4.4 Galerie a výstaviště

4.4.1 Historie galerií v Olomouci

Sbírkový výtvarného umění byly ve 20. století spjaty s uměleckými spolky a společnostmi přátel umění (významní olomoučtí sběratelé: průmyslník a bankéř Otto Primavesi a jeho žena Mäda) a především s Galerií výtvarného umění (dnešní Muzeum umění Olomouc – viz kap. 4.3: *Muzea*), která byla založena v roce 1952 v rámci Krajského muzea v Olomouci. Její sbírky vznikly vyčleněním z Muzea hlavního města Olomouce, z konfiskátů po vyhnáných olomouckých Němcích, z některých církevních souborů, které byly zestátněny, ale také ze sbírek olomouckých výtvarných spolků, Klubu přátel umění nebo Skupiny olomouckých výtvarníků. Svoje první výstavy a expozice galerie zpočátku instalovala v muzeu, brzy však získala budovu Domu umění (Hynaisova ulice) a o řadu let později také komorní Kabinet grafiky¹⁷ (Dolní náměstí). V roce 1980 byl Dům umění zbořen a stálá galerijní expozice byla redukována na Pamětní síně tří lokálních umělců bývalé kanovnické rezidenci na

¹⁷ Výstavní síň Kabinet grafiky podle OVS (1987) navštívilo 4650 zájemců o výtvarné umění.

Wurmově ulici. Tyto neblahé časy ukončil 17. listopad 1989. Galerie získala rozsáhlý objekt v centru historické Olomouce, v němž byly v průběhu devadesátých let adaptovány prostory pro výstavní činnost, přednášky a edukační práci s návštěvníky, knihovnu, kavárnu, depozitáře i pracovny. S otevřením prvních výstavních sálů v roce 1993 galerie změnila název na Muzeum umění Olomouc (*Zatloukal, 2014*).

4.4.2 Současný stav

Milovníci umění si v Olomouci zcela jistě přijdou na své. Krom uměleckých sbírek, které jsou uchovávány v místních muzeích (zejména v Muzeu umění Olomouc), je zde také mnoho k vidění v místních galeriích (uvedeny v Tab. 4). Jedná se o galerie jak čistě výstavní, tak i prodejní.

Ve městě je navíc několik profesionálních spolků (Spolek olomouckých výtvarníků, Unie výtvarných umělců Olomoucka, aj.), které sdružují umělce a pořádají rozmanité výstavy. Užívané jsou i prostory Uměleckého centra Univerzity Palackého s angažující se Katedrou výtvarné výchovy UP. Pro děti je k dispozici výtvarný obor ZUŠ Miloslava Stibora na Nové Ulici (od r. 1960), své pobočky má také v Dolanech (1999) a Velké Bystřici (2003).

Mnoho galerií je spjata i s jinými než výstavními činnostmi, např. Galerie Caesar, Café Amadeus, Mona Lisa a Podkova jsou provozovány v rámci kaváren či restauračních zařízení (ty jsou mnohdy zdrojem příjmů pro galerijní činnost). Mezi zajímavé počiny olomouckých umělců patří také alternativní negalerijní prostory Vitrína Deniska¹⁸, Lomená galerie (lomený průchod naproti MUO, věnuje se pouličnímu umění – streetartem) a velmi netradiční Galerie Dé¹⁹ (pojízdna galerie v tramvaji) – její vernisáže a vybrané akce začínají v předem určený čas, kdy neprobíhá dopravní špička. Jedná se převážně o vernisáže, autorské čtení, hudební program či upravené divadelní vystoupení v interiéru tramvaje. Nejnovějším projektem je vznik ateliéru Art Studio v obchodním centru Šantovka, které je dílnou i galerií v jednom. Je to místo, kde umělec tvoří a kam má návštěvník možnost vejít a vidět nejen vystavená hotová umělecká díla, ale též zažít tvůrčí proces a sledovat výtvarníka při práci. Umělci různých žánrů se v ateliéru každý měsíc střídají a jejich práce je vždy zakončena

¹⁸ Vitrína Deniska se nachází na Denisově ul., negalerijní výstavní prostor pro prezentaci současného umění. Výstavní prostory ve formě vitrín nejsou ničím neobvyklým, v Olomouci je ale tento formát nový. Nabízí alternativu ke klasickým kamenným galeriím. Každá z výstav vzniká přímo na míru tomuto prostoru.

¹⁹ Zdroj: *ARTnative, 2015*.

vernisáží (*OC Šantovka, 2014*). V zázemí města je provozována tzv. Galeriezet ve Velké Bystrici, která je součástí místního Kulturního a informačního centra.

Tab. 4: Seznam provozovaných galerií v Olomouci

<i>veřejné</i>	Galerie Café Amadeus	Galerie Divadla hudby	Galerie Konvikt
<i>spolkové</i>	G - galerie města Olomouce	Galerie Caesar	Galerie Patro
<i>soukromé</i>	Galerie 1499	Galerie Labyrint	Galerie Skácelík
	Galerie Anděl	Galerie Mona Lisa	Galerie U Mloka
	Galerie Bohéma	Galerie Podkova	Galerie W7
	Galerie Jana	Galerie Primavesi	Studio Zlámal
	Galerie Kopeček	Galerie Rubikon	U Zlaté štiky

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2.1 Výstaviště Flora Olomouc

Výstaviště Flora Olomouc patří k předním českým výstavnickým organizacím. Přípravuje a komplexně zabezpečuje vlastní výstavy a veletrhy včetně doprovodných programů. Základ výstavních akcí, jejichž počet se postupně rozrostl na současných šestnáct, tvoří tradiční květinové výstavy, expozice okrasných dřevin, výpěstků, ovoce a zeleniny. Hlavní výstavy jsou rozděleny do tří etap (jarní, letní a podzimní). Výstavní areál se čtyřmi pavilony o celkové výstavní ploše 4 395 m² je situován ve Smetanových sadech poblíž historického centra města. Hlavní pavilon A byl v letech 2013 - 2014 nově rekonstruován, nyní tyto modernizované prostory nabízí nejen místo pro výstavy, ale také např. pro koncerty a další. Výstaviště rovněž pečuje o 47 ha městských parků.

Dnešní mezinárodně uznávaná přehlídka květin datuje svůj původ do roku 1958, neboť právě tehdy se v areálu výstaviště konala první (regionální) výstava, která přilákala na 60 tisíc návštěvníků. Třetí ročník se konal již jako Celostátní výstava okrasného zahradnictví s dvojnásobným počtem účastníků oproti zahajovacímu roku.

Samotná organizace, původně tzv. Olomoucké výstavní sady, vznikla až v roce 1966. Později byla přejmenována na Floru Olomouc a od roku 2000 funguje jako Výstaviště Flora Olomouc akciovou společností se stoprocentní majetkovou účastí města (*Výstaviště Flora Olomouc, 2014*).

Tab. 5: Návštěvnost Výstaviště Flora Olomouc v období 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
počet návštěvníků	133 460	196 123	178 850	158 849	158 941

Zdroj: Výstaviště Flora Olomouc, výroční zprávy 2009 – 2013

4.5 Knihovny

4.5.1 Historie knihovnictví v Olomouci

Počátky knihovnictví v Olomouci jsou úzce spjaty s historií nejstarší univerzity na Moravě (druhou nejstarší v ČR) – Univerzitou Palackého v Olomouci, která vznikla roku 1573. Olomoucká univerzita, spravovaná jezuitským řádem, měla již tehdy svoji knihovnu s obsáhlou sbírkou knih.

V 19. století plnila funkci veřejné univerzitní knihovny (funkce univerzitní a zemské veřejné knihovny s právem povinného výtisku). Po zrušení olomoucké univerzity roku 1860 se knihovna osamostatnila pod názvem Studijní knihovna. Jádrem čtenářů už nebyli vysokoškolští studenti a profesori, ale zejména učitelé a studenti olomouckých středních škol.

V roce 1946 byla v Olomouci obnovena univerzita, která dostala jméno Univerzita Palackého. Její původní knihovna však zůstala samostatná pod správou Ministerstva kultury ČR, čímž se stala základem pro současnou Vědeckou knihovnu (od r. 2001 ve správě Olomouckého kraje)²⁰. Až do roku 1989 neměla Univerzita Palackého centrální knihovnu, na univerzitě fungovaly pouze malé fakultní a katedrové knihovny. V roce 1991 vzniklo na Univerzitě Palackého v Olomouci nové pracoviště - Informační centrum UP a jednou z jeho součástí se stala Knihovna UP, ta byla původně složena pouze z informačních středisek na jednotlivých fakultách. Po vybudování Ústřední knihovny v historické tereziánské zbrojnici v roce 1997, se do ní přesunula část knihovnických fondů z fakult, a to především z Filozofické a Pedagogické fakulty (*Knihovna UP, 2015*).

Od roku 1889 ve městě fungovala také První česká veřejná knihovna v Olomouci, sídlila v Národním domě (ulice 8. května, naproti Galerii Moritz – dříve OC Prior). Za dobu své působnosti mnohokrát změnila svůj název, ale i místo působnosti. Od roku 1915 byl název změněn na Husovu knihovnu Národní jednoty, ve 40. letech pak byla přejmenována na Českou veřejnou knihovnu hlavního města Olomouce a poté na Husovu veřejnou knihovnu hlavního města Olomouce. Knihovna působila do roku 1948 v Salmově paláci (na Horním náměstí), aby se později mohla přestěhovat do současných prostor budovy na náměstí Republiky, kde do roku 2003 existovala jako Krajská lidová knihovna. Od roku 2003 je zřizovatelem knihovny

²⁰ Zdroj: Vitásková, 2001.

Statutární město Olomouc a knihovna nese název Knihovna města Olomouce (*KMOL*, 2015).

4.5.1 Současný stav

Knihovnictví má v Olomouci dlouholetou tradici, nejstarší je Vědecká knihovna Olomouc, která v roce 2016 oslaví 450 let své existence. Přes 125 let funguje také městská knihovna na náměstí Republiky s množstvím poboček po celém městě. Při olomoucké univerzitě funguje Knihovna UP s Ústřední knihovnou ve Zbrojnici a pobočkami na jednotlivých fakultách UP. Ve městě působí knihovny při muzeích (knihovny Muzea umění a Vlastivědného muzea), při církevních institucích (Arcibiskupská a Knihovna centra Aletti). Olomouc je také sídlem Státního okresního archivu, Vojenského správního archivu, mnoha nakladatelství a má tu svou pobočku i Zemský archiv v Opavě.

V každé obci v zázemí města je knihovna, posledním trendem je připojování těchto knihoven k internetu a poskytování této služby veřejnosti. V Olomouci navíc knihovny nabízejí vyhledávání a objednávání pomocí online katalogů.

Tab. 6: Návštěvnost olomouckých knihoven v období 2009 - 2013

		2009	2010	2011	2012	2013
čtenáři	<i>KUP</i>	27 257	28 006	28 331	26 253	27 502
	<i>KMOL</i>	11 470	11 765	11 974	11 923	11 608
	<i>VKOL</i>	16 792	17 600	16 853	16 310	15 759
návštěvy	<i>KUP</i>	539 189	526 116	546 644	470 353	494 196
	<i>KMOL</i>	189 553	211 803	234 611	220 508	217 267
	<i>VKOL</i>	218 408	220 352	199 668	244 600	228 863
výpůjčky	<i>KUP</i>	234 871	246 283	243 833	240 363	238 459
	<i>KMOL</i>	568 146	582 676	574 634	588 724	594 777
	<i>VKOL</i>	506 433	502 042	480 522	500 296	482 709

Zdroj: Knihovna UP (*KUP*), Knihovna města Olomouce (*KMOL*), Vědecká knihovna v Olomouci (*VKOL*), výroční zprávy 2009 – 2013.

Nejnavštěvovanější knihovnou v Olomouci je Knihovna UP s každoroční návštěvou téměř půl milionu čtenářů, oproti tomu Vědecká (*VKOL*) a Městská knihovna (*KMOL*) eviduje poloviční návštěvnost. Celkový trend návštěvnosti nelze vzhledem ke kolísání hodnot v jednotlivých letech dosti dobře stanovit, dá se ale předpokládat, že vzhledem k zavedené možnosti realizovat objednávky na výpůjčku knih přes internet, nebude mít samotný počet návštěvníků výrazně stoupající trend.

Neméně důležitým ukazatelem svědčícím o zájmu veřejnosti o nabízené služby je vedle návštěvnosti také počet čtenářů a počet výpůjček. MKOL vzhledem k univerzitní a Vědecké knihovně registruje nejnižší počet čtenářů a přesto vykazuje nejvyšších hodnot ve statistice výpůjček (přes 500 tisíc). Knihovna UP s nejvyšším počtem čtenářů (až 27 tisíc) eviduje paradoxně z vybraných knihoven výpůjček nejméně.

Naprostou většinu čtenářů KUP a více než polovinu čtenářů VKOL tvoří studenti středních a vysokých škol, takže tento ukazatel do jisté míry ovlivňuje politika a počet studentů Univerzity Palackého v Olomouci.

Ve snížení počtu výpůjček VKOL v roce 2011 se odráží skutečnost, že hlavní budova knihovny prošla rekonstrukcí a rozsáhlé rekonstrukční práce si vyžádaly omezení poskytovaných služeb.

4.5.1.1 Vědecká knihovna v Olomouci

Vědecká knihovna v Olomouci (VKOL) je druhou nejstarší a čtvrtou největší knihovnou svého druhu v ČR. Vznikla roku 1566, byla univerzitní knihovnou a v druhé polovině 20. století se z ní stala Státní vědecká knihovna, od roku 2001 je příspěvkovou organizací Krajského úřadu Olomouckého kraje a plní funkci krajské knihovny.

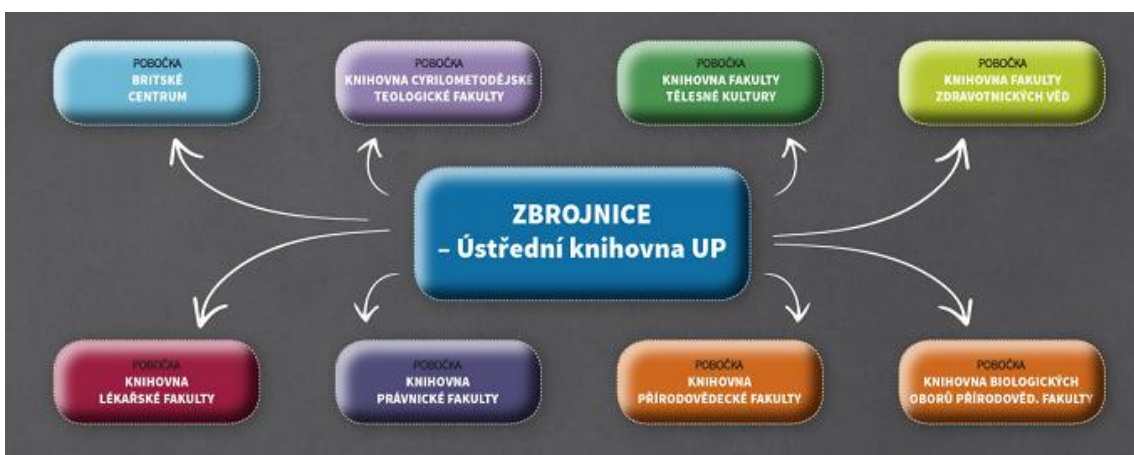
V současnosti sídlí na dvou místech ve třech budovách. Od roku 1936 v hlavní budově²¹ (Bezručova 2), v sousední nové budově ředitelství VKOL (od r. 2005 na Bezručově 3) a v budově na Ostružnické ulici (od r. 1986). Celkem knihovna spravuje na 2 mil. knihovních jednotek s ročním přírůstkem až 30 tis. knihovních jednotek (také díky právu povinného výtisku - všichni vydavatelé a nakladatelé musí knihovně poskytnout jeden exemplář vydaného titulu), proto disponuje několika interními (sklady nové i hlavní budovy a tzv. červeného kostela) a externími sklady, i přesto VKOL stále řeší nedostatek skladovacích prostor.

Knihovna se mimo výpůjčních, edukačních a dalších služeb podílí na vydávání časopisu KROK (Kulturní revue Olomouckého kraje). Posláním tohoto čtvrtletníku, který je publikován od roku 2004, je informovat o kulturním a společenském dění v regionu (dříve byl vydáván tzv. Knihovní obzor), neboť od 80. let je VKOL pověřena funkcí regionálního střediska pro kulturu a umění v kraji (VKOL, 2015).

²¹ Hlavní budova prošla v roce 2011 rozsáhlou rekonstrukcí za 6,5 mil. Kč (hrazeno Olomouckým krajem). Je nyní komfortnější, modernější a nabízí také mj. prostornější studovny a lepší zázemí pro půjčování knih.

4.5.1.2 Knihovna Univerzity Palackého

Knihovna Univerzity Palackého (KUP) vznikla jako součást Informačního centra UP a je centrální knihovnou olomoucké univerzity. KUP je složena z Ústřední knihovny (tzv. Zbrojnice – budova bývalé tereziánské zbrojnice, UP ji získalo v restituci od Armády ČR po roce 1989)²², Britského centra a knihoven na fakultách: Cyrilometodějské teologické, Lékařské, Přírodovědecké, Právnické, Fakultě tělesné kultury a Fakultě zdravotnických věd (viz Obr. 6). Knihovny slouží především studentům a zaměstnancům UP (KUP má registrovaných přes 27 tis. čtenářů), ale jsou také přístupny veřejnosti. Součástí jednotlivých knihoven jsou také studovny s počítači a připojením na internet. KUP se potýká s kapacitními i kvalitativními nedostatky při skladování knih (*Knihovna UP, 2015*).

Obr. 6: Struktura Knihovny UP

Zdroj: Knihovna UP, 2015

4.5.1.3 Knihovna města Olomouce

Knihovna města Olomouce (KMOL) je od roku 2003 příspěvkovou organizací Statutárního města Olomouc. Tvoří ji celkem 16 knihoven na celém území města: ústřední budova na náměstí Republiky, 6 městských poboček²³ (Holice, Neředín, Nové Sady, Tabulový vrch, Brněnská a Jungmannova ul.) a 9 knihoven v městských částech (Droždín, Chomoutov, Lošov, Nedvězí, Radíkov, Slavonín, Sv. Kopeček, Topolany a Týneček). Pobočka Nové Sady svou velikostí a poskytovanými službami neodpovídá velikosti a rozvoji oblasti, ve které se nachází. Činnost knihoven v městských částech není efektivní – náročnější čtenáři vyhledávají ústřední budovu či velké městské

²² V roce 1997 byl ve zbrojnici zahájen provoz Ústřední knihovny a v roce 2000 byla slavnostně zprovozněna celá budova. V současné době je v budově umístěna Ústřední knihovna, Centrum výpočetní techniky, Vydavatelství UP, Archiv UP a Eurocentrum.

²³ K 1. 7. 2011 byla z důvodu nevhodných prostor zrušena pobočka Nový Svět.

pobočky (proto je upravována – většinou omezována půjčovní doba u jednotlivých poboček).

KMOL je od roku 2003 pověřena výkonem regionálních funkcí (poradenství, vzdělávání knihovníků, tvorba výměnných fondů, atd.) pro knihovny bývalého okresu Olomouc.

4.6 Hudební scéna

4.6.1 Historie hudební scény v Olomouci

Olomouc je městem velké hudební tradice, dokládá to fakt o působení významných hudebních osobností (W. A. Mozart²⁴, G. Mahler, A. Dvořák, E. Destinnová).

V roce 1880 byl v Olomouci založen pěvecko-hudební spolek Žerotín a záhy po svém vzniku se stal jedním z nejdůležitějších organizátorů národního kulturního života na území Moravy. Pořádal koncerty, operní představení a spolupracoval s předními českými umělci (např. A. Dvořák, E. Destinnová). Zaslouhou činnosti tohoto sboru vznikla také hudební škola a roku 1945 symfonický orchestr – dnešní Moravská filharmonie (*Akademický sbor Žerotín, 2015*).

Velikou oblibu mezi olomouckými posluchači si získaly koncerty komorní hudby. Po druhé světové válce pokračoval v této oblasti Spolek pro komorní hudbu v Olomouci (SPKH), který v Olomouci nepřetržitě fungoval od roku 1937, po únoru 1948 však byla spolku znemožněna činnost. Jeho zánik měla následně vyplnit organizace zřizovaná Městským národním výborem, která často měnila svůj název. Od roku 1953 o kulturu pečoval Městský dům osvěty (později Kulturní a společenské středisko města Olomouce, od roku 1964 Park kultury a oddechu), v rámci kterého vzniklo v roce 1973 občanské sdružení Kruh přátel hudby (KPH), zajišťující kromě pořádání hudebních koncertů i konání přednášek a veškerých kulturně osvětových akcí. V 60. letech vznikaly tzv. lidové školy umění (dnes ZUŠ) – např. Iši Krejčího (dříve ZUŠ Na Vozovce). V roce 1968 vzniklo Divadlo hudby.

Po společenských změnách roku 1989 se KPH přejmenovalo zpět na Spolek pro komorní hudbu v Olomouci, po roce 2000 byl spolek veden pod hlavičkou ZUŠ Žerotín a o tři roky později navázal spolupráci s Moravskou filharmonií (*Hajdu, 2009*).

²⁴ Tehdy mladý W. A. Mozart navštívil Olomouc v r. 1767 a za dobu svého dvouměsíčního pobytu dokonce zkomponoval šestou (tzv. olomouckou) symfonii F dur.

4.6.2 Současný stav

Olomouc je centrem řady profesionálních hudebních institucí, ale i spousty amatérských souborů. Z profesionálních organizací zřizovaných městem Olomouc zaujímá v této oblasti ústřední místo Moravská filharmonie Olomouc (MFO), která patří k předním a nejstarším symfonickým orchestrům v ČR pořádající každoročně řadu domácích i zahraničních koncertních vystoupení. Při MFO působí Spolek pro komorní hudbu a profesionální pěvecký Akademický sbor Žerotín. Další významnou institucí je Divadlo hudby (*viz kapitola 4.1 Divadla*). Opery a operety jsou dostupné v Moravském divadle.

V rámci olomouckých uměleckých škol funguje několik menších symfonických a komorních orchestrů či souborů, jako např. profesionální soubor Ensemble Damian (pořádá festival Olomoucké barokní slavnosti), komorní orchestr Iši Krejčího (při ZUŠ Iši Krejčího), orchestr Sinfonia a Big band při ZUŠ Žerotín²⁵, hudební soubory při Konzervatoři Evangelické akademie (sídlí na Wurmově 13) a také folklórní soubor Lidová muzika Frgál či dechový orchestr posádkové Vojenské hudby Olomouc.

V Olomouci působí také relativně mnoho pěveckých sborů a vokálních souborů. Mezi dětské a mládežnické sbory je nutno zmínit sbor Campanella, Dětská opera Olomouc a sbor BoDo centra, dále i chrámové sbory, sbory při ZUŠ a školních zařízeních. Od roku 2001 účinkuje smíšený komorní sbor Ataneo Univerzity Palackého v Uměleckém centru UP (v Kapli Božího Těla s kapacitou 72 míst), které je domovem Katedry muzikologie FF a Katedry hudební výchovy PdF.

Vzhledem k tomu, že je Olomouc studentské město, tvoří nezanedbatelnou část olomoucké hudební scény kluby, jejichž hlavní či vedlejší programovou náplní jsou hudební produkce. Patří mezi ně např. U-klub (150 míst k sezení, 250 na stání), S-cube (až 700 míst), Jazz Tibet club (s kapacitou 120 míst k sezení a 300 na stání), Bounty Rock Cafe (kapacita 100 míst), studentský klub Vertigo, Klub 15minut, Varna a další.

Velmi podstatnou část hudebního dění v Olomouci tvoří hudební festivaly a koncerty. Hlavním místem jejich pořádání se stala Korunní pevnůstka v centru města, kde bude letos navíc vybudován nový amfiteátr (*viz kap. 4.3: Muzea*), ale také např. Sportovní hala UP. Koncerty jsou pořádány i v církevních objektech, ale i např. v sále vojenské nemocnice Klášterní Hradisko či nově zrekonstruovaném pavilonu A Výstaviště Flora Olomouc.

²⁵ ZUŠ Žerotín vznikla již v roce 1888 a má své pobočky v Dolanech, Hlubočkách, Štěpánově, Tršicích, Velké Bystřici, Velkém Týnci a Velkém Újezdu.

Hudební scéna v obcích tvořící zázemí města Olomouc obsahuje řadu hudebních, zejména folklórních souborů, neboť právě na vesnicích je udržována hanácká lidová tradice nejvíce. Mimo poboček ZUŠ Iši Krejčího a Žerotín funguje také pobočka ZUŠ Šternberk v Bohuňovicích.

Jistým ozvláštňením je také projekt Piana v Olomouci (občanské sdružení Pro radost), jehož cílem je na nejrůznějších místech v Olomouci umístit piana, na která by si kdokoli z kolemjdoucích mohl zahrát. V současnosti jsou piana umístěna např. v tzv. Lomenné galerii, v altánu ve Smetanových sadech (dříve v budově hlavního nádraží ČD) a na Sv. Kopečku.

4.6.3 Moravská filharmonie

Moravská filharmonie (MFO) se řadí mezi přední symfonické orchestry v ČR a na vysoké mezinárodní úrovni reprezentuje město Olomouc nejen v ČR, ale i po celém světě. Byla založena v roce 1945 a její součástí je 1 komorní orchestr, 5 komorních souborů a 1 pěvecký sbor - Akademický sbor Žerotín při MFO. Ten má v současnosti asi 35 členů, schází se v kulturním domu Žerotín²⁶, v tzv. Dvořákově sále s kapacitou 80 míst. Repertoár sboru zahrnuje tvorbu všech slohových období, stejně jako úpravy spirituálů, lidových i populárních písní. Významnou část repertoáru tvoří díla českých autorů 20. století.

Roku 2003 započala spolupráce se SPKH, který sdružuje mladé a začínající umělce. Ti své koncerty pořádají v Redutě, ale také v sále Besedy Muzea umění či v prostoru chrámu Panny Marie Sněžné.

MFO sídlí v budově Moravského divadla v historickém centru města. Mezi koncertní sály patří tzv. Reduta, která zároveň slouží jako nahrávací studio, a také menší Mozartův sál.

Reduta

Koncertní sál Moravské filharmonie Olomouc Reduta, jenž je zároveň nahrávacím studiem Českého rozhlasu Olomouc, byla vybudována jako významná součást divadelní budovy v roce 1830 a byla jí vymezena funkce velkého tanečního a společenského sálu Olomouce. Tuto funkci plnila až do konce druhé světové války, kdy se stala koncertním sálem tehdy založené Moravské filharmonie. Za

²⁶ V KD Žerotín (za Národním domem, ul. Slovenská) funguje mmj. také Baletní studio při MDO, pěvecké sbory Music Bodo a Campanella, dramatické a výtvarné studio.

dobu svého fungování prošla několika rekonstrukcemi, při té poslední v roce 2001²⁷ došlo ke zvýšení kapacity sálu (z původních 467 na 500 míst), dále byl kladen důraz na zkvalitnění akustiky sálu, čemuž byl interiér plně přizpůsoben. Režie sousedícího Českého rozhlasu je spojena linkami s Redutou a je dostupná přímo z nahrávacího studia. Ve studiu Reduta pravidelně natáčí Český rozhlas Olomouc symfonickou, komorní i vokální hudbu. MFO zde od roku 1993 pravidelně natáčí skladby současných skladatelů celého světa. Dlouhodobým projektem (od roku 1996) pak je natáčení hudby k němým filmům pro americkou produkci.

Mozartův sál

V Mozartově sále je umístěno nové pódium pro komorní koncerty, pro návštěvníky koncertů v Redutě i Mozartově sále je k dispozici bar s příjemným posezením. Sál je vybaven videoprojekcí a ozvučením, takže je zde možné sledovat dění v sále Reduty. Kapacita sálu je po rekonstrukci 100 míst (MFO, 2015).

Tab. 7: Návštěvnost Moravské filharmonie Olomouc v období 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Moravská filharmonie	x	28 500	26 958	x	21 338

Zdroj: NIPOS, 2013

Pozn.: x = MFO nedala souhlas ke zveřejnění individuálních údajů a využila práva na ochranu individuálních dat

Zájem o vážnou hudbu není nikterak valný, to se také promítá v návštěvnosti MFO, zatímco v roce 1987 si do Reduty našlo cestu 59 420 posluchačů, o čtvrt století později je návštěvnost o třetinu nižší.

4.7 Tanec

4.7.1 Historie tance v Olomouci

V minulosti patřily mezi nejvýznamnější taneční a společenské sály – Reduta a později Národní dům. Reduta byla vybudována jako významná součást divadelní budovy v roce 1830 a byla jí vymezena funkce velkého tanečního a společenského sálu Olomouce, která trvala do konce druhé světové války.

²⁷ Rekonstrukci za 33,5 mil. Kč financovalo město Olomouc.

Národní dům (ulice 8. května, naproti Galerii Moritz – dříve OC Prior), vystaven o půl století později, byl až do roku 1918 střediskem českého kulturního života v Olomouci, byla tu koncertní a divadelní dvorana, v níž se mohly bez překážky ze strany německé správy města konat koncerty, divadelní hry a společenské plesy. Postupem času z něj vznikl hotel, za války se dokonce stavba honosila krásným názvem Grand Hotel Národní dům. V hotelu, jehož součástí byla i slavná kavárna, se během několika desetiletí vystřídalobezpočet osobností z kultury i politiky včetně všech československých prezidentů. Jeho slávu rozmetala až porevoluční devadesátá léta (*Páral, 2009*).

V období socialismu byly budovány kulturní domy, které mj. sloužily k tanečním aktivitám (plesové sezóny). Tanec se vyučoval v Lidových školách umění, které začaly vznikat od šedesátých let.

4.7.2 Současný stav

V Olomouci působí taneční školy a kluby, které jsou zaměřeny na taneční a pohybové kurzy pro děti a dospělé, a to v oblasti společenského tance či jeho jiných forem (street dance, step, balet, aj.). Některé z nich dále pořádají letní kurzy, workshopy, taneční vystoupení na objednávku a předtančení. Pro své účely využívají taneční prostory Slovanského domu (kapacita sálu až 400 míst), taneční sál St. Joseph na ulici 1. Máje 12, sál hlavní budovy Domu dětí a mládeže (Tř. 17. listopadu), menší sály KD Žerotín a KD Lola (Nový Svět), „divadelní sál“ Domu armády (1. Máje) i hudební U-klub.

Výukou tance se zabývají i základní umělecké školy - ZUŠ Žerotín, a ZUŠ Iši Krejčího. Olomouc je také pořadatelkou různých tanečních soutěží a plesů. Letošní již 16. ročník plesu města (tzv. Městský bál) byl uskutečněn v nově zrekonstruovaném pavilonu A Výstaviště Flora Olomouc.

S touto činností jsou spojeny především společensko - kongresové sály olomouckých hotelů a společenských center, které jsou nejvíce využívány v období plesové sezóny. Např. Regionální centrum Olomouc (RCO) nabízí prostory pro akce, jakými jsou kongresy, konference, semináře, výstavy a také plesy. RCO disponuje sedmi salónky s kapacitou od 24 do 120 osob a kongresovým sálem „Pegasus“ až pro 600 osob. Clarion Congress Hotel Olomouc (bývalý KD Sidia), který byl otevřen v roce 2013, má jeden kongresový sál a 4 salonky s celkovou kapacitou až 1 400 osob, přičemž

největší sál disponuje kapacitou až pro 1 100 účastníků. V hotelu NH Olomouc Congress funguje konferenční sál „Evropa“ s kapacitou až 1 200 osob.

Obr. 7: Konferenční sál Pegasus v Regionálním centru Olomouc (RCO)
Zdroj: RCO, 2015

O výuku tance v zázemí města Olomouc se starají pobočky olomouckých ZUŠ Iši Krejčího a Žerotín. Lidový tanec je pak předáván prostřednictvím tanečních folklórních souborů (Dolany, Kožušany-Tážaly, Velký Týnec, Velká Bystřice, aj.).

4.8 Kulturní akce a festivaly

Kulturní instituce a umělecké organizace v Olomouci každoročně pořádají množství velkých kulturních akcí a festivalů, které svým programem oslovují tisíce lidí nejen z Olomouce a jejího zázemí, ale i z celé České republiky. Nabídka kulturních akcí zahrnuje širokou škálu žánrů, zejména hudebních, divadelních a filmových, které jsou pořádány pro širokou veřejnost v centru města (viz Tab. 8). Nutno poznamenat, že městu Olomouc chybí kulturní kalendář s ročním předstihem.

Festivaly jsou pořádány také v obcích tvořící zázemí města Olomouc. Nejaktivnější je v tomto směru město Velká Bystřice, ve svém Kulturním a informačním centru a přilehlém zámeckém amfiteátru pořádá celou řadu akcí, např. Lidový rok – mezinárodní festival tradiční lidové kultury (letos 25. ročník), přehlídky country kapel (Hanácké Nashville, Hanácké pupek, Hanácké Woodstock, Banjo a Regiobanjo). Mezi další festivaly patří Country stodola (Dolany – Véska), Setkání harmonikářů (12. ročník v Příkazích) a další.

Tab. 8: Kulturní akce a festivaly v Olomouci

ročník	název akce	období
57. (14.)	Olomoucké hudební jaro (od. r. 2001: Dvořákova Olomouc)	květen
50.	Mezinárodní festival populárně vědeckých filmů - AFO	duben
47.	Mezinárodní varhanní festival	září
43.	Mezinárodní festival pěveckých sborů - Svátky písní	červen
36.	Mezinárodní květinová výstava FLORA OLOMOUC	duben
27.	Podzimní festival duchovní hudby	září/říjen
25.	Ekologické dny Olomouc	duben
25.	Dny evropského dědictví	září
23. (3.)	Olomoucké kulturní léto (od r. 2013: Ol. kulturní prázdniny)	červen/srpen
22.	Loutkářský festival Čechova Olomouc	listopad
19.	Divadelní Flora	květen
17.	Mez. festival dokument. filmů o lidských právech - Jeden svět	březen
17.	Festivaly Baroka a Opera Schratzenbach (staré a soudobé hudby)	listopad/prosinec
14.	Beerfest - pivní festival	květen
14.	Oslava maršála Radeckého	srpen
14.	Festival animovaného filmu - PAF	prosinec
13.	Mez. festival duchovní a církevní hudby - Musica religiosa	březen
8.	Dny židovské kultury	říjen
7.	Mezinárodní festival soudobé hudby - MusicOlomouc	duben
7.	Mezinárodní festival flamenca a španělské kultury	červenec/srpen
6.	Noc kostelů	květen
6.	Olomoucký majáles Univerzity Palackého	květen
6.	Marathon music festival (1/2Maraton Olomouc)	červen
6.	Olomoucké divadelní prázdniny	srpen
5.	Bounty Rock Cafe Open Air - festival metalové a rockové hudby	červen
5.	Festival světla a videomappingu - VZÁŘÍ	září
5.	Back To School - hudební open-air festival	říjen
4.	Art Brut Film	březen
4.	Senioři bez hranic	červenec/srpen
4.	Mezinárodní vánoční festival - Natale Festa Corale	prosinec
3.	Paschalia Olomucensia	březen
3.	Olomoucké barokní slavnosti	červenec
3.	Vojenský historický festival - Olmutz 1813	září
3.	Noc divadel	listopad
2.	Olomoucká muzejní noc	květen
1.	Olomoucké Velikonoce	duben
-	Vánoční trhy	prosinec

Zdroj: vlastní zpracování

4.8.1 Hudební festivaly

Mezi festivaly, které se udržely nejdéle na olomoucké scéně, řadíme festivaly klasické hudby. Již od roku 1958 trvá tradice pořádání festivalu Olomouckého hudebního jara, který se v roce 2001 na počest slavného českého skladatele působícího v Olomouci přetransformoval na festival s názvem Dvořákova Olomouc. O deset let kratší tradici má Mezinárodní varhanní festival, i ten je pořádán Moravskou filharmonií. Není náhodou, že se koná v chrámu sv. Mořice, neboť právě tam se nachází nejstarší varhany v ČR. Další neodmyslitelnou kulturní akcí jsou Svátky písní, tento mezinárodní festival v sobě zahrnuje soutěžní přehlídku pěveckých sborů z celého světa. Neméně významné jsou pro kulturní Olomouc také festivaly duchovní hudby, Baroko a Opera Schrattenbach, MusicOlomouc, Olomoucké kulturní prázdniny, studentský open-air festival Back to School či Majáles UP.

4.8.2 Divadelní festivaly

Tradici divadelních festivalů započal roku 1973 loutkářský festival Čechova Olomouc – přehlídka amatérského loutkového divadla, který vznikl na počest svého zakladatele. Koná se každý lichý rok – v r. 2013 se konal již 21. ročník. Od roku 1997 probíhá pod záštitou Moravského divadla festival Divadelní Flora, v současnosti jde o jednu z největších a nejnavštěvovanějších kulturních akcí Olomouckého kraje. Tento již mezinárodní festival navštěvuje na 10 000 diváků a v rámci bohatého programu se odehraje na sedmdesát divadelních představení a mnohé další doprovodné umělecké produkce (koncerty, workshopy, atd.). Divadelní představení se odehrávají na scéně Moravského divadla, v prostorách univerzitního divadelního sálu Konvikt, v šapitó na parkánu a ve studentském klubu S-cube. V předchozích ročnících využíval festival také prostor Divadla hudby. Další umělecké produkce se konají ve filmovém sálu Konvikt, Jazz Tibet klubu, v kině Metropol a na mnoha veřejných, otevřených prostranstvích v historickém jádru Olomouce.

V roce 2010 byl poprvé uskutečněn letní divadelní open-air minifestival Olomoucké divadelní prázdniny. Jde o malou přehlídku místní profesionální i amatérské divadelní tvorby. Hlavním cílem festivalu je přispět ke zpříjemnění prázdnin a oživení kulturní nabídky mimo hlavní divadelní sezónu, neboť olomoucká divadla jsou v létě pro diváky uzavřena. Doposud všechny ročníky festivalu se odehrály v areálu Vlastivědného muzea v Olomouci. Akce je probíhá za finanční podpory Magistrátu města Olomouc.

4.8.3 Filmové festivaly

V Olomouci je již 50. rokem pořádán Mezinárodní festival populárně-vědeckých filmů (AFO). Jde o nejstarší festival věnující se v ČR soustavnému mapování populárně-vědeckého a dokumentárního filmu. Byl založen v roce 1966 ze společné iniciativy Krátkého filmu Praha, Univerzity Palackého a Československé akademie věd, v současnosti je jeho hlavním pořadatelem Univerzita Palackého v Olomouci. Hlavním cílem festivalu je představovat vědu jako atraktivní, dynamickou a rozmanitou sféru prostřednictvím filmů mapujících přírodní, humanitní i sociálně-vědní obory. Do festivalových soutěžních sekcí se každoročně přihlašují stovky dokumentárních filmů a televizních pořadů, své snímky tradičně přihlašují i tak renomované stanice, jako jsou BBC, Discovery Channel nebo National Geographic. Probíhá v kině Metropol, studenti mohou o konkrétních tématech debatovat během diskusních panelů spojených s projekcemi a nejširší veřejnost může dokumentární snímky sledovat přímo na olomouckém Horním náměstí. Návštěvníci mají během festivalu zároveň možnost navštívit bohatý doprovodný program skládající se z výstav, interaktivních instalací a koncertů.

Mezi další a hojně navštěvované patří Přehlídka animovaného filmu (PAF) a Mezinárodní festival dokumentárních filmů o lidských právech - Jeden svět. Dále se v Olomouci pořádá také např. Festival outdoorových filmů (kino Metropol), Festival svobodných filmů (ArtUm centrum) nebo ART BRUT film (Muzeum umění Olomouc). Produkci tzv. Ozvěň z festivalů konaných mimo Olomouc pak zajišťuje spolek Pastiche Filmz.

5 Dotazníkové šetření „Kultura v Olomouci a zázemí“

Stěžejní část diplomové práce se zaměřuje na subjektivní vnímání spokojenosti obyvatel ve vztahu ke kvalitě a kapacitě kulturní infrastruktury v Olomouci a jejím zázemí.

5.1 Obsah dotazníku

Vytvořené otázky a výsledná podoba dotazníku (*viz Příloha 8*) byly konzultovány s řešiteli grantového projektu GAČR²⁸. Při tvorbě dotazníku se autor nechal inspirovat také průzkumem Centra pro komunitní práci západní Čechy²⁹, které bylo v roce 2007 vytvořeno na objednávku Odboru kultury Magistrátu města Plzně v rámci příprav Města Plzně na kandidaturu o titul „Evropské město kultury“ pro rok 2015. Vybrané otázky byly upraveny a použity pro podmínky města Olomouc a jeho zázemí.

Standardizovaný dotazník obsahuje celkem devatenáct otázek (z nichž 11 otázek je uzavřených, 6 otevřených a 2 jsou výběrové). První tři otázky se zaměřují na aktivní stránku provozování kulturních činností. Další část (čtyři otázky) se zabývá spokojeností respondentů s kulturní nabídkou a její silnou a slabou stránkou, dvě otázky jsou otevřené – respondenti mohli sdělit i více odpovědí. Další dvě otázky zjišťují stav informovanosti respondentů, a zdroj čerpání informací o kulturním dění. Následující dvě tabulky nabízí pomocí známek hodnocení fungování kulturních zařízení a zájem o aktivity v nich vykonávané. Následná výběrová otázka řeší dostupnost kulturních akcí (finanční, časové a jiné překážky). Tři následující otázky se věnují kulturní přitažlivosti města Olomouc. Dvě zbývající otázky pak hodnotí vliv nově vzniklého obchodního centra Šantovka na kulturní dění v centru města. Poslední část dotazníku tvoří pět otázek o identifikačních údajích. Kromě čtyř základních zjišťovaných údajů, tedy pohlaví, věku, vzdělání a samozřejmě bydliště, je zjišťována také ekonomická aktivita respondentů.

²⁸ Grantový projekt GAČR s názvem „Urbánní a suburbánní kvalita života: geografický pohled“, řešený Katedrou geografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci.

²⁹ Zdroj: Centrum pro komunitní práci západní Čechy: *Názory obyvatel na kulturu – výsledky dotazníkového šetření (2007)*.

5.2 Metodika dotazníkového šetření

Zatímco v předchozí části práce (*kap. 4: Kulturní infrastruktura zkoumaného území*) se autor opíral o data zjištěná podrobným nastudováním literatury, excerpce poznatků a pramenů jednotlivých kulturních zařízení ve městě Olomouc i jeho zázemí, při dotazníkovém šetření je metodicky vycházeno ze subjektivních názorů obyvatel zájmové oblasti.

Před samotnou realizací dotazníkového šetření bylo nutné stanovit vhodné parametry. Za základní prostorové jednotky pro dotazníkové šetření byly zvoleny jednak městské části, kterých je v Olomouci celkem 26, ale také 23 obcí tvořící suburbánní zázemí města. Jsou vymezeny na základě čtyř skupin indikátorů (*Halás et al, 2012*), jimiž jsou: dostupnost, dojíždka, migrace a intenzita bytové výstavby (*viz kap. 3: Vymezení zájmové oblasti*).

Pro zajištění průkaznosti dotazníkového šetření byl pro všechny zkoumané prostorové jednotky **stanoven 0,5% podíl** dotazovaných na obyvatelstvu v produktivním a poproduktivním věku, tj. na obyvatelstvu starší 15 let. Jelikož však v období příprav a sestavování dotazníku ještě nebyly dostupné úplné výsledky o počtu obyvatel v jednotlivých městských částech Olomouce ze SLDB 2011, musel být ideální půlprocentní vzorek respondentů vypočítán vzhledem k počtu obyvatel ze SLDB 2001 (*viz Tab. 9 a 10*). Právě tehdy žilo v Olomouci a jeho zázemí celkem 110 tis. osob, takže počet dotazovaných měl konvergovat přibližně k hranici 550. Nakonec však bylo do analýzy zahrnuto celkem 638 vyplněných dotazníků, což představuje 0,56% vzorek z celkového počtu obyvatel starších 15 let. Důvodem tohoto navýšení bylo **stanovení minimálního počtu dotazníků na šest** pro městské části a obce, které měly méně než 1200 obyvatel. Vyšší procento respondentů v populačně menších prostorových jednotkách bylo zvoleno hlavně pro dosažení větší reprezentativnosti průzkumu.

Samotný sběr dat probíhal ve dvou etapách dvěma různými způsoby. První z nich se uskutečnil v měsících říjnu a listopadu roku 2013. Funkce tazatelů se zhostili řádně proškolení studenti oboru geografie Univerzity Palackého v Olomouci v rámci předmětu *Metody sociální a ekonomické geografie*, kteří náhodným výběrem kontaktovali obyvatelstvo v předem stanovených územních celcích města a obcí zázemí se snahou přiblížit se u základních identifikačních údajů (pohlaví, věk, vzdělání a zejména bydliště) alespoň požadovaného půlprocentního vzorku. Celkem jimi bylo zajištěno 544 dotazníků. V druhé etapě, realizované v měsících lednu a únoru 2014,

autor diplomové práce shromáždil dalších 94 dotazníků, a to tak, aby byly splněny reprezentativní podmínky průzkumu. Respondenti byli tentokrát osloveni pomocí internetové aplikace Google documents, převážně pak prostřednictvím sociálních sítí. Zejména mladší populace využila této možnosti, a tato skutečnost se promítla i do věkové skladby respondentů.

Tab. 9: Stanovení počtů dotazníků pro městské části Olomouce

Městské části SLDB 2001	počet obyvatel 15 +	0,5% podíl respondentů na obyvatelstvu 15+	skutečný počet realizovaných dotazníků
Bělidla	634	3	6
Černovír	657	3	6
Droždín	834	4	6
Hejčín	1 736	9	9
Hodolany	7 633	38	38
Holice	3 292	16	16
Chomoutov	774	4	6
Chválkovice	2 005	10	10
Klášteří Hradisko	1 527	8	8
Lazce	6 051	30	30
Lošov	488	2	6
Nedvězí	311	2	6
Nemilany	763	4	6
Neředín	8 211	41	41
Nová Ulice	16 973	85	85
Nové Sady	11 333	57	57
Nový Svět	823	4	6
Olomouc	11 142	56	56
Pavlovičky	357	2	6
Povel	7 831	39	39
Radíkov	222	1	6
Řepčín	588	3	6
Slavonín	1 412	7	7
Svatý Kopeček	697	3	6
Topolany	290	1	6
Týneček	379	2	6
město Olomouc	86 963	435	480

Zdroj: SLDB 2001, vlastní zpracování

Tab. 10: Stanovení počtů dotazníků pro obce tvořící zázemí města Olomouc

Zázemí SLDB 2001	počet obyvatel 15 +	0,5% podíl respondentů na obyvatelstvu 15+	skutečný počet realizovaných dotazníků
Bělkovice-Lašťany	1 574	8	8
Blatec	476	2	6
Bohuňovice	1 959	10	10
Bukovany	325	2	6
Bystročice	507	3	6
Bystrovany	572	3	6
Dolany	1 644	8	8
Grygov	1 177	6	6
Hněvotín	932	5	6
Hlušovice	247	1	6
Horka nad Moravou	1 768	9	9
Charváty	589	3	6
Kožušany-Tážaly	677	3	6
Křelov-Břuchotín	1 091	5	6
Přáslavice	1 035	5	6
Příkazy	1 021	5	6
Samotíšky	882	4	6
Skrbeň	843	4	6
Těšetice	1 024	5	6
Tověř	394	2	6
Ústín	289	1	6
Velká Bystřice	2 370	12	12
Velký Týnec	1 752	9	9
zázemí města	23 148	116	158
Olomouc + zázemí	110 111	551	638

Zdroj: SLDB 2001, vlastní zpracování

5.3 Reprezentativnost dotazníkového šetření

V následující kapitole je vyhodnocena reprezentativnost dotazníkového šetření. Důležitou úlohu pro vyhodnocení a závěry sehrál náhodný výběr respondentů, avšak se snahou přiblížit se u základních identifikačních údajů (pohlaví, věk, vzdělání) alespoň 0,5% vzorku. Primárně však šlo o dodržení tohoto limitu u základních prostorových jednotek. Ideální půlprocentní vzorek respondentů byl vypočítán vzhledem k počtu obyvatel ze SLDB 2001, neboť v době příprav dotazníkového šetření nebyla dostupná data o městských částech Olomouce ze SLDB 2011.

Tab. 11: Reprezentativnost dotazníkového šetření v městských částech Olomouce

Městské části SLDB 2011	počet respondentů	počet obyvatel ve věku 15 +	podíl respondentů na obyvatelstvu ve věku 15+ v dané městské části [%]
Bělidla	6	664	0,90
Černovír	6	808	0,74
Droždín	6	961	0,62
Hejčín	9	2 142	0,42
Hodolany	38	7 448	0,51
Holice	16	3 360	0,48
Chomoutov	6	870	0,69
Chválkovice	10	2 040	0,49
Klášteří Hradisko	8	1 531	0,52
Lazce	30	5 124	0,59
Lošov	6	584	1,03
Nedvězí	6	343	1,75
Nemilany	6	828	0,72
Neředín	41	8 498	0,48
Nová Ulice	85	16 794	0,51
Nové Sady	57	11 718	0,49
Nový Svět	6	843	0,71
Olomouc-střed	56	10 222	0,55
Pavlovičky	6	409	1,47
Povel	39	7 476	0,52
Radíkov	6	259	2,32
Řepčín	6	1 054	0,57
Slavonín	7	1 880	0,37
Svatý Kopeček	6	684	0,88
Topolany	6	299	2,01
Týneček	6	386	1,55
město Olomouc	480	87 225	0,55

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

V Radíkově, populačně nejmenší městské části, žilo podle SLDB 2001 pouze 220 osob ve věku 15 a více let, takže zdejších 6 respondentů reprezentovalo 2,7 %. Naopak v nelidnatějších městských částech (Nová Ulice, Nové Sady a další) činily podíly dotazovaných 0,5 % na zde bydlícím obyvatelstvu starších 15 let. Vyšší procento respondentů v populačně menších prostorových jednotkách bylo zvoleno hlavně pro dosažení větší reprezentativnosti průzkumu. Na druhou stranu, po získání dat ze SLDB 2011 (z interní databáze katedry Geografie UP) a jejich aplikování na již získané dotazníky, došlo vlivem nárůstu populace u jednotlivých prostorových jednotek k mírnému snížení reprezentativnosti šetření (viz Tab. 11 a 12). V městských částech

Hejčín a Slavonín a také u obcí Dolany a Velký Týnec proto nebyla dosažena potřebná 0,5% reprezentativnost. Např. u obce Hlušovice se díky intenzivní výstavbě rodinných domů mezi dvěma posledními sčítáními zvýšila populace o 148 % (365 osob), což mělo za následek snížení již zmiňované reprezentativnosti šetření o 1,45 procentních bodů (z 2,43 % na 0,98 %). Celkový nárůst populace v zájmovém území od 1. 3. 2001 do 28. 3. 2011 činil 3883 osob, což však představuje pokles reprezentativnosti o pouhé 0,02 %.

Tab. 12: Reprezentativnost dotazníkového šetření v obcích zázemí města Olomouc

Zázemí SLDB 2011	počet respondentů	počet obyvatel ve věku 15 +	podíl respondentů na obyvatelstvu ve věku 15+ dané obce [%]
Bělkovice-Laštany	8	1 720	0,47
Blatec	6	507	1,18
Bohuňovice	10	2 112	0,47
Bukovany	6	509	1,18
Bystročice	6	614	0,98
Bystrovany	6	788	0,76
Dolany	8	2 065	0,39
Grygov	6	1 184	0,51
Hlušovice	6	612	0,98
Hněvotín	6	1 260	0,48
Horka nad Moravou	9	1 984	0,45
Charvátý	6	686	0,87
Kožušany-Tážaly	6	698	0,86
Křelov-Břuchotín	6	1 303	0,46
Přáslavice	6	1 168	0,51
Příkazy	6	1 027	0,58
Samotišky	6	1 036	0,58
Skrbeň	6	942	0,64
Těšetice	6	1 106	0,54
Tověř	6	479	1,25
Ústín	6	312	1,92
Velká Bystřice	12	2 555	0,47
Velký Týnec	9	2 102	0,43
zázemí města	158	26 769	0,59
Olomouc i zázemí	638	113 994	0,56

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

U reprezentativnosti byli k jednotlivým počtům obyvatel dopočítání nezjištění dle podílů jednotlivých skupin. Struktura respondentů podle pohlaví neodpovídala plně struktuře bydlícího obyvatelstva. Při výzkumu byla snaha oslovit vyrovnaný počet žen

i mužů, případně o něco více žen tak, aby to odpovídalo počtu obyvatel. Nakonec překvapila větší ochota ženské populace účastnit se průzkumu, neboť podíl žen na všech dotazovaných činil 58 %. Přesto i u mužů bylo dosaženo chtěného 0,5 % vzorku (viz Tab. 13).

Tab. 13: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle pohlaví

pohlaví	počet respondentů			podíl respondentů na obyvatelstvu 15+ dané skupiny		
	celkem	město	zázemí	celkem	město	zázemí
muži	268	197	71	0,49	0,48	0,54
ženy	370	283	87	0,62	0,61	0,64
celkem	638	480	158	0,56	0,55	0,59

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

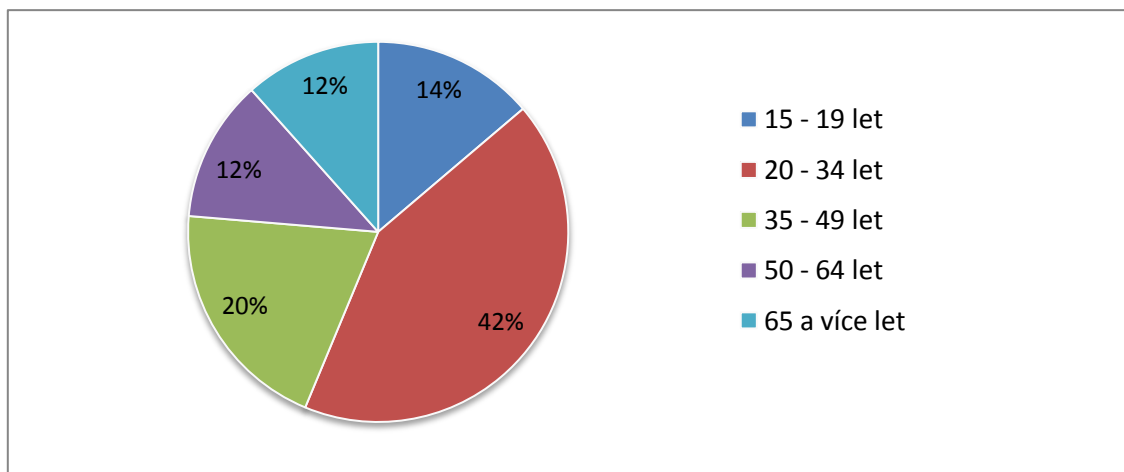
Obdobná ochota dotazovaných byla zjištěna z pohledu věku také u mladé generace, neboť respondenti ve věku do 34 let (zahrnující dvě zkoumané věkové kategorie) tvořili přes polovinu (56 %) všech dotazovaných. Lze to vysvětlit tím, že právě mladší populace více využívala možnosti vyplňování dotazníku pomocí internetové aplikace Google documents, převážně pak prostřednictvím sociálních sítí. Druhým důvodem je skutečnost, že Olomouc je studentské město a žije tu tedy spousta studentů, i Ti se mohli stát součástí výzkumu, neboť dotazník nebyl určen pouze lidem s trvalým bydlištěm v Olomouci či jejím zázemí.

Tab. 14: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle věkových kategorií

věk	počet respondentů			podíl respondentů na obyvatelstvu 15+ dané skupiny		
	celkem	město	zázemí	celkem	město	zázemí
15 - 19 let	88	65	23	1,28	1,30	1,23
20 - 34 let	271	219	52	0,87	0,89	0,78
35 - 49 let	128	92	36	0,45	0,44	0,48
50 - 64 let	77	51	26	0,29	0,25	0,41
65 a více let	74	53	21	0,36	0,32	0,47

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

Celá pětina dotazovaných osob (20,1 %) spadala do kategorie ve věku od 35 do 49 let. Zbylé dvě věkové kategorie (50 až 64 let a 65 a více let) byli zastoupeny nejméně, a jejich reprezentativnost je ve výzkumu nižší (od 0,3 do 0,4 %).

Obr. 8: Věková struktura respondentů [%]

Zdroj: vlastní zpracování

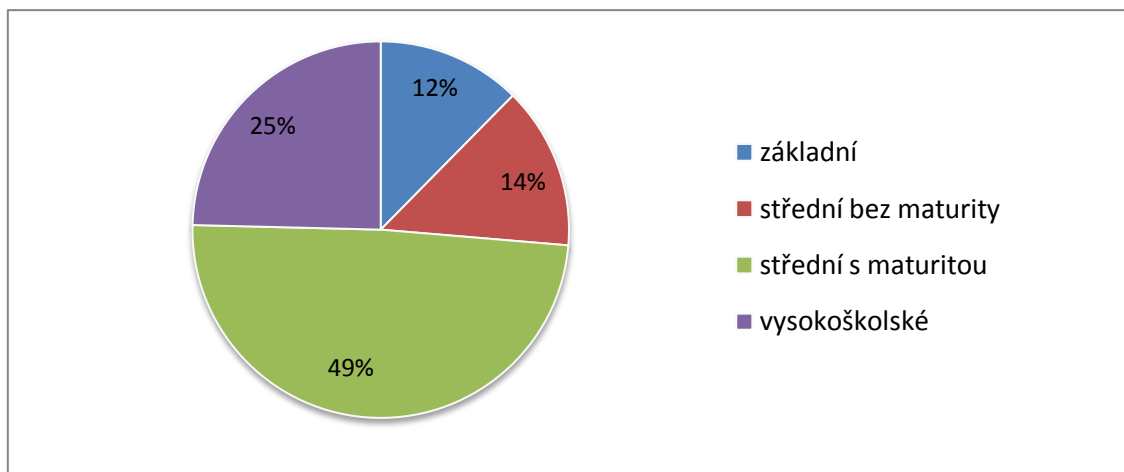
Z hlediska vzdělanostní struktury (viz Tab. 15) zahrnuje výzkum spíše vzdělanější respondenty, téměř tři čtvrtiny z nich má dosaženo alespoň středního vzdělání s maturitou. Nejvyšší podíl dotazovaných mají osoby se středoškolským vzděláním s maturitou (49,0 %) a poté se vzděláním vysokoškolským (24,6 %). Naopak nejnižší reprezentativnosti bylo zjištěno u skupiny osob se středním vzděláním bez maturity.

Tab. 15: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle dosaženého vzdělání

vzdělání	počet respondentů			podíl respondentů na obyvatelstvu 15+ dané skupiny		
	celkem	město	zázemí	celkem	město	zázemí
základní	79	53	26	0,46	0,42	0,55
střední bez maturity	89	58	31	0,26	0,24	0,32
střední s maturitou	313	241	72	0,89	0,87	0,94
vysokoškolské	157	128	29	0,57	0,56	0,62

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

**pozn.: základní včetně neukončeného, střední bez maturity vč. vyučených, vysokoškolské vč. nástavbového, vyššího odborného vzdělání.*

Obr. 9: Vzdělanostní struktura respondentů [%]

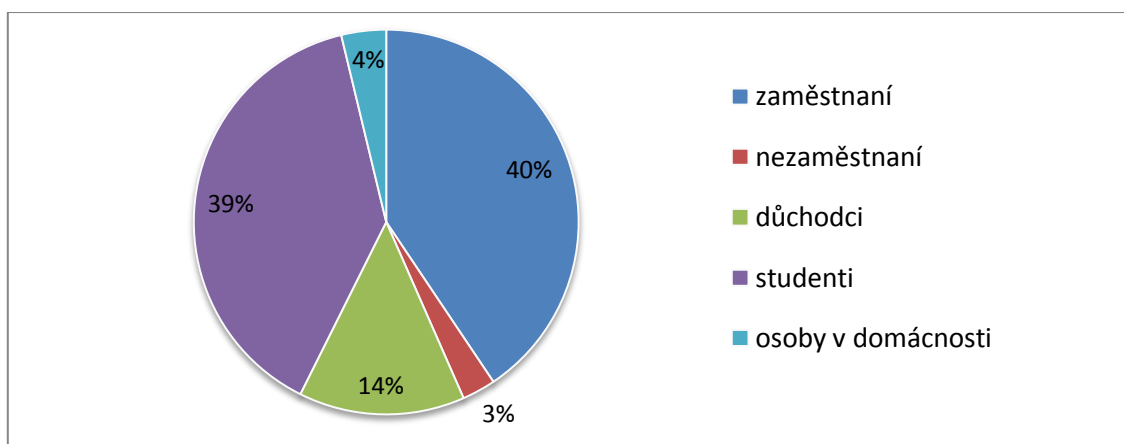
Zdroj: vlastní zpracování

Údaje o respondentech podle ekonomické aktivity patří mezi doplňkové. Nejvíce zastoupenými skupinami jsou zaměstnaní a studenti (dohromady tvoří 80,0 % respondentů). Z pohledu reprezentativnosti vykazuje nejvyšších hodnot skupina studentů, možné důvody již byly popsány výše.

Tab. 16: Reprezentativnost dotazníkového šetření podle ekonomické aktivity

ekonomická aktivita	počet respondentů			podíl respondentů na obyvatelstvu 15+ dané skupiny		
	celkem	město	zázemí	celkem	město	zázemí
zaměstnaní	259	192	67	0,41	0,40	0,44
nezaměstnaní	18	13	5	0,26	0,24	0,33
důchodci	89	59	30	0,31	0,26	0,46
studenti	248	196	52	2,44	2,52	2,18
osoby v domácnosti	24	20	4	0,56	0,62	0,39

Zdroj: SLDB 2011 - interní databáze katedry Geografie UP, vlastní zpracování

Obr. 10: Struktura ekonomické aktivity respondentů [%]

Zdroj: vlastní zpracování

5.4 Vyhodnocení dotazníkového šetření

Dotazníkové šetření je hodnoceno v následující struktuře, jejíž body se zabývají názory olomoucké veřejnosti na:

- aktivní provozování kultury,
- spokojenost s kulturní nabídkou,
- informovanost o kulturním dění,
- zájem o kulturní aktivity,
- hodnocení fungování kulturních zařízení a akcí,
- dostupnost kulturních akcí (finanční, časové a jiné bariéry),
- kulturní přitažlivost města pro návštěvníky,
- vnímání vlivu OC Galerie Šantovka na kulturní život v centru města Olomouc.

5.4.1 Aktivní provozování kultury

Aktivně provozuje kulturní činnost 280 respondentů (43,9 %), to je poměrně vysoký podíl. Vysvětlit to lze tím, že dotazovaní mohou chápat aktivní provozování kulturní činnosti různě. Jedni si pod tímto slovním spojením představují samotné aktivní vystupování a podílení se při organizaci kulturních akcí apod., ti druhí si pak aktivitu spojují s pouhou návštěvou kulturního zařízení či akce.

Nutno uvést, že vzhledem k obtížně definovanému pojmu kultura (v užším smyslu), což mj. může vést právě k tomuto dvojímu pohledu na aktivní provozování kulturní činnosti, jsme se při dotazníkovém šetření mohli setkat také s nepřesnými názory respondentů, kteří řadí např. sportovní či jiné volnočasové aktivity do oblasti kultury.

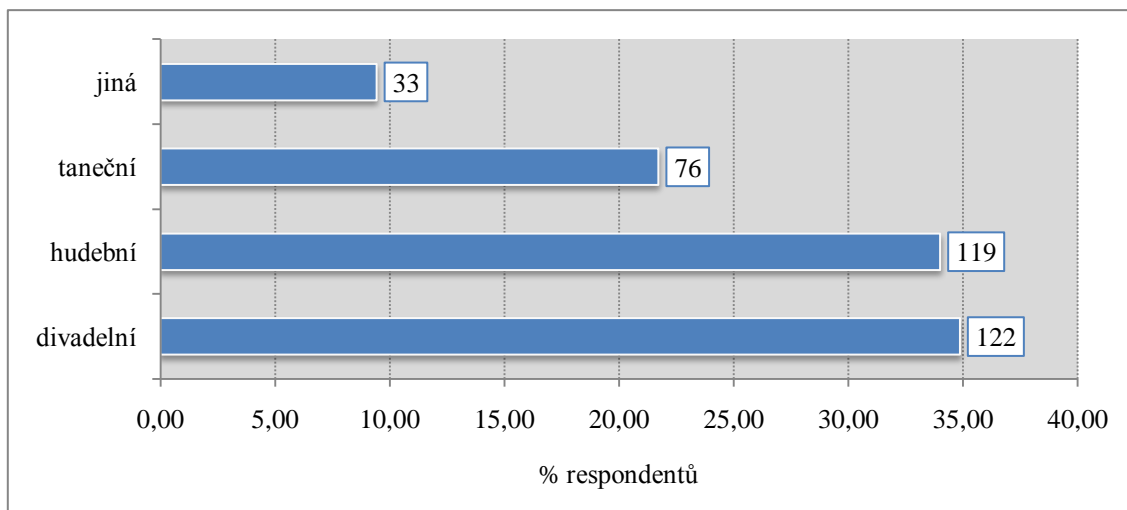
Z Tab. 17 je patrné, že z hlediska aktivního provozování kulturní činnosti jsou na tom ženy o něco lépe než muži, celých 47 % všech dotazovaných žen uvádí aktivnost při provozování kultury. Dále z výsledků vyplývá, že aktivně zapojených lidí v kultuře s přibývajícím věkem ubývá. To dokazuje polovina v kultuře činných respondentů ve věku mezi 15 a 19 lety a kulturně aktivních osmnáct respondentů starších 65 let. Ze získaných výsledků lze též konstatovat vyšší míru kulturní aktivity u vzdělanější populace.

Tab. 17: Aktivní provozování kulturní činnosti

	respondenti	kladné stanovisko	
		abs.	%
pohlaví			
muži	268	106	39,6
ženy	370	174	47,0
věk			
15 – 19 let	88	49	55,7
20 - 34 let	271	141	52,0
35 - 49 let	128	47	36,7
50 - 64 let	77	25	32,5
65 a více let	74	18	24,3
vzdělání			
základní	79	29	36,7
střední bez maturity	89	27	30,3
střední s maturitou	313	140	44,7
vysokoškolské	157	84	53,5
ekonomická aktivita			
zaměstnaní	259	105	40,5
nezaměstnaní	18	9	50,0
důchodci	89	22	24,7
studenti	245	135	55,1
osoby v domácnosti	24	9	37,5
bydliště			
město	480	206	42,9
zázemí	158	74	46,8
celkem	638	280	43,9

Zdroj: vlastní výzkum

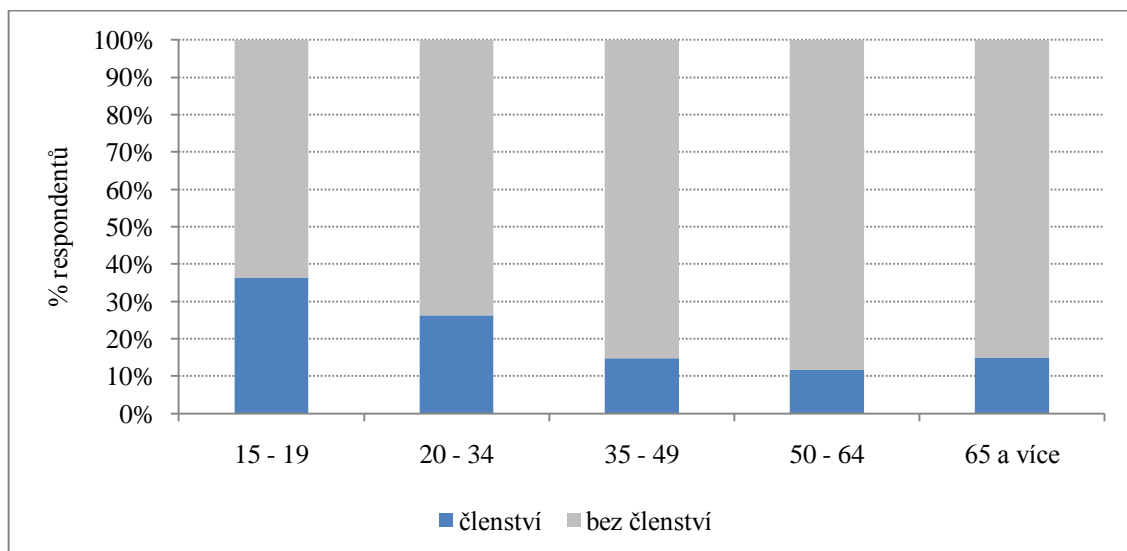
Obr. 11 zachycuje nejčastější aktivně provozované kulturní činnosti dotazovaných obyvatel města Olomouc a zázemí. Z 280ti respondentů, kteří se v úvodní otázce zařadili mezi kulturně aktivní, jich nejvíce provozuje divadelní činnost (přes 30 %). Celkem respondenti uvedli 350 odpovědí, neboť jich mohli zaznačit více. Vybírat mohli z následujících činností: divadelní, hudební, taneční a měli také možnost uvést jinou, jimi provozovanou kulturní činnost. Nejčastěji se mezi nimi vyskytovala výtvarná (18 odpovědí), ale také fotografická či literární činnost.

Obr. 11: Nejčastější aktivně provozované kulturní činnosti respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

S kulturní aktivitou souvisí také otázka členství v organizovaných kulturních kroužcích či souborech. Tím se myslí např. divadelní ochotnické spolky, hudební soubory či tělesa (orchestry, kapely), pěvecké sbory, taneční soubory, ale také členství v uměleckých školách, filmových klubech nebo folklórních souborech. Celá polovina z 280ti respondentů, řadící se mezi kulturně aktivní, je organizována právě v kulturním kroužku či souboru. Z výzkumu vyplývá, že mezi členy patří především mladí lidé, z pravidla studenti, ve věku do 35 let.

Obr. 12: Členství v organizovaném kulturním kroužku/souboru podle věku

Zdroj: vlastní výzkum

Tab. 18: Členství v organizovaném kulturním kroužku/souboru

	respondenti	kladné stanovisko	
		abs.	%
pohlaví			
muži	268	58	21,6
ženy	370	84	22,7
věk			
15 - 19 let	88	32	36,4
20 - 34 let	271	71	26,2
35 - 49 let	128	19	14,8
50 - 64 let	77	9	11,7
65 a více let	74	11	14,9
vzdělání			
základní	79	18	22,8
střední bez maturity	89	8	9,0
střední s maturitou	313	73	23,3
vysokoškolské	157	43	27,4
ekonomická aktivita			
zaměstnaní	259	45	17,4
nezaměstnaní	18	2	11,1
důchodci	89	13	14,6
studenti	245	77	31,4
osoby v domácnosti	24	5	20,8
bydliště			
město	480	101	21,0
zázemí	158	41	25,9
celkem	638	142	22,3

Zdroj: vlastní výzkum

5.4.2 Spokojenost s kulturní nabídkou

Při zpracování výsledků dotazníkového šetření se v této části soustředila pozornost na vyhodnocení otázek týkajících se všeobecné spokojenosti respondentů s kulturní nabídkou ve městě Olomouc i zázemí.

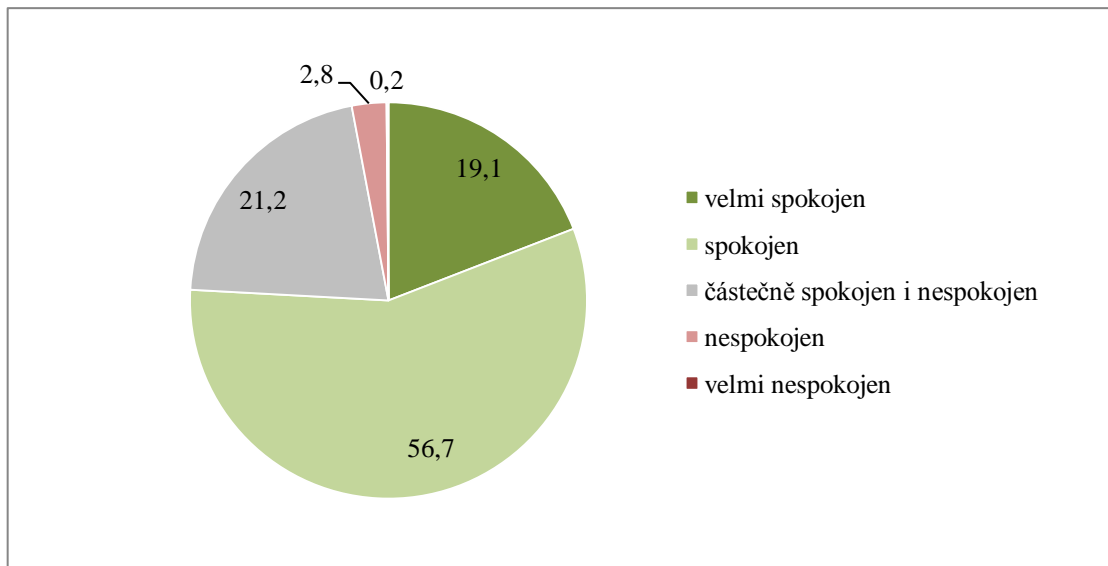
Vyhodnocení se pak (podobně jako u některých dalších otázek) opíralo o odhalení průměrného hodnocení spokojenosti, to znamená, že odpověď respondenta „velmi spokojen“ byla ohodnocena známkou 1, odpověď „spokojen“ známkou 2, až odpověď „velmi nespokojen“ známkou 5. Tak vzniklo průměrné hodnocení

spokojenosti nejen za dílčí skupiny respondentů, ale také za jednotlivé zkoumané základní prostorové jednotky Olomouce i jejího zázemí.

Tab. 19: Celková spokojenost respondentů s kulturní nabídkou

	respondenti	velmi spokojen (1)		spokojen (2)		částečně spokojen i nespokojen (3)		nespokojen (4)		velmi nespokojen (5)		průměrná známka
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	
pohlaví												
muži	268	53	19,8	144	53,7	61	22,8	10	3,7	0	0,0	2,11
ženy	370	69	18,6	218	58,9	74	20,0	8	2,2	1	0,3	2,07
věk												
15 - 19 let	88	18	20,5	43	48,9	25	28,4	2	2,3	0	0,0	2,13
20 - 34 let	271	52	19,2	171	63,1	42	15,5	6	2,2	0	0,0	2,01
35 - 49 let	128	26	20,3	71	55,5	29	22,7	2	1,6	0	0,0	2,05
50 - 64 let	77	13	16,9	39	50,6	19	24,7	5	6,5	1	1,3	2,25
65 a více let	74	13	17,6	38	51,4	20	27,0	3	4,1	0	0,0	2,18
vzdělání												
základní	79	12	15,2	39	49,4	26	32,9	2	2,5	0	0,0	2,23
střední bez mat.	89	6	6,7	48	53,9	33	37,1	1	1,1	1	1,1	2,36
střední s mat.	313	67	21,4	180	57,5	56	17,9	10	3,2	0	0,0	2,03
vysokoškolské	157	37	23,6	95	60,5	20	12,7	5	3,2	0	0,0	1,96
ekon. aktivita												
zaměstnaní	259	43	16,6	155	59,8	54	20,8	6	2,3	1	0,4	2,10
nezaměstnaní	18	2	11,1	11	61,1	5	27,8	0	0,0	0	0,0	2,17
důchodci	89	16	18,0	42	47,2	25	28,1	6	6,7	0	0,0	2,24
studenti	245	56	22,9	140	57,1	47	19,2	5	2,0	0	0,0	2,00
osoby v dom.	24	5	20,8	14	58,3	4	16,7	1	4,2	0	0,0	2,04
bydliště												
město	480	90	18,8	278	57,9	98	20,4	13	2,7	1	0,2	2,08
zázemí	158	32	20,3	84	53,2	37	23,4	5	3,2	0	0,0	2,09
celkem	638	122	19,1	362	56,7	135	21,2	18	2,8	1	0,2	2,08

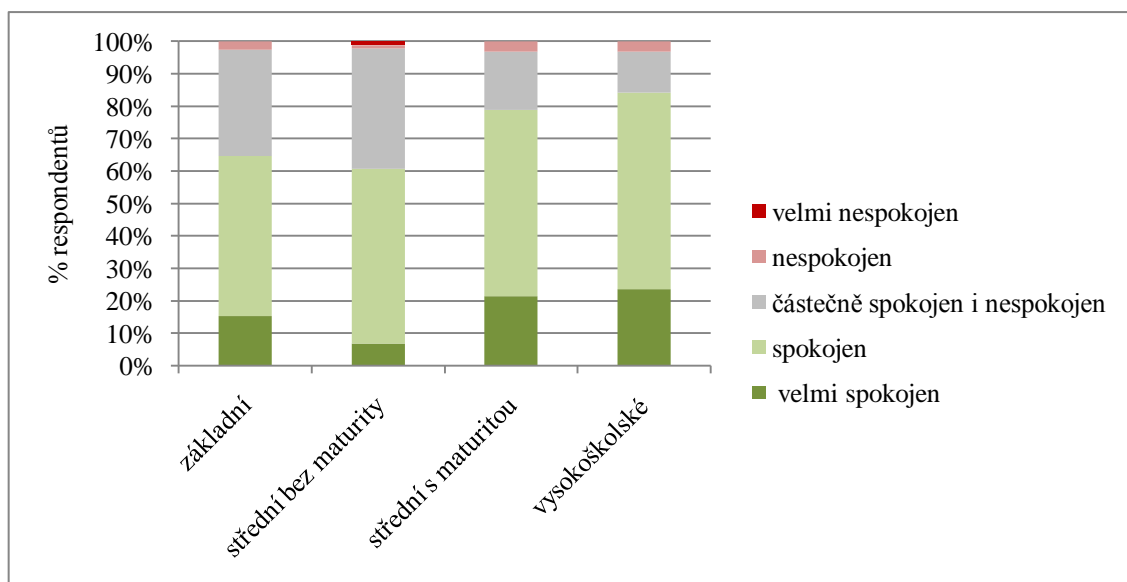
Zdroj: vlastní výzkum

Obr. 13: Celková spokojenost [%] s kulturní nabídkou v Olomouci a zázemí

Zdroj: vlastní výzkum

Celková spokojenost respondentů s olomouckou kulturní nabídkou byla poměrně vysoká, neboť průměrné hodnocení za všech 638 dotazovaných dosáhlo hodnoty 2,08, tedy nedaleko známce 2 (spokojen). Nespokojenost s olomouckou kulturní nabídkou vyjádřil pouhý zlomek dotázaných, pouze 1 respondentka se cítila být velmi nespokojena a 18 osob nespokojených. Neutrální postoj, tedy „částečně spokojen i nespokojen“ uvedla pětina lidí (135 dotazovaných). Drtivá většina respondentů (přes 75 %) deklarovala celkovou spokojenost (velmi spokojeni a spojeni).

Obr. 14: Celková spokojenost s kult. nabídkou v Olomouci a zázemí podle vzdělání

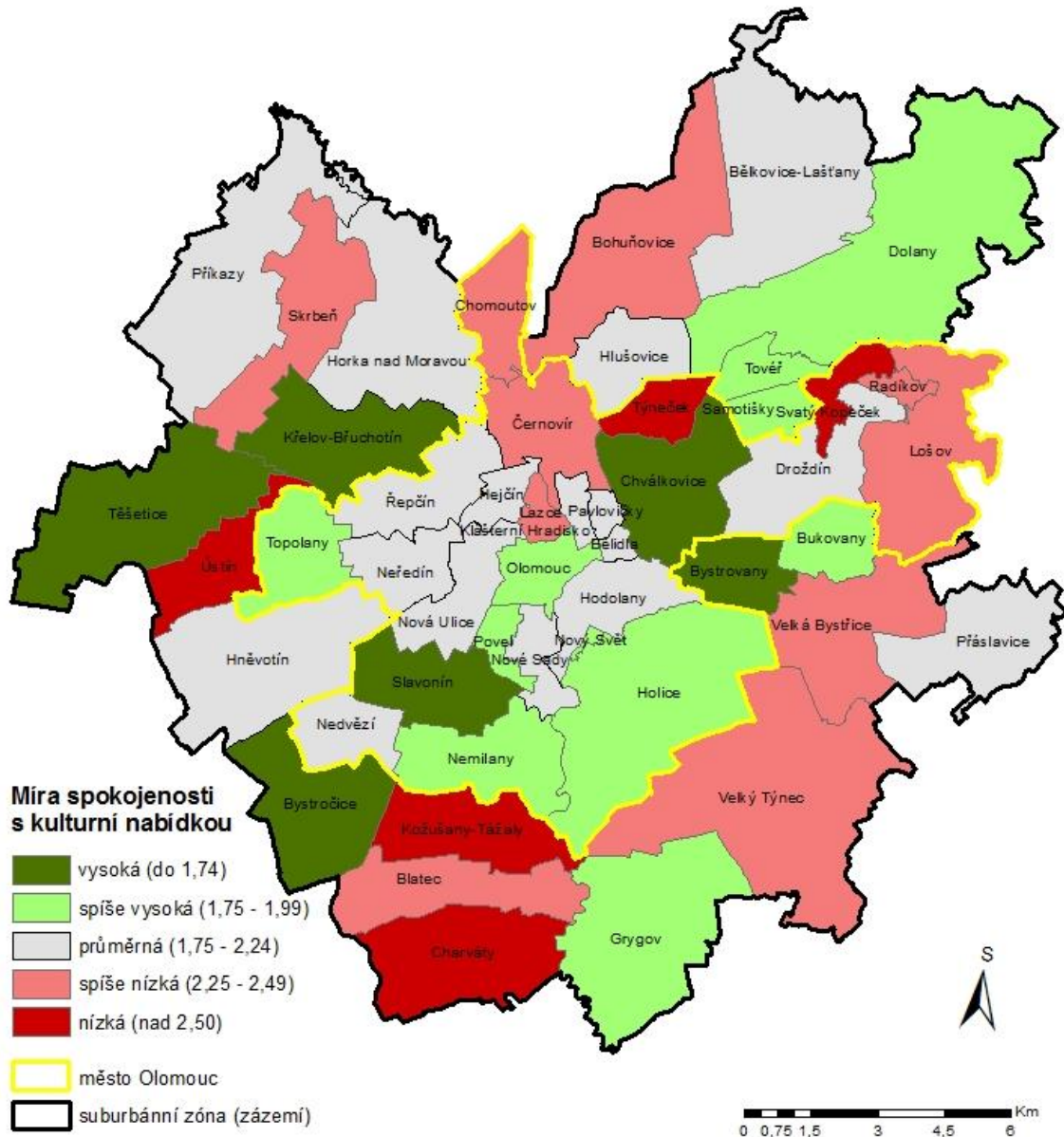
Zdroj: vlastní výzkum

Analýza odpovědí prokázala, že rozdíl v hodnocení mužů (2,11) a žen (2,07) je zanedbatelný. Obecně spokojenější jsou lidé ve věku od 20 do 49 let (2,01 až 2,05),

naopak relativně nejhorší průměrné hodnocení spokojenosti bylo vypočítáno u osob ve věku od 50 do 64 let (2,25) a také u středoškoláků bez maturity (2,36). Nejlepší hodnocení kulturní nabídky pochází od osob s vysokoškolským vzděláním (1,96), velmi kladné hodnocení též uvádí středoškolsky vzdělaní lidé s maturitou (2,03). Nelze však jednoznačně prohlásit, že čím vyšší dosažené vzdělání, tím vyšší spokojenost s kulturní nabídkou, neboť respondenti se základním vzděláním (2,23) byli spokojenější než skupina středoškoláků bez maturity. Z pohledu ekonomické aktivity jsou spokojenější spíše studenti (2,00), nejméně pak důchodci (2,24).

Z prostorového hlediska je brán zřetel na komparaci průměrného hodnocení spokojenosti kulturní nabídky jednak Olomouce a také jejího zázemí, v tomto směru jsou mezi těmito územími marginální rozdíly. Prostorová diferenciací zkoumaných základních prostorových jednotek vykazovala celkovou nadprůměrnou spokojenost (v rozpětí průměrných známek: max. 1,50 a min. 2,83).

Pro názornější vyhodnocení byl stanoven ukazatel tzv. míry spokojenosti s kulturní nabídkou (viz Obr. 15), který uvádí zmiňovanou celkovou spokojenost vzhledem k jednotlivým prostorovým jednotkám (městské části a obce tvořící zázemí města Olomouc). Nejspokojenější s kulturní nabídkou jsou v obcích Bystrovany (1,50), Bystročice, Křelov-Břuchotín a Těšetice (všechny 1,67), z městských částí pak v Chválkovicích (1,70) a Slavoníně (1,71). Vzhledem k ostatním prostorovým jednotkám má nadprůměrnou míru spokojenosti (tj. vysoká a spíše vysoká) obyvatelstvo 17ti územních jednotek (z toho osm městských částí). Průměrnou míru spokojenosti vykazují respondenti především městských částí (11 ze 17ti všech takto hodnotících územních jednotek). Relativně nejvíce nespokojeni s kulturní nabídkou jsou respondenti obcí Ústín (2,83), Kožušany-Tážaly (2,67) a Charvátý (2,50) a městských částí Týneček (2,67) a Svatý Kopeček (2,50).

Obr. 15: Celková spokojenost s kulturní nabídkou v Olomouci a zázemí

Zdroj: vlastní výzkum (ArcGIS 10.3)

Výzkum je taktéž zaměřen na silné a slabé stránky spektra nabídky kulturních produktů (kulturních zařízení a akcí). Respondenti měli možnost jmenovat maximálně dvě věci, se kterými jsou, co se týče kulturní nabídky, nejvíce spokojeni. Na tuto otázku odpovědělo 553 respondentů, 85 dotazovaných svůj názor nesdělili anebo uvedli, že jsou spokojeni se vším. Celkem se sešlo 702 odpovědí, z nichž jsou nejčtenější uvedeny v Tab. 20. Nejčastější odpovědi se týkaly divadel (Moravské Divadlo, program a nabídka divadla, Divadlo Tramtarie,...) a také kin (pestrý program, uvádění filmových premiér, multikina,...). Dohromady tvořily přes polovinu odpovědí respondentů. Spokojenost s divadelním tématem zmiňovaly více ženy (36,4 %; muži o 5 procentních

bodů méně), také osoby ve věku starších 65 let (z nich až 60 %), s vysokoškolským vzděláním (44,1 %). Uváděná spokojenost s nabídkou kina byla doménou spíše mladší populace do 35 let (70 %). Stejně tak byla zmiňována spokojenost s klubovou scénou (počet klubů, řadíme sem i diskotéky a zábavy v okolních obcích), mezi tyto respondenty patří osoby ve věku do 19 let (28 %), zvláště pak také lidé se základním vzděláním (27 %).

Tab. 20: Spokojenost s kulturní nabídkou - nejčastější odpovědi³⁰

		abs.	%			abs.	%
1.	divadla	190	34,4	7.	pestrost	22	4,0
2.	kina	132	23,9	8.	tanec	22	4,0
3.	koncerty	86	15,6	9.	muzea	17	3,1
4.	kluby	49	8,9	10.	knihovny	15	2,7
5.	galerie	44	8,0	11.	vzdělávací akce	12	2,2
6.	festivally	33	6,0	12.	Mor. filharmonie	10	1,8

Zdroj: vlastní výzkum

**pozn.: relativní hodnoty jsou uváděny v přepočtu na odpovídající respondenty (553)*

Stejně tak měli respondenti možnost vyjmenovat maximálně dvě věci, se kterými jsou naopak v kulturní nabídce nejvíce nespokojeni (viz Tab. 21). Zajímavé je, že více než polovina respondentů (329 osob) na tuto otázku neodpověděla. Tento fakt může být ovlivněn dvěma faktory. Zaprvé nechutí odpovídat na dotazníkové šetření, případně si jej co možná nejvíce zkrátit, anebo je to zadruhé dáno skutečností, že jsou lidé s kulturní nabídkou opravdu spokojeni. Pozoruhodný je také fakt, že 86 respondentů uvedlo nespokojenost s nabídkou koncertů (malá nabídka koncertů – málo koncertů rockové, jazzové či vážné hudby), přičemž stejný počet (pochopitelně jiných dotazovaných) nabídku koncertů vychvalují, resp. jsou s ní spokojeni. Mezi ty nespokojené patří zejména ženy (31 %), mladí respondenti do 19 let (40 %) a vysokoškolsky vzdělaní lidé (42 %). Jejich protipólem s opačným názorem na koncerty je pětina respondentů v každém věku mimo nejmladší (15 - 19 let) a nejstarší skupinu (nad 65 let). Dalším negativem a poměrně častou odpovědí byl problém s cenou (nejvíce se objevovala pochopitelně u osob nezaměstnaných), a také nekvalitní a nedostatečná propagace a informovanost o kulturní nabídce. Touto problematikou se zabývá následující podkapitola.

³⁰ Příklady odp.: *galerie* = nabídka galerií, uměleckých výstav a vernisáží; *festivally* = pořádání festivalů, letní festivaly, Vánoční trhy, AFO; *pestrost* = široká (pestrá) kult. nabídka, rozmanitost; *tanec* = tan. kluby, kurzy, plesy; *muzea* = nabídka MUO, zajímavé expozice; *vzdělávací akce* = přednášky, cestovatelské středky, vzdělávací kurzy.

Tab. 21: Nespokojenost s kulturní nabídkou - nejčastější odpovědi³¹

		abs.	%			abs.	%
1.	koncerty	86	27,8	7.	tanec	13	4,2
2.	divadla	37	12,0	8.	akce pro děti	12	3,9
3.	cena	27	8,7	9.	festivally	9	2,9
4.	kluby	19	6,1	10.	akce pro seniory	7	2,3
5.	kina	16	5,2	11.	folklórní akce	6	1,9
6.	propagace	16	5,2	12.	kulturní nabídka obecně	6	1,9

Zdroj: vlastní výzkum

*pozn.: relativní hodnoty jsou uváděny v přepočtu na odpovídající respondenty (309)

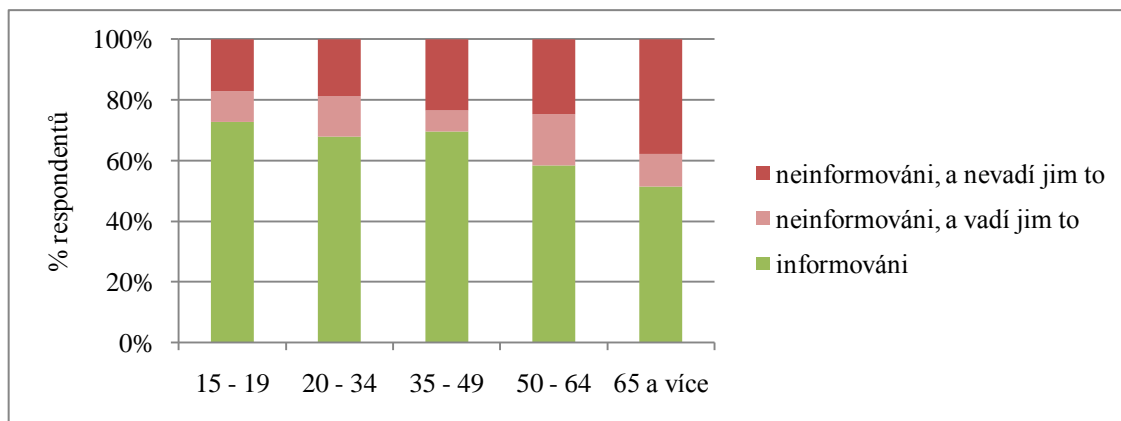
5.4.3 Informovanost o kulturním dění

Část realizovaného výzkumu hodnotí, do jaké míry jsou obyvatelé Olomouce a jejího zázemí o kulturním dění informováni, řeší jejich případný zájem být či nebýt informován, v další části je pak přihlédnuto k optimálním komunikačním a propagačním prostředkům zvyšující povědomí o tom, co se v oblasti kultury v zájmovém území děje.

Téměř dvě třetiny oslovených respondentů (65,8 %) má pocit, že jsou dostatečně informováni o možnostech kulturního vyžití v Olomouci a jejím zázemí. Z 218ti respondentů, kteří se cítí být nedostatečně informováni, by pak každý třetí (34,4 %) rád získával informace o kulturní nabídce. Ostatní dotazovaní (přes 65 %, ovšem pětina z celého zkoumaného vzorku) jsou taktéž nedostatečně informováni, avšak zároveň nemají potřebu na této skutečnosti nic měnit. Z analýzy dat (viz Tab. 22) dále vyplývá, že muži jsou o něco méně informováni než ženy, z celkového počtu nedostatečně informovaných osob pak navíc celá čtvrtina mužů uvádí, že o informace týkající se kultury nemají zájem a nevadí jim to.

Z pohledu věku jsou nejvíce informovanou skupinou osoby ve věku 15 – 19 let (72,7 %). Lze konstatovat, že čím jsou lidé starší, tím méně projevují zájem o poskytované informace z oblasti kulturního dění. Nejméně jsou také informovány osoby se středním vzděláním bez maturity (52,8 %), přitom třetina z nich to ani nevnímá jako handicap (viz Obr. 16).

³¹ Příklady odp.: *divadlo* = nekvalitní představení, kvalita souboru, málo známí herci; *kluby* = množství klubů na úkor hrané hudby, rušení nočního klidu v souvislosti s diskotékami; *kina* = rušení letního kina, nedostatečná filmová nabídka, multikina; *tanec* = nabídka plesů, kurzů, chybí taneční kurzy pro vysokoškoláky; *akce pro děti* = malá nabídka představení pro děti;

Obr. 16: Informovanost respondentů o kulturním dění podle věkových kategorií

Zdroj: vlastní výzkum

Tab. 22: Informovanost respondentů o kulturním dění

	respondenti	dostatečně informováni		nedostatečně informováni			
				se zájmem o informace		bez zájmu o informace	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví							
muži	268	170	63,4	26	9,7	72	26,9
ženy	370	250	67,6	49	13,2	71	19,2
věk							
15 - 19 let	88	64	72,7	9	10,2	15	17,0
20 - 34 let	271	184	67,9	36	13,3	51	18,8
35 - 49 let	128	89	69,5	9	7,0	30	23,4
50 - 64 let	77	45	58,4	13	16,9	19	24,7
65 a více let	74	38	51,4	8	10,8	28	37,8
vzdělání							
základní	79	55	69,6	6	7,6	18	22,8
střední bez maturity	89	47	52,8	12	13,5	30	33,7
střední s maturitou	313	211	67,4	39	12,5	63	20,1
vysokoškolské	157	107	68,2	18	11,5	32	20,4
ekonomická aktivita							
zaměstnaní	259	178	68,7	26	10,0	55	21,2
nezaměstnaní	18	10	55,6	1	5,6	7	38,9
důchodci	89	47	52,8	11	12,4	31	34,8
studenti	245	169	69,0	35	14,3	44	18,0
osoby v domácnosti	24	16	66,7	2	8,3	6	25,0
bydliště							
město	480	314	65,4	61	12,7	105	21,9
zázemí	158	106	67,1	14	8,9	38	24,1
celkem	638	420	65,8	75	11,8	143	22,4

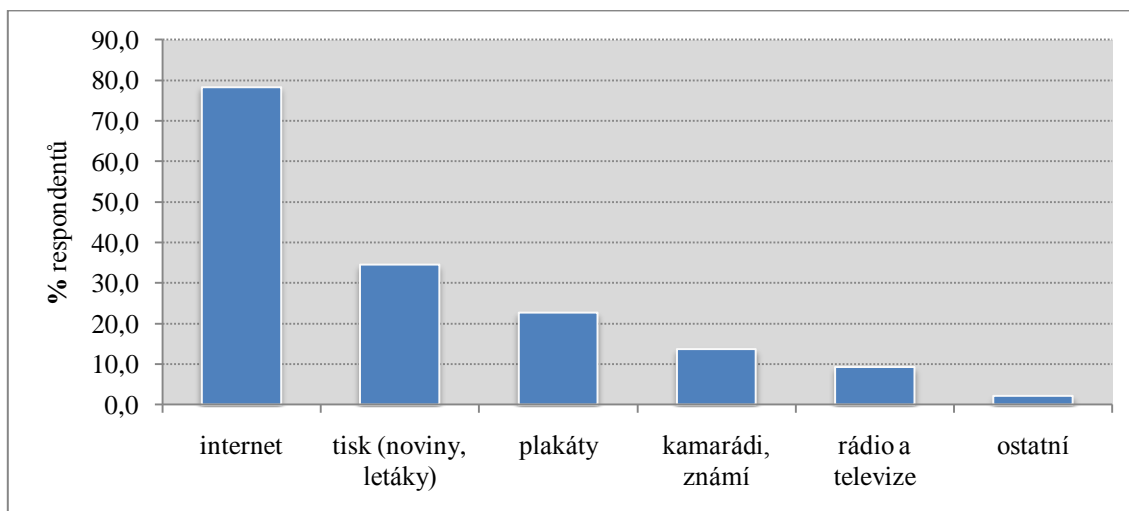
Zdroj: vlastní výzkum

Tématem dotazníkového šetření bylo i zjištění nejvyužívanějších zdrojů informací o kulturním dění v Olomouci a jejím zázemí. Sešlo se celkem 1024 odpovědí, z kterých vyplývá, že tři čtvrtiny respondentů deklarují informovanost prostřednictvím internetu (téměř desetina z nich navíc uvádí sociální sítě). V dnešní době je internet

nejefektivnějším nástrojem pro šíření informací (z hlediska dostupnosti, ceny, kvantity informací, atd.). Na Olomoucku jsou provozovány specializované informační servery (např. olomouc.cz, kdykde.cz, atd.), kulturní rubriky zpravodajských portálů (např. Olomoucký deník), webové stránky kulturních institucí a mnohé další.

Druhým nejčastějším prostředníkem poskytování informací o kulturním dění je tisk (34,5 % respondentů), zejména noviny a letáky o vybraných akcích. Patří mezi ně např. měsíčníky Radniční listy (vydávány Statutárním městem Olomouc), Olomoucký kraj, obecní zpravodaje jednotlivých obcí (vše dostupné i online), Kdy-kde-co Olomouc³², ale také klasický tisk (Olomoucký deník, Hanácké noviny, atd.) nebo čtvrtletník KROK (Kulturní revue Olomouckého kraje), vydávaný Vědeckou knihovnou v Olomouci od roku 2004.

Významnou úlohu přisuzují respondenti také plakátům umístěných nejen na výlepních plochách po celém městě (22,7 % respondentů.). Vskutku ojedinělá je i čtyřicet metrů dlouhá zeď u Muzea umění Olomouc, která slouží jako propagační plocha pro pořádané výstavy v tomto kulturním zařízení.

Obr. 17: Zdroje informací o kulturním dění v Olomouci a zázemí

Zdroj: vlastní výzkum

Další prostředky a metody informování o kultuře jsou zmiňovány méně, jde např. o informace od kamarádů a známých (13,6 %) nebo o využívání rádia a televize jako zdroj informací (9,2 %). Přitom na Olomoucku fungují např. Český rozhlas Olomouc, Rádio Haná, nově také Rádio UP AIR (studentské rádio UP, vzniklo roku 2013), nebo regionální televize jako TV Morava a Televizní studio ZZIP (vysílá

³² Kdy-kde-co Olomouc je kulturně informační měsíčník založený v roce 1956 v současné době nabízí přehled akcí v městech Olomouc, Litovel, Prostějov, Přerov, Šternberk a Velká Bystřice.

zpravodajské bloky na stanici Regionální televize). V kategorii ostatní jsou zmiňovány (avšak ojediněle) např. školy, informační střediska a jiné.

Tab. 23: Zdroje informací o kulturním dění v Olomouci a zázemí

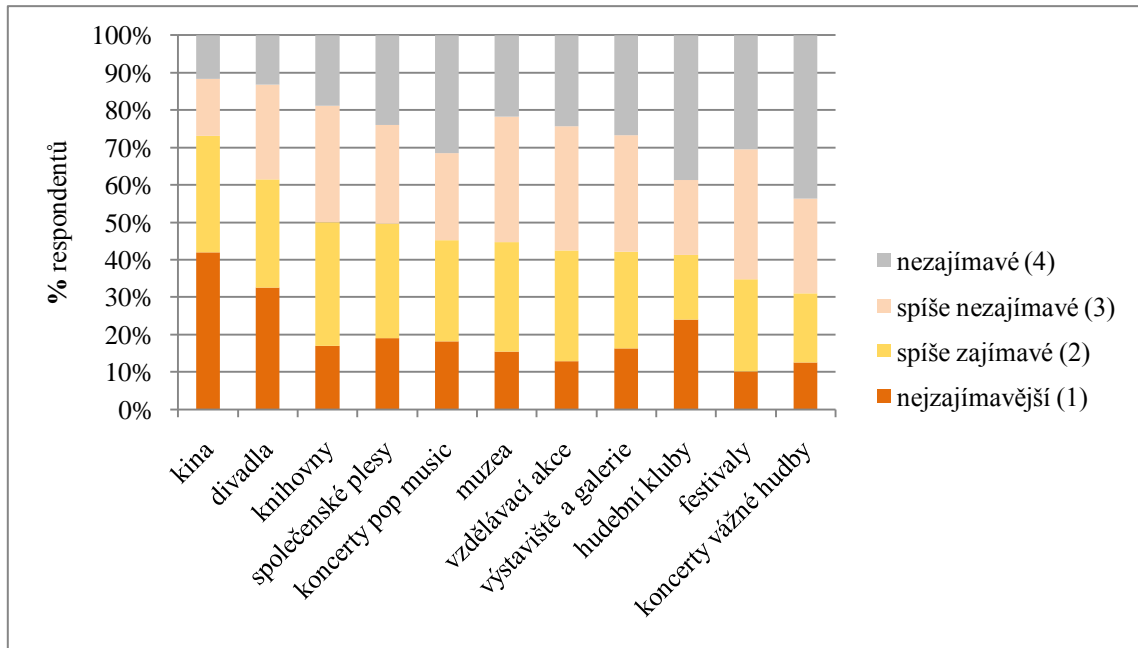
	R	internet		tisk (noviny, letáky)		rádio a televize		kamarádi, známí		plakáty		ostatní	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví													
muži	268	207	77,2	86	32,1	23	8,6	32	11,9	56	20,9	7	2,6
ženy	370	292	78,9	134	36,2	36	9,7	55	14,9	89	24,1	7	1,9
věk													
15 - 19 let	88	60	68,2	33	37,5	6	6,8	11	12,5	18	20,5	3	3,4
20 - 34 let	271	211	77,9	96	35,4	28	10,3	31	11,4	57	21,0	8	3,0
35 - 49 let	128	109	85,2	37	28,9	10	7,8	26	20,3	33	25,8	1	0,8
50 - 64 let	77	54	70,1	25	32,5	8	10,4	11	14,3	18	23,4	0	0,0
65 a více let	74	65	87,8	29	39,2	7	9,5	8	10,8	19	25,7	2	2,7
vzdělání													
ZŠ	79	64	81,0	29	36,7	4	5,1	9	11,4	11	13,9	2	2,5
SŠ bez mat.	89	69	77,5	27	30,3	5	5,6	13	14,6	20	22,5	1	1,1
SŠ s mat.	313	243	77,6	105	33,5	32	10,2	46	14,7	73	23,3	11	3,5
VŠ	157	123	78,3	59	37,6	18	11,5	19	12,1	41	26,1	0	0,0
ekon. aktivita													
zaměstnaní	259	204	78,8	80	30,9	24	9,3	39	15,1	58	22,4	5	1,9
nezaměstnaní	18	16	88,9	8	44,4	1	5,6	0	0,0	5	27,8	0	0,0
důchodci	89	73	82,0	32	36,0	9	10,1	11	12,4	25	28,1	2	2,2
studenti	245	184	75,1	92	37,6	23	9,4	33	13,5	49	20,0	7	2,9
osoby v dom.	24	22	91,7	8	33,3	2	8,3	4	16,7	8	33,3	0	0,0
bydliště													
město	480	392	81,7	161	33,5	44	9,2	69	14,4	109	22,7	14	2,9
zázemí	158	107	67,7	59	37,3	15	9,5	18	11,4	36	22,8	0	0,0
celkem	638	499	78,2	220	34,5	59	9,2	87	13,6	145	22,7	14	2,2

Zdroj: vlastní výzkum

Pozn: R = počet respondentů

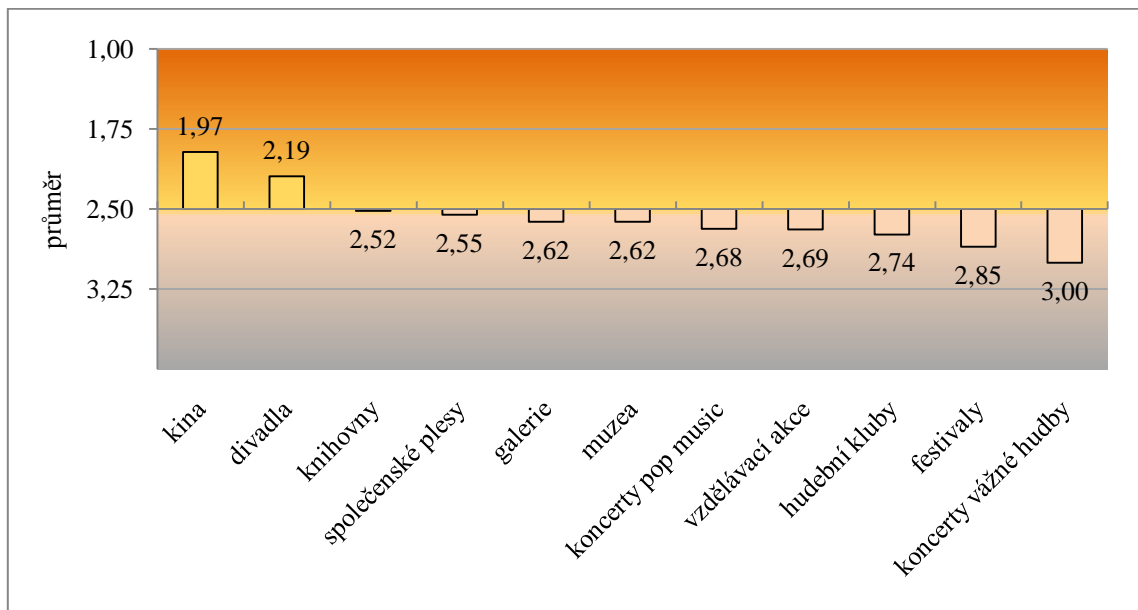
5.4.4 Zájem o kulturní aktivity

Dotazníkového šetření v sobě zahrnovalo také otázky, týkající se zájmu respondentů o jednotlivé kulturní aktivity. Tato atraktivnost byla zachycována pomocí známek, kde známka 1 odpovídala nejvyššímu zájmu („nejzajímavější“), známka 4 pak zájmu nejnižšímu („nezajímavé“). Tato metoda dále spočívala v odhalení průměrného hodnocení zájmu jednotlivých kulturních aktivit (viz Obr. 19).

Obr. 18: Atraktivnost kulturních aktivit

Zdroj: vlastní výzkum

nejzajímavější	1,00 - 1,75	spíše nezajímavé	2,51 - 3,25
spíše zajímavé	1,76 - 2,50	nezajímavé	3,26 - 4,00

Obr. 19: Celkové pořadí kulturních aktivit podle atraktivnosti

Zdroj: vlastní výzkum

Pozn: Hodnoty v grafu představují průměrné hodnoty odpovědí respondentů z intervalu <1,4>, kde 1 = nejzajímavější, 4 = nezajímavé (čím vyšší číslo, tím je daná činnost méně zajímavá).

Nejatraktivnější jsou pro respondenty kina a divadla, neboť jako jediné dvě aktivity dosáhly průměrných známek, které je řadí do kategorie spíše zajímavé. Zbylé aktivity byly ohodnoceny spíše nezajímavě. Přesto nad hranicí do atraktivnější kategorie

pomyslně balancují knihovny a společenské plesy (do rozdílu 0,05), muzea, galerie, koncerty pop music a vzdělávací akce (do rozdílu 0,10), z toho lze usuzovat, že zájem o tyto kulturní aktivity je průměrný. Nejmenší zájem je pak o koncerty vážné hudby.

Tab. 24: Zájem o kulturní činnosti v závislosti na věku

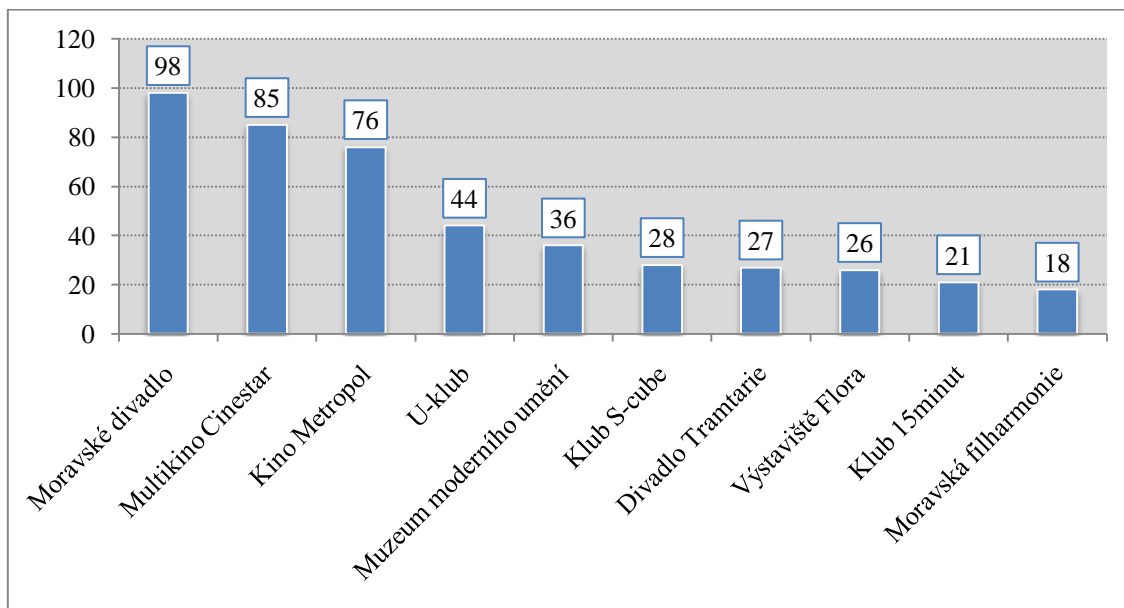
Věk	15 – 19 let	20 - 34 let	35 - 49 let	50 - 64 let	65 a více let
divadla	2,47	2,20	2,20	2,00	2,00
kina	1,44	1,56	1,95	2,69	3,34
koncerty vážné hudby	3,56	3,09	2,99	2,57	2,49
koncerty pop music	2,06	2,43	2,70	3,18	3,81
hudební kluby	1,59	2,30	3,14	3,75	3,93
festivally	2,93	2,62	2,95	3,06	3,23
galerie	2,99	2,65	2,76	2,51	2,49
muzea	3,02	2,56	2,65	2,44	2,49
knihovny	2,68	2,34	2,77	2,44	2,64
společenské plesy	2,44	2,37	2,57	2,71	3,18
vzdělávací akce	2,78	2,40	2,72	3,01	3,24
	 nejzajímavější spíše zajímavé	1,00 - 1,75 1,76 - 2,50	 spíše nezajímavé nezajímavé	2,51 - 3,25 3,26 - 4,00	

Zdroj: vlastní výzkum

Z Tab. 24 lze vypožorovat zájmy o jednotlivé kulturní aktivity v závislosti na věku. Pro mladou generaci (osoby ve věku 15 – 19 let) jsou nejatraktivnější návštěvy kin či hudebních klubů, popř. mají zájem také o divadla, koncerty pop music a společenské plesy. Absolutně nezajímavé jsou pro ně koncerty vážné hudby. Respondenti ve věku 20 – 49 let projevují zájem spíše o divadla a kina. Starší generace, zejména osoby starší 65 let, mají opačné zájmy než mladá generace, tzn. návštěvy kin, koncertů pop music a hudebních klubů jsou pro ně nezajímavé, atraktivní se pro ně zdá být návštěva muzeí, galerií či koncertů vážné hudby. Všechny věkové kategorie spojuje zájem o divadla.

Další otázka se zabývala nejoblíbenějšími kulturními zařízeními obyvatel Olomouce a jejího zázemí (viz Obr. 20). Respondenti mohli uvést maximálně tři odpovědi, této možnosti však většina nevyužila, dokládá to počet analyzovaných odpovědí, kterých se sešlo celkem 634 od 591 respondentů. Mezi nejčastější odpovědi patřila tato kulturní zařízení: Moravské divadlo (98 hlasů), Multikino Cinestar (85 hlasů) a Kino Metropol (76 hlasů), což potvrzuje zájem respondentů o tento druh aktivit

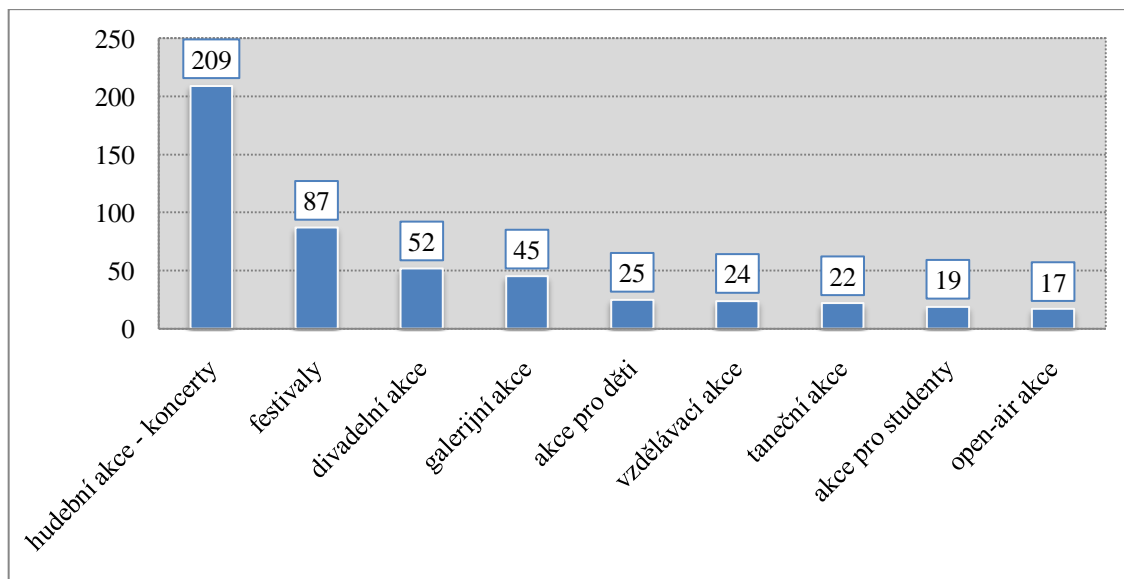
zmiňovaný výše. V top 10 figurují také tři hudební kluby, tato zařízení byla uváděna především mladší generací (každý třetí respondent ve věku do 19 let).

Obr. 20: Nejoblíbenější kulturní zařízení a akce

Zdroj: vlastní výzkum

Při výzkumu zájmu o kulturní aktivity bylo vhodné položit respondentům otázku, která by vedla ke zjištění, jaké kulturní akce by se měly v Olomouci a jejím zázemí pořádat.

Obr. 21: Poptávka respondentů po kulturních akcích v Olomouci

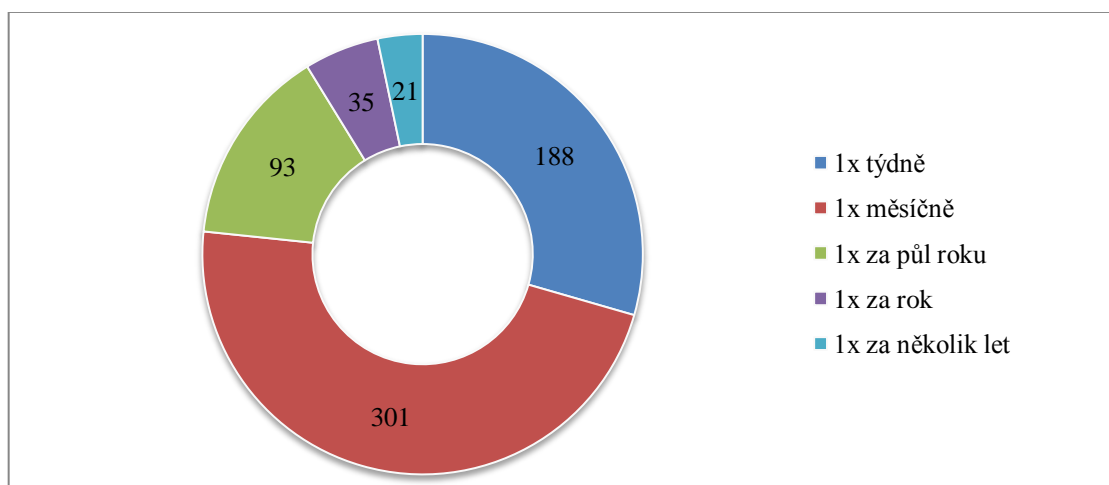
Zdroj: vlastní výzkum

Poptávku po kulturních akcích, vyplývající z 601 odpovědí od 457 dotazovaných, tvoří na prvním místě hudební akce, resp. koncerty (zmiňováno každým

třetím respondentem). Tato aktivita dvojnásobně předčila druhou nejčtenější odpověď – festivaly (87 odp., z nichž třetina osob uvedla festivaly hudební). Zkoumaný vzorek obyvatel též preferuje pořádání divadelních a galerijních akcí, kulturních aktivit určené dětem a další (viz Obr. 21).

Pořádání koncertů uvedly téměř dvě třetiny osob ve věku do 19 let, naopak nejméně tuto možnost zmiňovali lidé starší 65 let (12 % z této věkové kategorie). Poptávku na pořádání festivalů upřednostňovali opět mladí lidé (od 15 – 34 let), osoby středního věku (35 – 49 let) preferovali mimo koncertů také divadelní akce. Zástupci nejstarší věkové skupiny by spíše uvítali akce spojené s galeriemi anebo se vzděláváním.

Další z otázek dotazníkového šetření se týkala frekvence návštěv kulturních činností. Tři čtvrtiny dotazovaných navštěvují kulturní zařízení alespoň 1x měsíčně, z toho se necelých 40 % účastní kulturních akcí pravidelněji, tj. 1x týdně (viz Obr. 22).

Obr. 22: Frekvence návštěv kulturních činností
Zdroj: vlastní výzkum

Ze zpracované statistiky vyplývá, že nejčastějšími aktéry, kteří navštěvují kulturní akce v pravidelnosti jednoho týdne, jsou osoby věkové skupiny 15 – 19 let (52,3 %). Přes polovinu respondentů ve věku 35 – 64 let uvádí četnost návštěvnosti jedenkrát měsíčně. Dotazované osoby starší 50 let se kulturních akcí zúčastňují méně často, zpravidla jednou ročně.

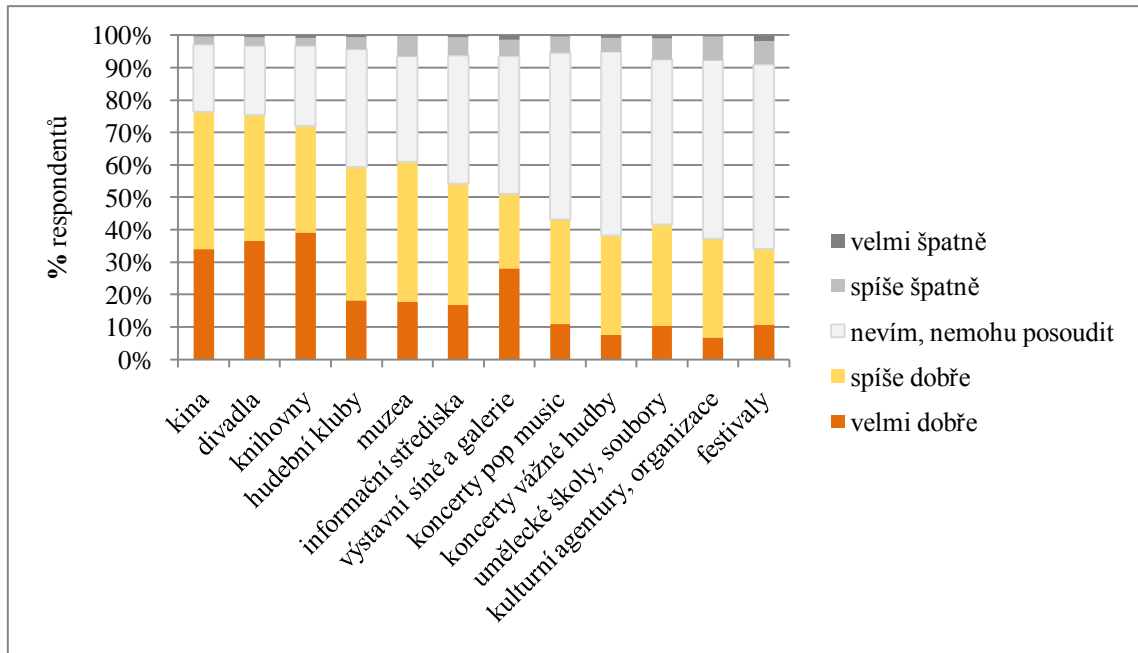
Tab. 25: Frekvence návštěv kulturních činností

	respondenti	1x týdně		1x měsíčně		1x za půl roku		1x za rok		1x za několik let	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví											
muži	268	81	30,2	124	46,3	41	15,3	11	4,1	11	4,1
ženy	370	107	28,9	177	47,8	52	14,1	24	6,5	10	2,7
věk											
15 - 19 let	88	46	52,3	33	37,5	7	8,0	2	2,3	0	0,0
20 - 34 let	271	101	37,3	129	47,6	31	11,4	7	2,6	3	1,1
35 - 49 let	128	21	16,4	67	52,3	27	21,1	8	6,3	5	3,9
50 - 64 let	77	11	14,3	43	55,8	11	14,3	10	13,0	2	2,6
65 a více let	74	9	12,2	29	39,2	17	23,0	8	10,8	11	14,9
vzdělání											
základní	79	30	38,0	28	35,4	11	13,9	5	6,3	5	6,3
střední bez maturity	89	13	14,6	31	34,8	16	18,0	18	20,2	11	12,4
střední s maturitou	313	91	29,1	161	51,4	50	16,0	8	2,6	3	1,0
vysokoškolské	157	54	34,4	81	51,6	16	10,2	4	2,5	2	1,3
ekonomická aktivita											
zaměstnaní	259	54	20,8	137	52,9	41	15,8	18	6,9	9	3,5
nezaměstnaní	18	5	27,8	7	38,9	3	16,7	2	11,1	1	5,6
důchodci	89	12	13,5	37	41,6	19	21,3	10	11,2	11	12,4
studenti	245	113	46,1	107	43,7	24	9,8	4	1,6	0	0,0
osoby v domácnosti	24	4	16,7	13	54,2	6	25,0	1	4,2	0	0,0
bydliště											
město	480	153	31,9	229	47,7	66	13,8	22	4,6	10	2,1
zázemí	158	35	22,2	72	45,6	27	17,1	13	8,2	11	7,0
celkem	638	188	29,5	301	47,2	93	14,6	35	5,5	21	3,3

Zdroj: vlastní výzkum

5.4.5 Hodnocení fungování kulturních zařízení a akcí

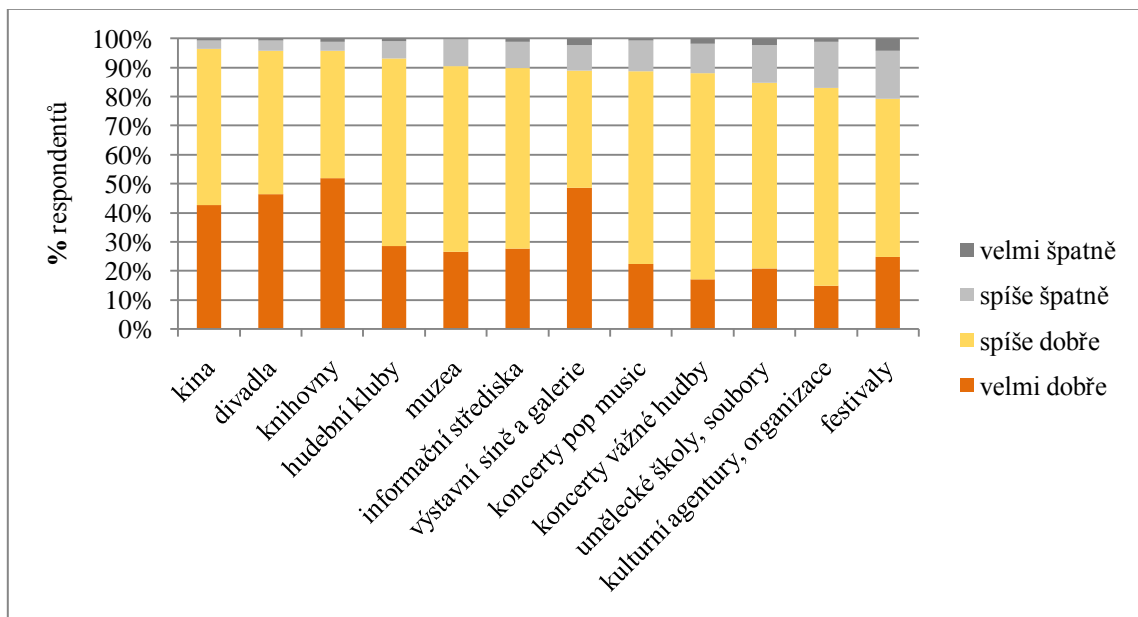
Poměrně velká část respondentů nedokázala fungování dílčích kulturních zařízení a akcí posoudit (viz Obr. 23). Aby nedošlo ke zkreslení celkového hodnocení jednotlivých kulturních zařízení a akcí těmito respondenty (tj. těmi, u nichž můžeme předpokládat, že dané zařízení a akce nenavštěvují), bylo v dalším vyhodnocování pracováno pouze s respondenty, kteří dané zařízení a akce dokázali zhodnotit (tj. s pravděpodobnými návštěvníky zařízení).

Obr. 23: Hodnocení kulturních zařízení a akcí z hlediska jejich fungování

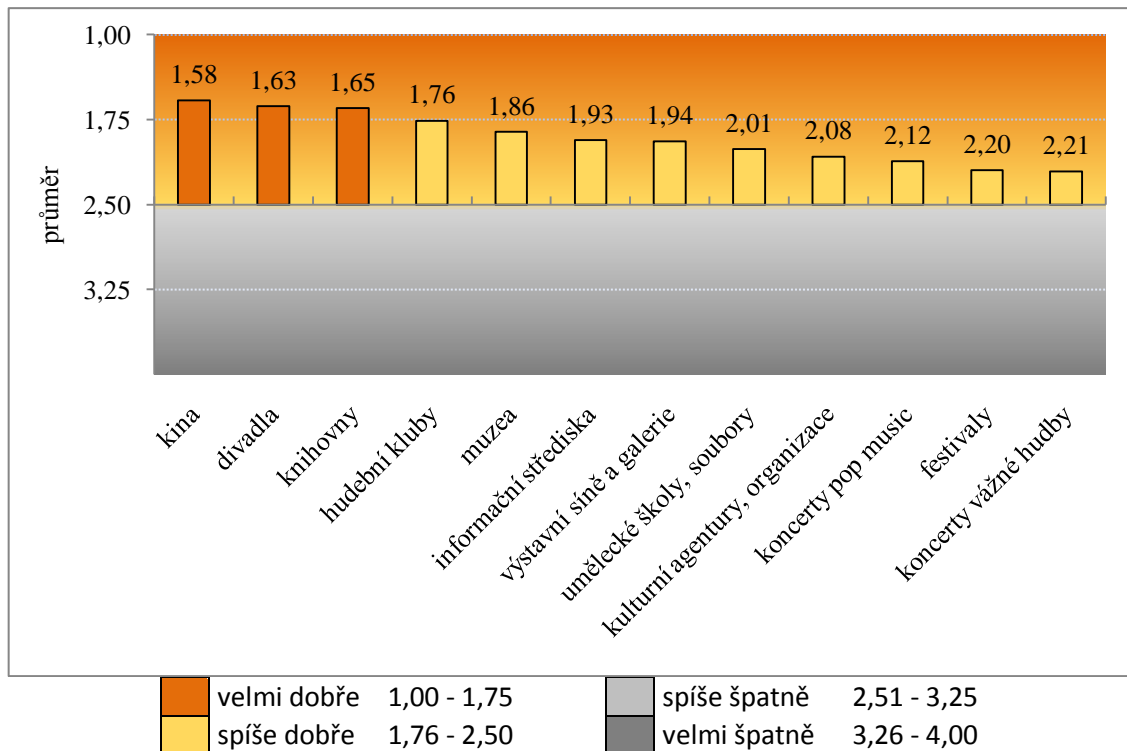
Zdroj: vlastní výzkum

Obr. 24 a 25 ukazují, že všechna uvedená kulturní zařízení dostala od dotazovaných vcelku víc kladných hodnocení než záporných. Za nejlépe fungující jsou považována kina, divadla a knihovny. O žádném z uvedených zařízení či akcí se respondenti nedomnívají, že nefunguje tak, jak má, a neposkytuje obyvatelům Olomouce a jejího zázemí to, co od nich požadují. Relativně hůře jsou z hlediska svého fungování hodnoceny festivaly a koncerty vážné hudby.

Obr. 24: Hodnocení kulturních zařízení a akcí z hlediska jejich fungování

Zdroj: vlastní výzkum

Obr. 25: Celkové pořadí kulturních zařízení a akcí podle jejich fungování

Zdroj: vlastní výzkum

Pozn.: Hodnoty v grafu představují průměrné hodnoty odpovědí respondentů z intervalu <1;4>, kde 1 = velmi dobře fungující, 4 = velmi špatně fungující (čím vyšší číslo, tím dané zařízení funguje méně dobře).

Tab. 26: Hodnocení kulturních zařízení a akcí z hlediska jejich fungování dle věku

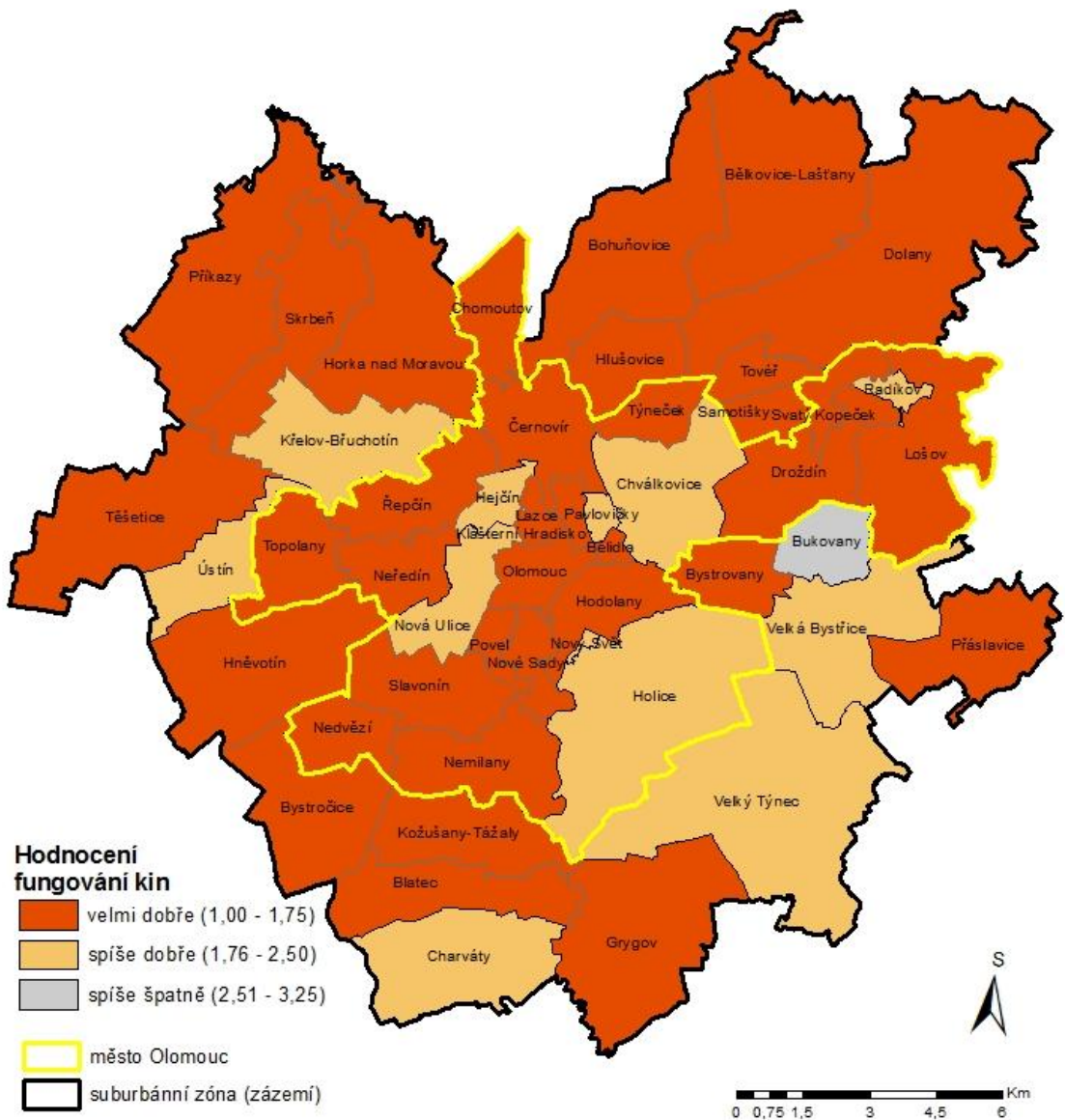
Věk	15-19	20-34	35-49	50-64	65 a více
divadla	1,79	1,66	1,59	1,58	1,48
kina	1,45	1,53	1,57	1,80	1,97
festivally	2,59	2,29	2,11	2,20	2,00
koncerty pop music	1,89	2,13	2,06	2,35	2,63
informační střediska	1,51	1,74	1,73	2,09	3,00
umělecké školy, soubory	2,37	2,15	2,13	2,42	2,19
výstavní síně a galerie	2,24	1,85	2,07	1,89	1,84
hudební kluby	2,10	1,88	1,87	1,69	1,73
kulturní agentury, organizace	2,11	2,00	1,94	2,03	2,00
knihovny	1,66	1,59	1,65	1,87	1,67
koncerty vážné hudby	2,08	1,96	2,18	2,22	2,28
muzea	1,89	1,85	2,01	1,89	2,22

Zdroj: vlastní výzkum

Ze získaných průměrných hodnocení fungování kulturních zařízení a akcí vyšlo najevo, že rozdíly v evaluaci mužů i žen jsou nepatrné. Zajímavější je to z pohledu

věku. Divadla jsou nadprůměrně hodnocena osobami staršími 34 let, kina pak respondenty do 49 let věku. Zástupci nejmladší věkové skupiny hodnotí nejhůře fungování festivalů, nejlépe knihovny, informační střediska a již zmiňovaná kina. Spíše špatně posuzují fungování koncertů pop music a informačních středisek dotazovaní ve věku nad 65 let.

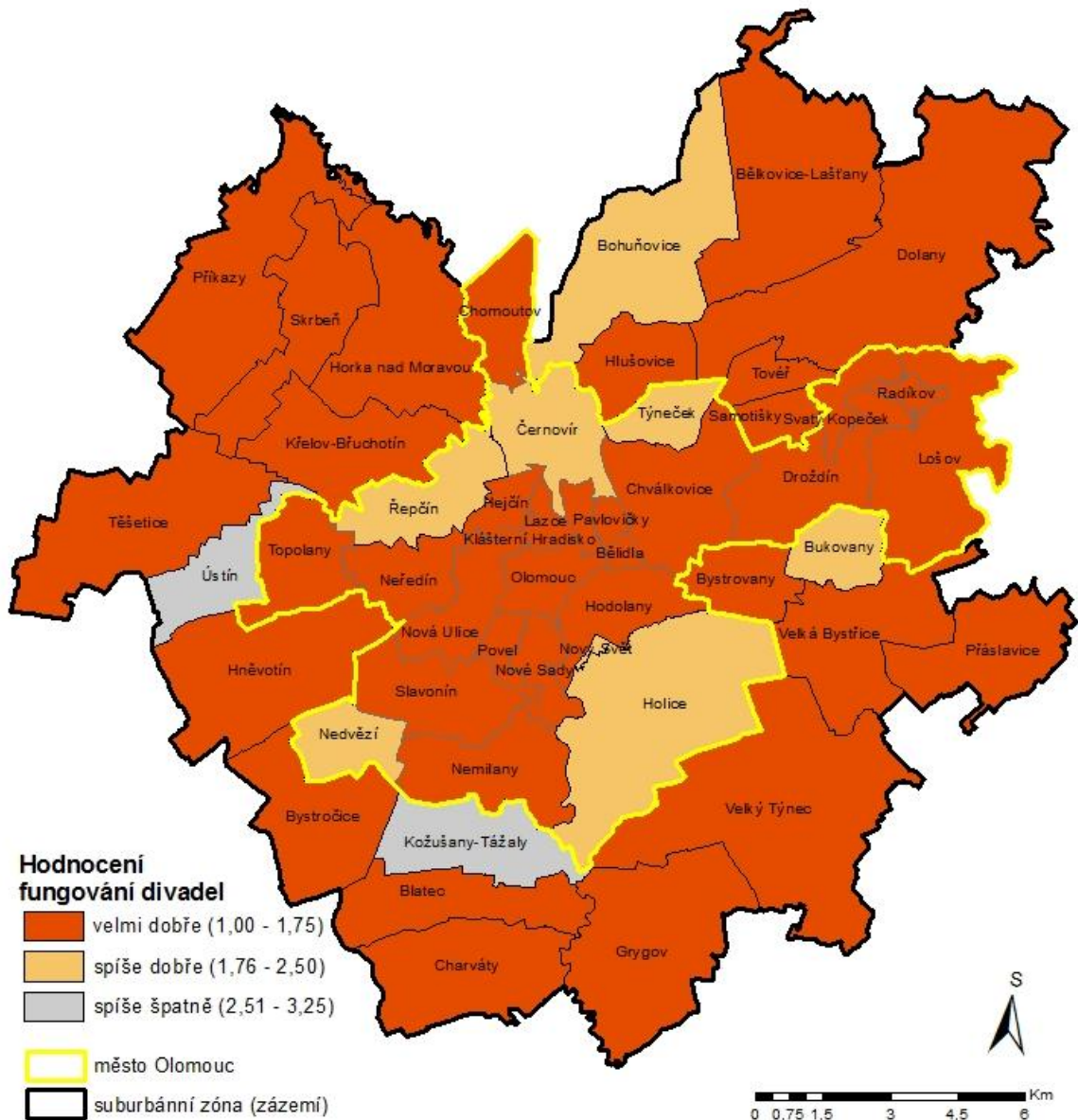
Z prostorového hlediska hodnotila fungování kin (Obr. 26) spíše špatně pouze respondenti obce Bukovany (2,75), relativně hůře také z obce Křelov-Břuchotín (2,40) a olomoucké městské části Pavlovičky (2,33). Nejpozitivněji, průměrnou známkou 1,00, hodnotili fungování kin dotazovaní z obce Samotíšky a městských částí Lošov a Slavonín.

Obr. 26: Hodnocení fungování kin podle prostorových jednotek

Zdroj: vlastní výzkum

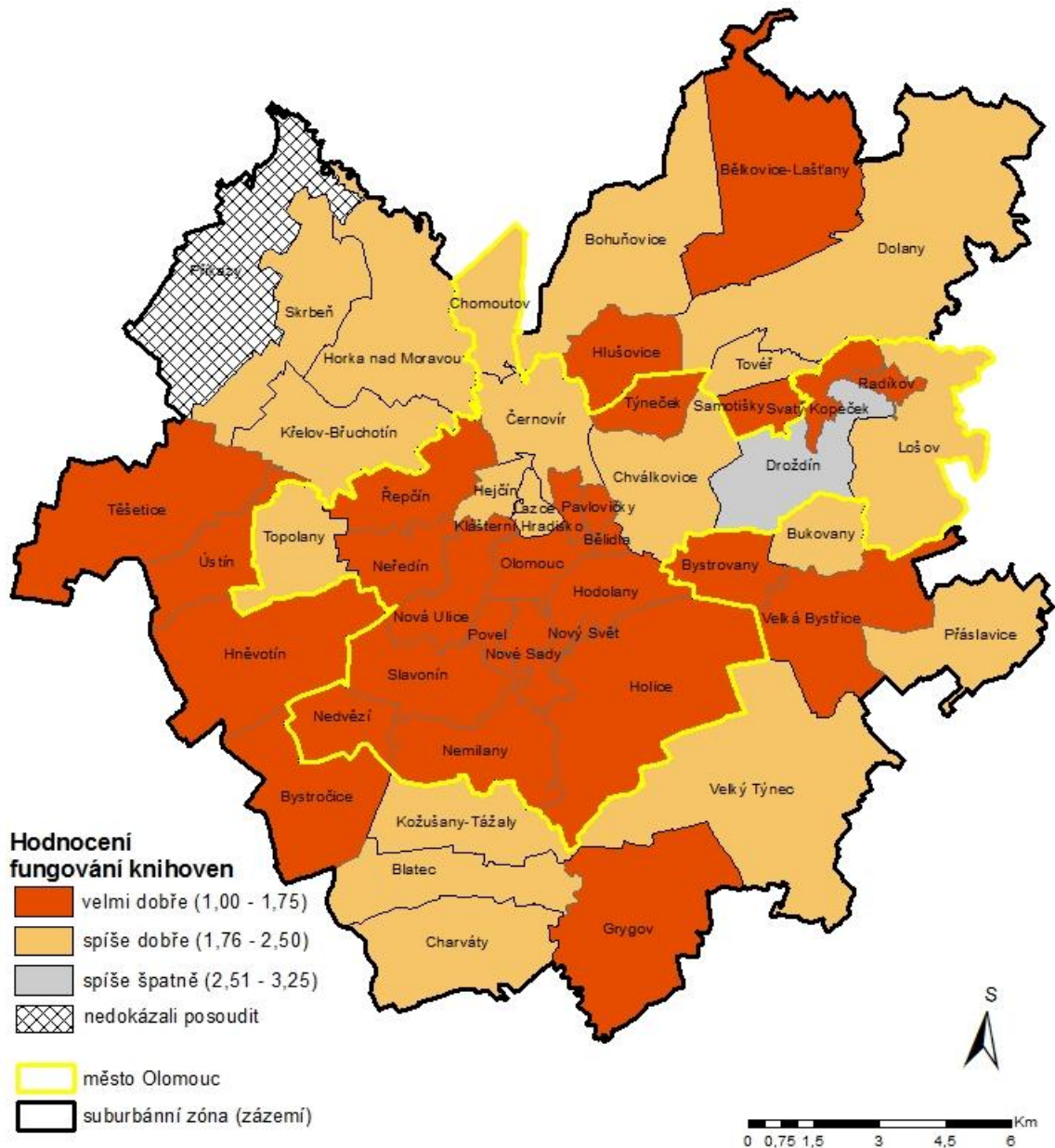
Podle výzkumu vnímají relativně hůře fungování divadel (Obr. 27) obyvatelé okrajových městských částí (Černovír, Holice, Nedvězí a Nový Svět), a dotazovaní z obcí tvořící zázemí města: Kožušany-Tážaly (2,80) a Ústín (3,25).

Obr. 27: Hodnocení fungování divadel podle prostorových jednotek

Zdroj: vlastní výzkum

Spokojenost s fungováním knihoven (viz Obr. 28) vyjádřili nejvíce kladně respondenti městské části Pavlovičky a Samotišky (obě průměrnou známkou 1,00), dotazované osoby ze sedmi z celkových šestadvaceti olomouckých městských částí hodnotily tato kulturní zařízení spíše dobře (průměrné známky od 1,76 do 2,50). Nejvíce kritičtí byli v tomto hodnocení dotazovaní obyvatelé městské části Droždín (3,00).

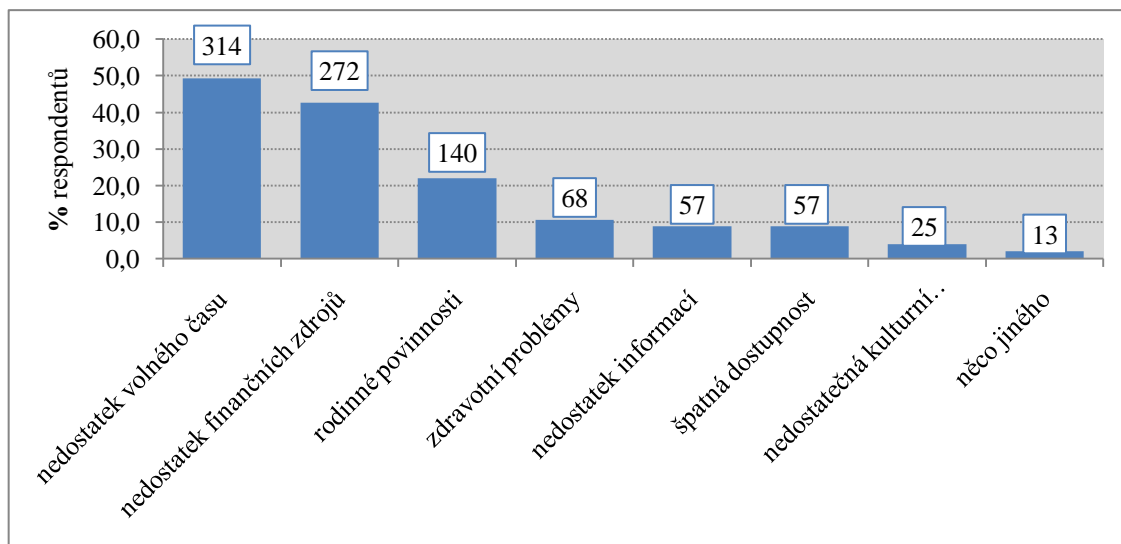

Obr. 28: Hodnocení fungování knihoven podle prostorových jednotek

Zdroj: vlastní výzkum

5.4.6 Dostupnost kulturních akcí

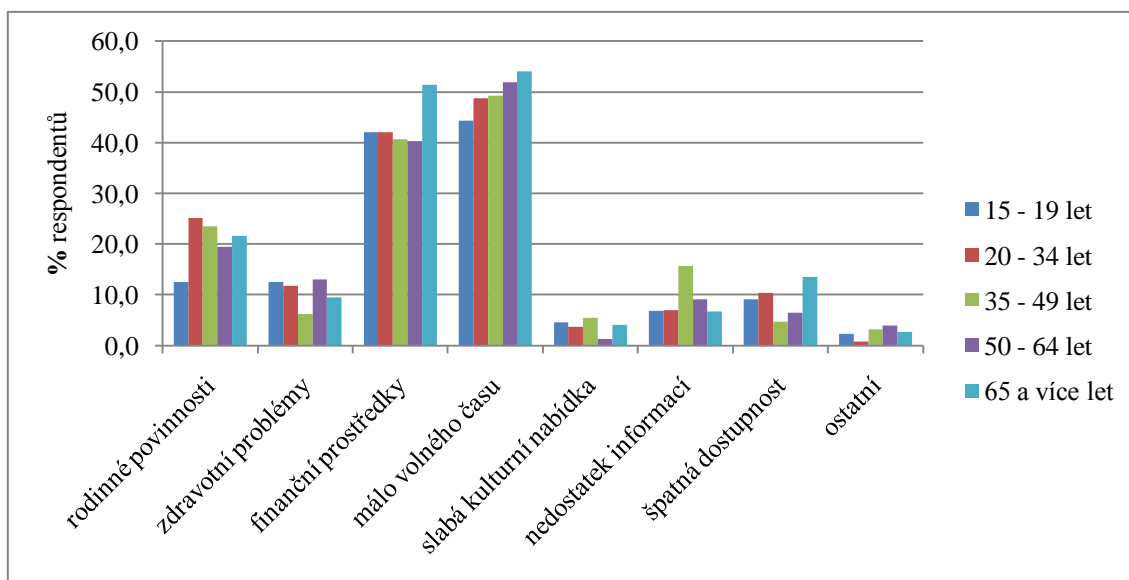
Celkově se respondenti necítí být nijak omezovaní – žádná bariéra není vážnou překážkou pro navštěvování kulturních zařízení a akcí pro nadpoloviční většinu z 638 dotazovaných, přesto téměř každý druhý respondent uvedl jako jednu z bariér nedostatek volného času (314 odpovědí). Desetina respondentů dokonce nepocítuje žádnou překážku, která by jim bránila v častějších návštěvách kulturních zařízení a akcí. Velkou roli pro respondenty hraje také nedostatek finančních zdrojů, pětina pak vnímá jako překážku rodinné povinnosti (viz Obr. 29).

Obr. 29: Překážky v návštěvách kulturních zařízení a akcí

Zdroj: vlastní výzkum

Nedostatek financí³³ je překážkou spíše pro ženy (44,9 % žen; muži o 5 procentních bodů méně), pro seniory starší 65 let (51,4 %) nezaměstnané (55,6 %) osoby v domácnosti (54,2 %) a pro respondenty z města (44,0 %; ze zázemí 38,6 %). Špatná dostupnost brání v návštěvách kulturních zařízení a akcí logicky více lidem, kteří bydlí v obcích tvořící zázemí města a taktéž osobám v domácnosti. Dotazovaní ve věku 35 – 49 let uvádějí častěji než ostatní nedostatečnou informovanost (viz Obr. 30).

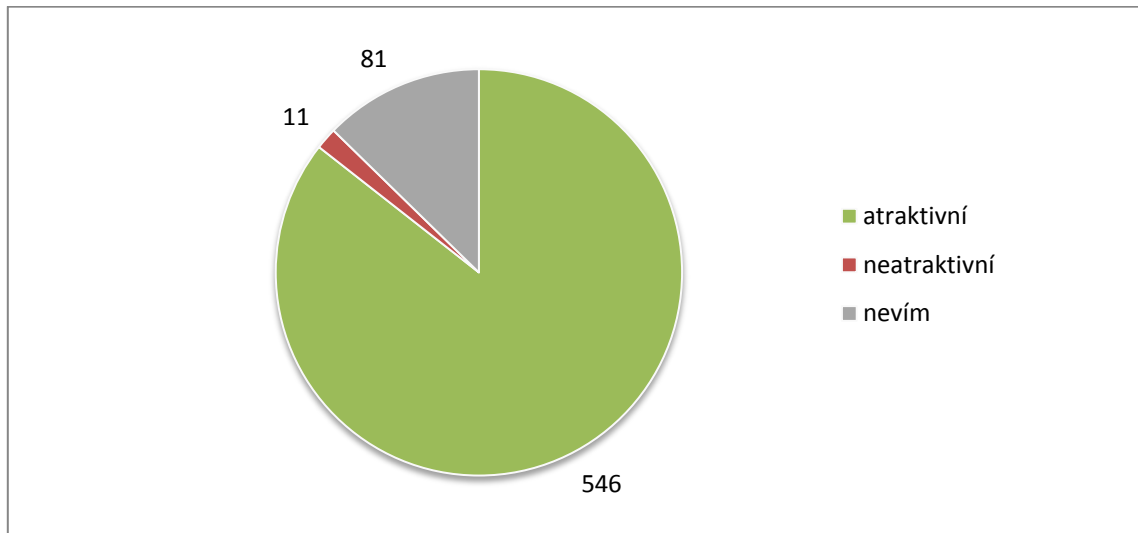
Obr. 30: Překážky v návštěvách kulturních zařízení a akcí podle věku

Zdroj: vlastní výzkum

³³ Město Olomouc nabízí tzv. Olomouc region Card - turistickou slevovou kartu, která umožňuje zlevněné vstupné do kulturních zařízení, dopravu po městě zdarma, či levnější ubytování a stravování.

5.4.7 Kulturní přitažlivost města pro návštěvníky

Podle turistického průvodce Lonely Planet (2014) představuje město Olomouc skrytou destinaci pro cestovní ruch v Evropě. Město Olomouc stojí v přehledu prestižního nakladatele hned na prvním místě. Tento turistický průvodce poukazuje na fakt, že je toto město podceňovanou destinací, které mj. nabízí širokou škálu kulturních možností (v první řadě zmiňuje Arcidiecézní muzeum).

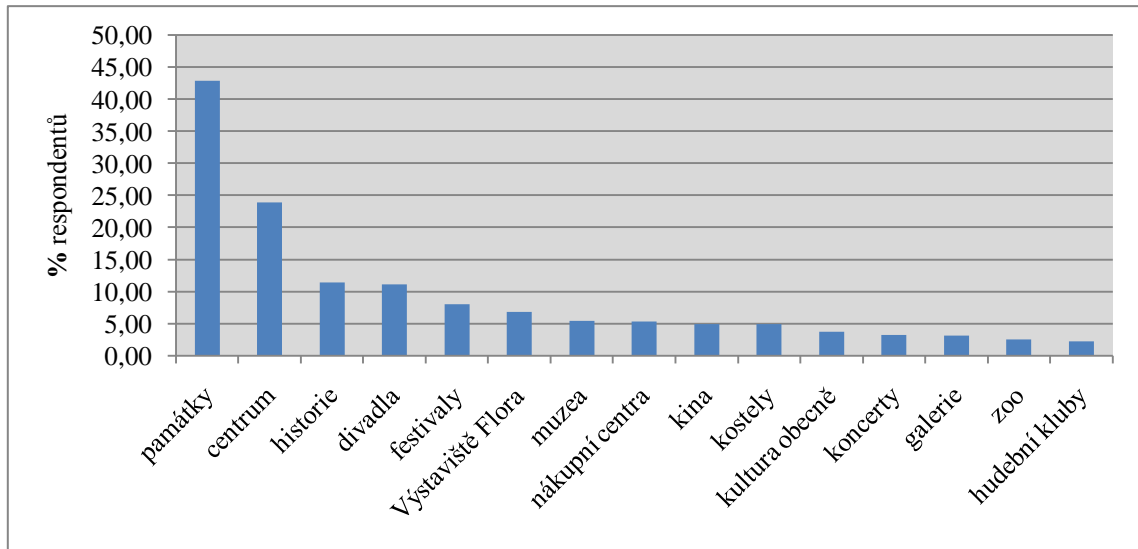

Obr. 31: Kulturní přitažlivost Olomouce pro turisty

Zdroj: vlastní výzkum

Tvrzení, že město Olomouc je kulturně atraktivním místem pro turisty, deklarovalo ze všech 638 respondentů přes 85 % všech dotazovaných osob. Pouhá 2 % respondentů se s tímto názorem neztotožňuje a desetina osob to nedokázala posoudit (viz Obr. 31).

Dotazníkové šetření také zjišťovalo názory respondentů na to, co je největším kulturním lákadlem pro návštěvníky města Olomouc. Na tuto otázku odpovědělo 587 respondentů, kteří měli možnost uvedení dvou odpovědí. Přes 80 % oslovených obyvatel města i jeho zázemí se domnívá, že turisty do Olomouce nejvíce přitahují kulturní památky a genius loci historického centra (viz Obr. 32). Olomouc představuje druhou největší památkovou rezervaci v ČR, hned po hlavním městě Praze. Mezi významné národní historické a kulturní památky tohoto města se řadí olomoucký hrad s kostelem sv. Václava, kostel sv. Mořice, Klášterní Hradisko, Vila Primavesi, soubor barokních kašen a sloupů s monumentálním barokním sloupem Nejsvětější Trojice, který byl v roce 2000 zapsán na prestižní seznam světového a kulturního dědictví UNESCO.

Obr. 32: Největší kulturní lákadla města Olomouc pohledem respondentů

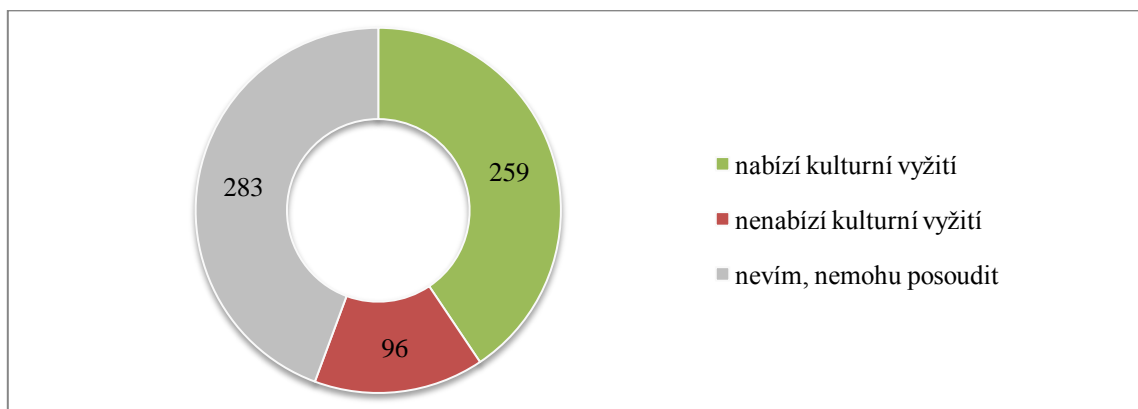
Zdroj: vlastní výzkum

Tato diplomová práce však vymezuje kulturu v užším slova smyslu, z tohoto pohledu pak nahlížíme i na odpovědi respondentů na otázku týkající se názoru na největší kulturní lákadlo pro návštěvníky města Olomouc. Podle tohoto vymezení je pak mezi zbývajících odpověďmi nejčastější: divadla (11,1 %), festivaly (8 %), Výstaviště Flora (6,8 %) a další.

5.4.8 Vnímání vlivu OC Galerie Šantovka na kulturu v centru města

Poslední podkapitola výzkumu je věnována vnímání vlivu obchodního centra Galerie Šantovka (dále jen OC Šantovka) na kulturní život v centru města. Dotazníkové šetření totiž probíhalo v období, kdy se toto obchodní centrum nově otevřelo, tedy v říjnu 2013. Tato podkapitola se skládá ze dvou částí.

První z nich se zabývá informovaností respondentů o tom, zda OC Šantovka nabízí kulturní vyžití či nikoliv (viz Obr. 33).

Obr. 33: Nabídka kulturního vyžití OC Galerie Šantovka pohledem respondentů

Zdroj: vlastní výzkum

Nejvyšší počet respondentů (44,4 %) se k otázce, zřejmě díky nedostatku informací zapříčiněné čerstvostí události, vyslovil neutrálně. Pouhých 15 % z celkového počtu dotazovaných (638) se přiklání k názoru, že OC Šantovka není místem kulturního využití. Opačného názoru je 40,6 % oslovených respondentů, platí to spíše pro osoby z městských částí. Jednotlivé druhy odpovědí měly jistou závislost i na věku, neboť z Tab. 27 je patrné, že s rostoucím věkem ubývá pohled na OC Šantovka, jako na místo s možností kulturního využití.

Tab. 27: Nabídka kulturního využití OC Galerie Šantovka pohledem respondentů

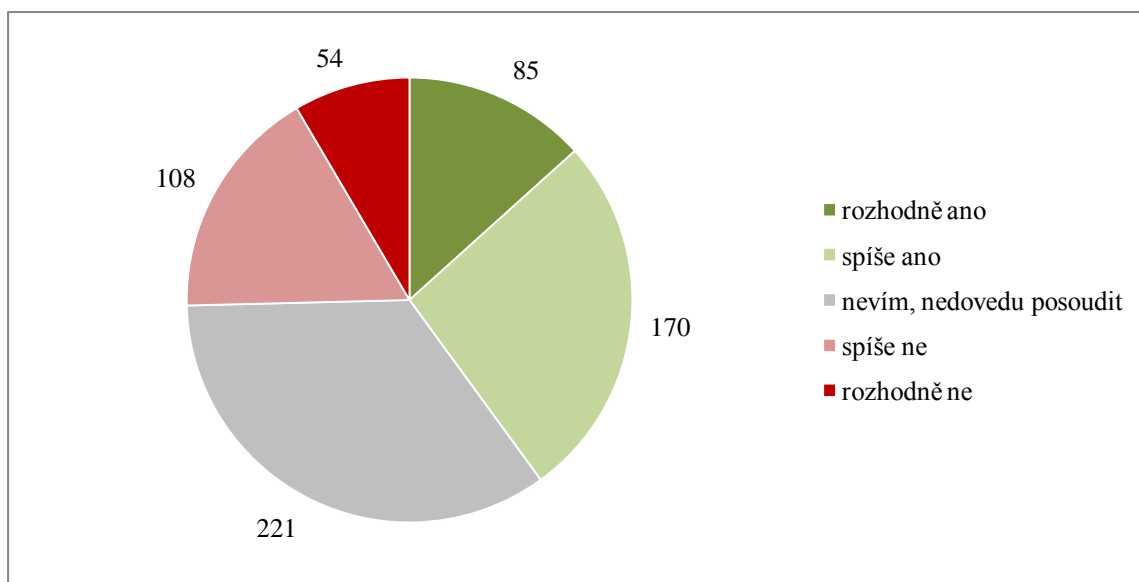
	respondenti	nabízí kulturní využití		nenabízí kulturní využití		nevím, nemohu posoudit	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví							
muži	268	103	38,4	43	16,0	122	45,5
ženy	370	156	42,2	53	14,3	161	43,5
věk							
15 - 19 let	88	52	59,1	15	17,0	21	23,9
20 - 34 let	271	123	45,4	44	16,2	104	38,4
35 - 49 let	128	56	43,8	15	11,7	57	44,5
50 - 64 let	77	19	24,7	11	14,3	47	61,0
65 a více let	74	9	12,2	11	14,9	54	73,0
vzdělání							
základní	79	40	50,6	11	13,9	28	35,4
střední bez maturity	89	32	36,0	12	13,5	45	50,6
střední s maturitou	313	122	39,0	44	14,1	147	47,0
vysokoškolské	157	65	41,4	29	18,5	63	40,1
ekonomická aktivita							
zaměstnaní	259	101	39,0	35	13,5	123	47,5
nezaměstnaní	18	10	55,6	1	5,6	7	38,9
důchodci	89	12	13,5	15	16,9	62	69,7
studenti	245	123	50,2	43	17,6	82	33,5
osoby v domácnosti	24	13	54,2	2	8,3	9	37,5
bydliště							
město	480	211	44,0	73	15,2	196	40,8
zázemí	158	48	30,4	23	14,6	87	55,1
celkem	638	259	40,6	96	15,0	283	44,4

Zdroj: vlastní výzkum

Osoby, které uvedli OC Šantovka jako místo kulturního využití byli dále dotazováni na konkrétní kulturní aktivity tohoto zařízení. Tři čtvrtiny z nich uvedli divadelní aktivity (193x), nejvíce v odpovědích mladé generace (čím starší, tím uváděno

méně). Méně často (57,9 %) byla zmíněna aktivita multikina (150x), v odpovědích spíše žen a vzdělanější části zkoumaného vzorku. Nutno dodat, že respondenti ve svých odpovědích uváděli také např. bowling či nakupování, což však není součástí tohoto výzkumu.

Druhá část hodnotí vliv pořádání kulturních akcí v OC Šantovka na kulturní život v centru města Olomouc. Z Obr. 34 vyplývá, že větší část dotazovaných (40,0 %, z toho 13 % rozhodně) vnímá produkci kulturních akcí v OC Šantovka jako faktor ovlivňující kulturní dění v centru města. Čtvrtina respondentů nesdílí tento názor a myslí si, že akce pořádané OC Šantovka kulturní dění v centru neovlivní. Stejně jako v předchozí části, se i nyní celá řada dotazovaných (35 %) vyjádřila neutrálně.

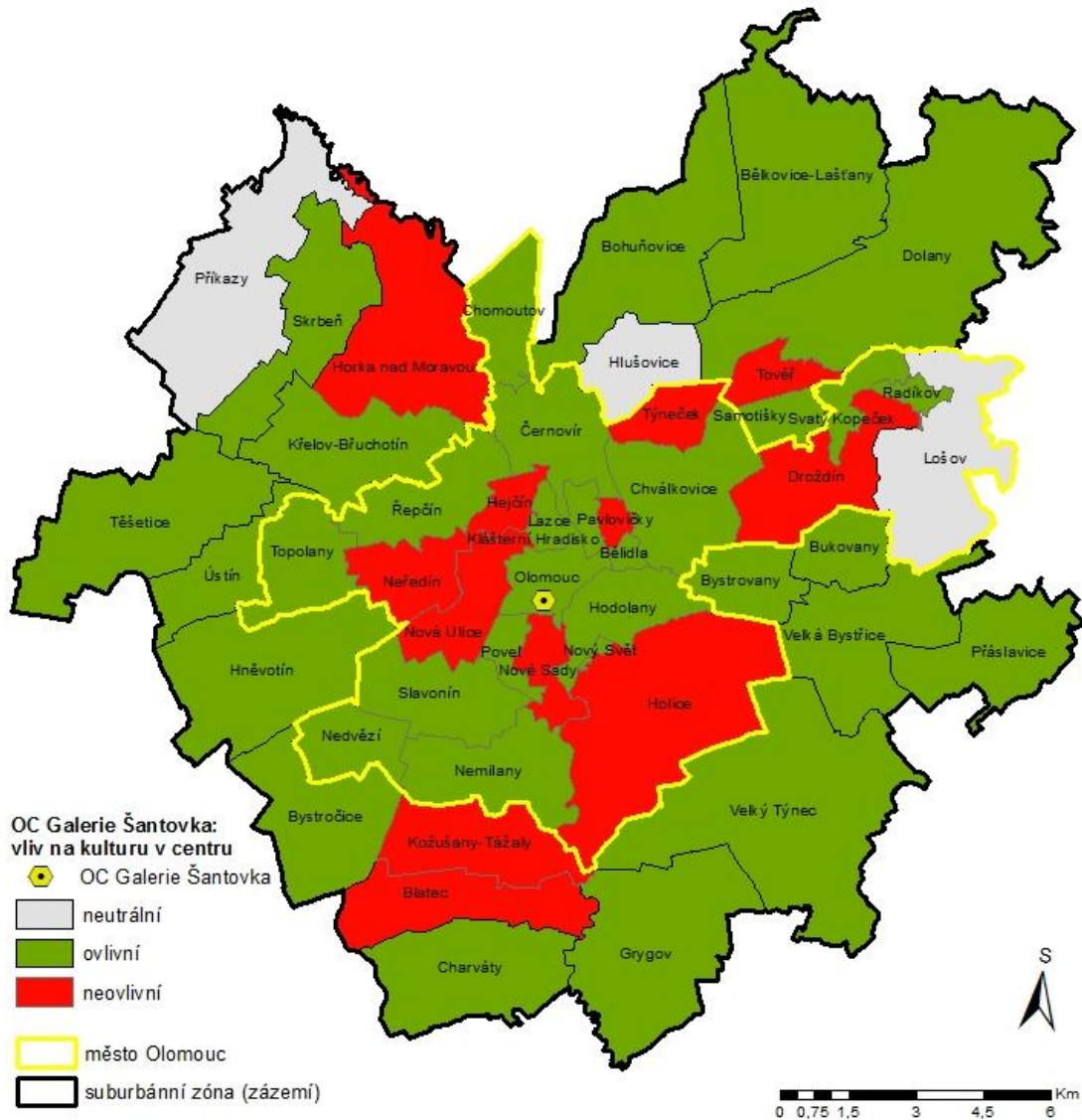
Obr. 34: Vliv OC Galerie Šantovka na kulturní dění v centru Olomouce

Zdroj: vlastní výzkum

Možnost „rozhodně ano“ uváděli především osoby ve věku 15 – 19 let (19,3 %) a dotazovaní se základním (19,0 %) či středoškolským vzděláním s maturitou (16,3 %). Variantu „spíše ano“ užívali k hodnocení vlivu více respondenti do 50 let věku. Osoby starší této hranice nedokázali na otázku jednoznačně odpovědět, stejně tak i osoby ze zázemí města (43,0 %). Respondenti z městských částí a ti s vyšším vzděláním pak spíše nevnímají vliv na kulturní život pořádáním kulturních akcí v OC Šantovka.

Z prostorového hlediska jsou názory obyvatel Olomouce i jejího zázemí na hodnocení vlivu OC Šantovka na kulturní dění v centru města zachyceny na Obr. 35, který je založen na rozdílech v počtu hlasů pro jednotlivé odpovědi za prostorovou jednotku. Ve 34 základních prostorových jednotkách převládá názor respondentů o tom, že kulturní akce pořádané OC Šantovka mají vliv na kulturní dění v centru města (tzn.,

převládá zastoupení odpovědí rozhodně a spíše ano). Nejvyšší poměr těchto odpovědí je zachycen u dotazovaných z městských částí Povel, Olomouc – střed a Klášterní Hradisko. Opačný názor na věc, tedy, že OC Šantovka a její pořádané kulturní akce neovlivní kulturní dění v centru města, vychází u dvanácti prostorových jednotek. Patří mezi ně zejména Neředín, Nová Ulice, Holice, Pavličky, Hejčín a Nové Sady. Neutrální postoj (tj. vyvážený počet obou protichůdných názorů) je zjištěn u obcí Hlušovice, Příkazy a městské části Lošov.

Obr. 35: Vztah OC Galerie Šantovka ke kulturnímu dění v centru města

Zdroj: vlastní zpracování (ArcGIS 10.3)

OC Galerie Šantovka je místem, kde vznikla minimálně dvě nová kulturní zařízení (multikino Premiere Cinemas a Divadlo na Šantovce), s jejich činností se zvyšuje nabídka kulturních akcí, nicméně také jistá konkurence (hlavně v případě multikin).

6 Závěr

Kultura obecně je velmi široký pojem, pro potřeby geograficky zaměřené diplomové práce byl zúžen a dále byla rozebírána pouze tzv. kulturní infrastruktura. Je předpokladem pro hospodářský rozvoj města a regionu, růst kulturního turismu, kulturního a kreativního průmyslu, stimulant přílivu dlouhodobých zahraničních investic, příležitost pro kvalitní využití volného času, společenské setkávání, prevenci negativních sociálních jevů a vhodné pole spolupráce veřejného a soukromého sektoru.

Olomouc je město s bohatou kulturní tradicí, vždy vydatně obohacovala vzdělanost, kulturní a umělecké dění na celé Moravě. Tento fakt je dán nejen kvalitní dostupností v rámci Moravy, ale je také úzce spjat s působností duchovního a univerzitního vlivu. Dokládá to dlouholeté fungování vybraných kulturních institucí, jejichž počátky sahají do období První republiky („Moravské divadlo, Vědecká knihovna či Vlastivědné muzeum“). V průběhu minulého století byla v Olomouci vybudována kvalitní síť kulturních zařízení, která prošla značným vývojem. Významný byl nástup kinematografického průmyslu, který byl však později utlumen zejména nástupem televizního vysílání. Společenské změny a demokratizace společnosti po roce 1989 přinesly nový impuls do oblasti kultury. Vznikala nová kulturní zařízení, převážně v soukromém vlastnictví (galerie, muzea, multikina, aj.), která mnohdy ztrátila kulturní nabídku, v případě multikin však také donutila zavřít konkurenční zařízení (tradiční kina v centru města). Nová muzea (Arcidiecézní, Hanácké, Letecké, Muzeum Olomoucké pevnosti, Veteran arena, aj.) se stala pro město Olomouc a Olomoucký kraj významnými turistickými atrakcemi, které do regionu přivádí nemalý počet návštěvníků. Tímto se ideálně doplňuje nabídka turistických cílů s tím, čím je Olomouc známá, a to s historií, jako druhá největší památková rezervace v České republice.

V současnosti je velkým problémem špatný stav budov, neboť kulturní činnost je provozována v objektech, jejichž doba životnosti již dávno uplynula. Nicméně vlastníci objektů (Statutární město Olomouc, Olomoucký kraj,...) se snaží tato zařízení rekonstruovat (např.: Arcidiecézní muzeum – 2005, kino Metropol – 2011, Vlastivědné muzeum – 2012, Výstaviště Flora – 2013/2014 a další). Problémy jsou shledávány i v nevyhovujícím technickém zázemí, chybějících bezbariérových přístupech anebo v nedostatečných skladovacích prostor (případ Vědecké knihovny či Muzea umění).

Důležitou roli přitom sehrávají finanční prostředky, kvůli jejich nedostatku v posledních letech sešlo z realizace již dvou velkých projektů: Olomoucký hrad (mj. oprava letního kina) a Středoevropské forum Muzea umění. Rada města Olomouce ve svém programovém prohlášení za období 2014 – 2018 deklaruje finanční podporu organizacím působícím v oblasti kultury (podpora nejen příspěvkových organizací města Olomouc, ale i ostatních - formou grantů).

Kultura ve městě Olomouc je koncepčně řešena v rámci turistického ruchu, v tzv. Strategii rozvoje cestovního ruchu města Olomouce 2014 – 2020. Olomoucké kulturní scéně podle ní schází jednak víceúčelová (koncertní) hala a také open-air arena (prostor pro pořádání letních festivalů). Tuto roli doposud plní prostor Korunní pevnůstky, areál byl oživen zbudováním Muzea Olomoucké pevnosti a také science centrem Pevnost poznání, navíc zde letos vyroste nový amfiteátr. Právě tento areál je jednou z hlavních rozvojových priorit, stejně jako udržení dlouholeté tradice výstavnictví na Výstavišti Flora Olomouc. Součástí koncepce je i podpora Hanácké tradice a folklóru a také zaměření na studenty, kteří vytváří potřebnou atmosféru města.

Z výsledků realizovaného dotazníkového šetření vyšlo najevo, že v Olomouci a jejím zázemí aktivně provozuje kulturu poměrně vysoké procento dotazovaných (přes 40 %). S přibývajícím věkem se tato aktivita vytrácí. Mezi nejvíce aktivní kulturní činnosti patří hudební a divadelní. Až pětina respondentů je členem kulturního kroužku či souboru (zejména pak studenti a lidé do 35 let věku). Výzkumem bylo dále zjištěno, že přes 75 % respondentů deklarovalo nadprůměrnou celkovou spokojenost s kulturní nabídkou ve městě Olomouc (mezi více spokojené patří spíše vzdělanější lidé, ve věku 20 až 49 let). Dotazovaní měli možnost uvést silné a slabé stránky kulturní nabídky. Silnou stránkou olomoucké kulturní nabídky je činnost divadel a kin, protipólem je projev nespokojenosti s nabídkou koncertů. Z hlediska informovanosti, mají necelé dvě třetiny oslovených respondentů pocit, že jsou o možnostech kulturního vyžití dostatečně informováni. Každý třetí z nedostatečně informovaných osob by pak rád informace získával. Čím jsou lidé starší, tím o informace z oblasti kultury projevují menší zájem. Přes tři čtvrtiny dotazovaných pak uvádí internet jako nejčastější zdroj informací. Nejatraktivnější jsou pro respondenty návštěvy kin, divadel a knihoven, což také koresponduje s hodnocením jednotlivých kulturních zařízení. Dokládají to i tři nejčastěji uváděná neoblíbenější kulturní zařízení: Moravské divadlo, multikino Cinestar a kino Metropol. Nejnižší zájem je pak o koncerty vážné hudby. Každý třetí dotazovaný uvádí koncerty a festivaly jako akce, které by se měly v Olomouci hlavně pořádat. Tři čtvrtiny

respondentů navštěvuje kulturní akce pravidelně, alespoň jedenkrát měsíčně (nejvíce mladá generace). Mezi největší překážky, které brání návštěvám kultury, patří zejména nedostatek volného času a finanční prostředky. Pro lidi staršího věku či bydlící v zázemí města je to špatná dostupnost. Většina dotazovaných se shodla na tom, že Olomouc je kulturně atraktivním místem pro návštěvníky města a největším turistickým lákadlem jsou podle nich památky a genius loci historického centra. Výzkum se také zabýval vnímáním vlivu OC Galerie Šantovka na kulturní život v centru města. Většina respondentů vnímá obchodní centrum jako místo kulturního vyžití, které ovlivní život v centru. V odpovědích se také odrazila skutečnost, že OC Galerie Šantovka byla v době výzkumu nově otevřena a lidé ještě nebyli tolik informováni o jeho nabídce.

V diplomové práci byla hodnocena spokojenost obyvatel s kulturou ve městě Olomouc i jeho zázemí z objektivního i subjektivního pohledu. Z celkového zjištění lze konstatovat, že obyvatelé Olomouce i jejího zázemí ve většině případů kulturu využívají jako nedílnou součást kvality života k uspokojování svých potřeb a přes malé výjimky je kulturní infrastruktura z pohledu kvality i kapacity v Olomouci dostatečná. Nutno dodat, že kulturním centrem zájmové oblasti je právě město Olomouc, které nabízí poměrně pestrou kulturní nabídku. Obyvatelé vymezeného zázemí města tak ve většině případů hledají kulturní vyžití právě tam.

7 Summary

The main aim of the thesis was to evaluate the satisfaction of citizens with cultural offering in the city of Olomouc and its suburb, as a partial component the quality of life. The quality and capacity of cultural offering was evaluated from two points of view – objective and subjective. An objective evaluation was based on information and data relating to the various cultural facilities. Subjective evaluation, which is crucial on the work, based on a questionnaire survey, which revealed how the inhabitants of Olomouc and its suburb are satisfied with the quality and capacity of culture.

The introduction of thesis was devoted to general geography conjunction with culture. It is about the study of literature on quality of life and cultural geography. The first part of this study has been specifically focused on analysis of cultural infrastructure in Olomouc and its suburb. It includes historical aspects of cultural facilities and also quality and capacity of individual cultural facilities located in Olomouc and its suburb in the present. The second part of the study was to evaluate citizen's satisfaction with cultural offering based on the results of a questionnaire survey. Attention was also given to differences in the perception of the satisfaction with cultural offering among respondents by gender, age, education and place of residence. In conclusion was evaluated the quality of life in terms of culture and current needs of inhabitants in cultural infrastructure of Olomouc and its suburb.

8 Seznam použité literatury

8.1 Literární zdroje

- ANDERSON, J.: *Understanding cultural geography: places and traces*. Vyd. 5. New York: Routledge, 2010, xvi, 212 s. ISBN 02-038-7237-1.
- ANDERSON, K., DOMOSH, M., PILE, S., THRIFT, N.: *Handbook of cultural geography: places and traces*. Vyd. 5. Thousand Oaks, Calif.: Sage, 2003, xix, 580 s. ISBN 07-619-6925-X.
- ANDRÁŠKO, I.: *Dve dimenze kvality života v kontexte percepcí obyvatel'ov miest a vidieckych obcí*. Ústav geoniky Akadémie věd. Ostrava. 2005, 6 – 13 s.
- BITTNEROVÁ, A.: *Historie kin v Olomouci od čtyřicátých let po současnost*. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc, 2011.
- CANBELL, A., CONVERSE, P. E., RODGERS, W. L.: *The quality of american life*. New York: Russell Sage Fundation, 1976, 583 s.
- CRANG, M.: *Cultural geography: places and traces*. Vyd. 5. New York: Routledge, 1998, 215 s. ISBN 04-151-4083-8.
- DISSART, J. C., DELLER, S. C.: *Quality of life in the planning literature*. Journal of planning literature. 15, 2000, 135 – 161 s.
- DRLÍK, V.: *Moravské divadlo Olomouc 1920–2000: almanach*. Olomouc: Moravské divadlo Olomouc, 2000.
- DVOŘÁK, J.: *Malý slovník managementu divadla*. Praha: Pražská scéna, 2005, 312 s. ISBN 80-86102-49-1
- GREGORY, D., JOHNSTON, R., PRATT, G., WATTS, M. J., WHATMORE, S.: *The dictionary of human geography*. Vyd. 5. Malden, MA: Blackwell, 2009, xvi, 1052 s., ISBN 978-140-5132-886.
- HAJDU, F.: *Olomoucký hudební život 1945–1969*. In: 5. webová konference KHV PdF OU. Ostrava, 2009.
- HALÁS, M., ROUBÍNEK, P., KLADIVO, P.: *Urbánní a suburbánní prostor Olomouce: Teoretické přístupy, vymezení, typologie*. In Geografický časopis, 64/4, 2012.
- HELBURN, N.: *Geography and the quality of life*. Annals of the Association of American Geographers, roč. 72/4, 1982, 445 – 456 s.

- HEŘMANOVÁ, E., CHROMÝ, P.: *Kulturní regiony a geografie kultury: kulturní realie a kultura v regionech Česka*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2009, 348 s., ISBN 978-80-7357-339-3.
- HEŘMANOVÁ, E., PATOČKA, J.: *Lokální a regionální kultura v České republice: kulturní prostor, kulturní politika a kulturní dědictví*. Vyd. 1. Praha: ASPI, 2008, 199 s. ISBN 978-807-3573-478.
- HEŘMANOVÁ, E.: *Koncepty, teorie a měření kvality života*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2012, 239 s., ISBN 80-741-9106-0.
- HUŠKA, J.: *Kam Olomoučané chodili do kina*. In *Kulturní revue Olomouckého kraje (KROK)*, roč. 10, č. 1. Vědecká knihovna v Olomouci. 2013.
- IRA, V., ANDRÁŠKO, I.: *Kvalita života z pohľadu humánnej geografie*. Geografický časopis, roč. 59/2, 2007. 159 – 179 s.
- IRA, V.: *Každodenné aktivity človeka z hľadiska kvality a udržateľnosti života*. Geografické informácie, 7, 2002. 179 – 187 s.
- IRA, V.: *Quality of life and urban space - Case study from city of Bratislava, Slovakia*. Europa XXI, 12, 2005. 83 – 96 s.
- IŠTOK., R., ANGELOVIČ, M.: *Vybrané teoreticko-metodologické aspekty výskumu kvality života s prihliadnutím na prihraničné regióny*. *Prírodné vedy - Folia Geographica 20, Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis*. Prešov: Prešovská Univerzita, 2013, roč. LIV. 80 – 97 s.
- KLADIVO, P.: *Prostorová diferenciace kvality života obyvatel města Olomouce* (disertační práce). Brno: Přírodovědecká fakulta Masarykovy univerzity, 2011. 163 s.
- KOŽUŠNÍK, V.: *Historie budov olomouckého divadla*. Olomouc: Danal, 2010, ISBN 978-80-85973-70-9.
- KUŘIMSKÁ, A.: *Kinofikace Olomouce neboli olomoucká kina od počátku po čtyřicátá léta*. Diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzita Palackého v Olomouci. Olomouc: 2001.
- MASSAM, B. H.: *Quality of life: Public Planning and private living*. *Progress and planning*. 58, 2002. 141 – 227 s.
- Mladá fronta dnes: Kino Metropol přišlo o dvě třetiny diváků*. Praha: MAFRA, a.s., 2008, roč. 17, č. 166. ISSN 1210 - 1168
- NOVOTNÝ, M.: *Divadlo v Olomouci na konci čtvrt tisíciletí své existence*. Brno, 2014. Bakalářská práce. Janáčkova akademie múzických umění v Brně.

- 🏛️ PACIONE, M.: *Quality of life in Glasgow: Applied geographical analysis*. Environment and Planning. 1986. 1499 – 1520 s.
- 🏛️ PATOČKOVÁ, V., ed. a kol.: *Kultura v krajích České republiky*. 1. vyd. Praha: Sociologický ústav Akademie věd České republiky, 2012. 416 s. ISBN 978-80-7330-222-1.
- 🏛️ PŘIVŘEL, J.: *Divadlo Tramtárie: minulost a současnost olomouckého divadla malých forem*. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Brno, 2011.
- 🏛️ RICHTER, L.: *Mapování amatérských krajů: Olomoucký kraj*. In Loutkář č. 3., 2014.
- 🏛️ *Směrnice k jednorázovému statistickému šetření občanské vybavenosti sídel k 31. 12. 1987: Směrnice a pokyny čs. statistiky*. Praha, 1987.
- 🏛️ Státní okresní archiv Olomouc: *Pozor*. č. 245, 18. 10. 1930. Olomouc.
- 🏛️ ŠEMBERA, A. V.: *Paměti a znamenitosti města Olomouce*. Vídeň, 1861. 148 s.
- 🏛️ VITÁSKOVÁ, A.: *Okresní knihovna v Olomouci. Vědecká knihovna v Olomouci*. In *Knihovní obzor*, č. 1, 2001.
- 🏛️ WILSON, J. O.: *Quality of life in the United States: An excursion into the new frontier of socioeconomic indicators*. Midwest Research Institute, 1969, 49 s.

8.2 Internetové zdroje

- 🏛️ ARTnative [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.artnative.tv/>
- 🏛️ *Baletní studio při Moravském divadle Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://baletolomouc.cz/>
- 🏛️ BENEŠ, J.: *Joukal: Končím, ale nová vize Metropolu se mi líbí*. Olomoucký deník. 2010. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/joukal-odchazim-ale-nova-vize-metropolu-se-mi-libi.html
- 🏛️ Centrum pro komunitní práci západní Čechy: *Názory obyvatel na kulturu – výsledky dotazníkového šetření 2007*: http://www.plzen2015.net/wp-content/uploads/2009/10/pmk_anketa_zaverecna-zprava_fin.pdf
- 🏛️ ČSÚ. *Sčítání lidu, domů a bytů 2001* [online]. 2001. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/krajp/13-7104-03-xm>
- 🏛️ ČSÚ. *Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Vše o území* [online]. 2001. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/sldb>
- 🏛️ *Divadlo na cucky* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.divadlonacucky.cz/>

- 🏛️ *Divadlo na Šantovce* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.divadlonasantovce.cz/>
- 🏛️ *Divadlo Tramtarie* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.divadlotramtarie.cz/>
- 🏛️ *Galerie Šantovka nabízí návštěvu výtvarného ateliéru* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.galeriesantovka.cz/o-centru/tiskove-centrum/>
- 🏛️ *Hanácké skanzen Příkazy* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.hanackeskanzen.cz/>
- 🏛️ *Historie sboru Žerotín. Akademický sbor Žerotín* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.zerotin.cz/historie.php>
- 🏛️ *Hudebně - dramatické studio při Moravském divadle Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.hd-studio.cz/>
- 🏛️ *Kašpárkova říše* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.kasparkovarise.cz/>
- 🏛️ *Knihovna UP. Univerzita Palackého v Olomouci* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.knihovna.upol.cz/struktura-up/univerzitni-zarizeni/knihovna/>
- 🏛️ *Koncepce rozvoje a činnosti Muzea umění Olomouc 2014 - 2018*. In: *Ministerstvo kultury ČR* [online]. Olomouc, 2013. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/assets/kulturni-dedictvi/muzea-galerie-a-ochrana-moviteho-kulturniho-dedictvi/prispevky/KONCEPCE-ROZVOJE-A-CINNOSTI-MUZEA-UMENI-OLOMOUC-2014---2018.pdf>
- 🏛️ *Korunní pevnůstka. Pevnost Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.pevnostolomouc.cz/korunni-pevnustka.htm>
- 🏛️ KOVAŘÍKOVÁ, K.: *Divadlo Tramtarie přes léto předělají. Bude pohodlnější a modernější. Olomoucký deník* [online]. 2014. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/divadlo-tramtarie-ceka-promena-bude-pohodlnejsi-a-modernejsi-20140815.html
- 🏛️ *Kultura České republiky v číslech: vybrané údaje ze statistických šetření. Národní informační a poradenské středisko pro kulturu: NIPOS* [online]. 2013. Dostupné z: <http://new.nipos-mk.cz/?cat=126>
- 🏛️ LÁZŇOVSKÁ, L.: *Kulturní infrastruktura České republiky po roce 1989* [online]. Praha: Národní informační a poradenské středisko pro kulturu, 2014. Dostupné z: <http://www.nipos-mk.cz/wp-content/uploads/2014/10/sbornik-web-fin.pdf>
- 🏛️ *Letecké muzeum Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.letecke-muzeum.cz/>
- 🏛️ *Lonely planet: Secret Europe*. [online]. London, 2014. Dostupné z: <http://www.lonelyplanet.com/secret-europe/>

- 🏛️ *Moravská filharmonie Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.mfo.cz/>
- 🏛️ Moravské divadlo Olomouc. *Výroční zprávy 2009 - 2013*. [online]. 2013. Dostupné z: <http://www.moravskedivadlo.cz/moravske-divadlo/informace-o-divadle/>
- 🏛️ Muzeum dráží historie v Olomouci je realitou. *Muzeum Českých Draž* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.cd.cz/muzeum/psali-o-nas/-16350/>
- 🏛️ Muzeum historických automobilů Olomouc. *Veteran Arena Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.veteranarena.cz>
- 🏛️ Muzeum MSK. *Malice svatokopecká* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.malicesvatokopecka.cz/>
- 🏛️ Muzeum Olomoucké pevnosti. *Pevnost Olomouc* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.pevnostolomouc.cz/muzeum-olomoucke-pevnosti--o-s-.htm#>
- 🏛️ *Muzeum umění Olomouc (MUO): Besední sál* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.olmuart.cz/besedni-sal/>
- 🏛️ *Muzeum umění Olomouc (MUO): Mozarteum* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.olmuart.cz/mozarteum/>
- 🏛️ *Muzeum umění Olomouc (MUO): výroční zpráva 2013* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.olmuart.cz/vyrocní-zpravy/>
- 🏛️ *Muzeum umění Olomouc: Divadlo hudby* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.olmuart.cz/divadlo-hudby/>
- 🏛️ *Národní památkový ústav (NPÚ)* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.npu.cz/prurezove/novinky-nejdulezitejsi/news/15918-ceska-republika-vysle-do-boje-o-titul-evropske-dedictvi-loosovy-interiery-v-plzni-a-arcidiecezni-muzeum-v-olomouci/>
- 🏛️ O kině Metropol. *Kino Metropol* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.kinometropol.cz/kino-metropol>
- 🏛️ PÁRAL, K.: *Olomoucké kavárny: sláva a pád Národního domu*. Olomoucký deník [online]. 2009. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/olomoucke-hospudky-slava-narodniho-domu20090705.html
- 🏛️ *Pastiche Filmz* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.pastichofilmz.org/>
- 🏛️ PÁŠOVÁ, P.: *V centru Olomouce vzniká nový amfiteátr pro 800 diváků*. Takto má vypadat. *Olomoucký deník*. 2015. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/v-centru-olomouce-vznika-novy-amfiteatr-pro-800-divaku-takto-ma-vypadat-20150114.html

- 🏰 Pevnost poznání. [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.pevnostpoznani.cz/>
- 🏰 Regionální centrum Olomouc [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.rco.cz/>
- 🏰 Resort Hodolany [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.resort-hodolany.cz/>
- 🏰 Slovanský tyátr: studentské divadlo z Olomouce [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.tyatr.cz/>
- 🏰 Statutární město Olomouc: *Strategie rozvoje cestovního ruchu města Olomouce 2014 - 2020* [online]. Olomouc, 2014. Dostupné z: <http://tourism.olomouc.eu/b2b/strategy-documents/cs>
- 🏰 Statutární město Olomouc: *Výroční zpráva 2013*. [online]. 2014. Dostupné z: http://www.olomouc.eu/administrace/repository/gallery/articles/11_/11070/vyrocnizprava-olomouc-2013.cs.pdf
- 🏰 Stručné dějiny knihovny města Olomouce. *Knihovna města Olomouce* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.kmol.cz/historie/>
- 🏰 Vědecká knihovna v Olomouci [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.vkol.cz/cs/>
- 🏰 Vitrína Deniska: výstavní prostor [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.vitrinadeniska.cz/>
- 🏰 Všeobecná deklarace UNESCO o kulturní diversitě [online]. 2001. Dostupné z: http://www.unesco.org/new/fileadmin/MULTIMEDIA/HQ/CLT/diversity/pdf/declaration_cultural_diversity_cs.pdf
- 🏰 Výstaviště Flora Olomouc, a. s.: *O společnosti* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.flora-ol.cz/o-spolecnosti/>
- 🏰 Z historie muzea. *Vlastivědné muzeum v Olomouci* [online]. 2015. Dostupné z: <http://www.vmo.cz/rubriky/o-nas/z-historie-muzea/>
- 🏰 ZATLOUKAL, P.: *Historie. Muzeum umění Olomouc* [online]. 2014. Dostupné z: <http://www.olmuart.cz/historie/>
- 🏰 ZUNTYCH, O.: *Spory o Olomoucký hrad: rekonstrukce prý nezaručí oživení*. Olomoucký deník. 2014. Dostupné z: http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/spory-o-olomoucky-hrad-rekonstrukce-pry-nezaruci-oziveni-20140529.html
- 🏰 Interní databáze Katedry geografie UP – data ze SLDB 2011 za základní jednotky.

9 Seznam použitých zkratek

AFO	Academia Film Olomouc
AMO	Arcidiecézní muzeum Olomouc
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
DH	Divadlo hudby
GAČR	Grantová agentura České republiky
HDS	Hudebně – dramatické studio
JAMU	Janáčkova akademie múzických umění
KD	Kulturní dům
KMOL	Knihovna města Olomouce
KMOL	Knihovna města Olomouce
KPH	Kruh přátel hudby
KUP	Knihovna Univerzity Palackého
MDO	Moravské divadlo Olomouc
MFO	Moravská filharmonie Olomouc
MSK	Malice svatokopecká
MUO	Muzeum umění Olomouc
NPÚ	Národní památkový ústav
OC	obchodní centrum
OVS	občanská vybavenost sídel
PAF	Přehlídka animovaného filmu
RCO	Regionální centrum Olomouc
ROH	Revoluční odborové hnutí
SEFO	Středoevropské fórum Olomouc
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
SOA	Státní okresní archiv
SPKH	Spolek pro komorní hudbu v Olomouci
UC	Umělecké centrum
UP	Univerzita Palackého
VKOL	Vědecká knihovna Olomouc
VMO	Vlastivědné muzeum Olomouc
ZUŠ	Základní umělecká škola

10 Seznam příloh

Příloha 1: Moravské divadlo: návštěvnost v letech 2008 - 2013

Příloha 2: Přehled návštěvnosti olomouckých kin (v tisících) v letech 2005 - 2008

Příloha 3: Souhrn návštěvností vybraných kult. zařízení v Olomouci 2009 - 2013

Příloha 4: Dostatečná kulturní nabídka

Příloha 5: Kulturní atraktivita pro turisty

Příloha 6: Konkrétní kulturní aktivity v OC Galerie Šantovka podle respondentů

Příloha 7: Vliv OC Galerie Šantovka na kulturní dění v centru Olomouce

Příloha 8: Dotazník – město Olomouc a kultura

Příloha 1: Moravské divadlo: návštěvnost v letech 2008 - 2013

	počet představení	celková návštěvnost	průměrná návštěvnost [%]	maximální cena za představení	minimální cena za představení
2009	330	109 881	65	350	70
2010	303	113 692	80	360	70
2011	346	93 490	70	380	70
2012	362	89 294	70	380	70
2013	344	90 088	73	390	*70

Zdroj: Moravské divadlo, výroční zprávy 2008 - 2013

*pozn.: v září roku 2013 se cena zvýšila na 90 Kč

Příloha 2: Přehled návštěvnosti olomouckých kin (v tisících) v letech 2005 - 2008

	2005	2006	2007	2008
Metropol	75	31	35	34
Cinestar	14	259	320	352
celkem	89	290	355	386

Zdroj: Mladá fronta dnes: Kino Metropol přišlo o dvě třetiny diváků, 2008.

Příloha 3: Souhrn návštěvností vybraných kult. zařízení v Olomouci 2009 - 2013

	2009	2010	2011	2012	2013
Knihovna Univerzity Palackého	539 189	526 116	546 644	470 353	494 196
Vědecká knihovna v Olomouci	218 408	220 352	199 668	244 600	228 863
Knihovna Města Olomouce	189 553	211 803	234 611	220 508	217 267
Vlastivědné muzeum v Olomouci	39 310	55 805	62 717	101 931	115 639
Muzeum umění Olomouc	215 686	122 466	187 368	226 252	203 153
Muzeum moderního umění	114 112	65 076	90 721	75 300	76 920
Arcidiecézní muzeum Olomouc	88 109	47 076	86 172	80 147	64 583
Letecké muzeum	x	10 100	4 500	x	4 673
Muzeum Olomoucké pevnosti	x	x	x	19 560	20 611
Veteran Arena	x	20 427	23 538	20 363	19 121
Výstaviště Flora Olomouc	133 460	196 123	178 850	158 849	158 941
Moravské divadlo Olomouc	109 881	113 692	93 490	89 294	90 088
Divadlo Tramtarie	x	26 299	59 900	45 985	67 270
Moravská filharmonie	x	28 500	26 958	x	21 338

Zdroj: NIPOS, výroční zprávy 2009 – 2013, Statutární město Olomouc

Příloha 4: Dostatečná kulturní nabídka

	respondenti	kladné stanovisko		záporné stanovisko	
		abs.	%	abs.	%
pohlaví					
muži	197	180	91,4	17	8,6
ženy	294	283	96,3	11	3,7
věk	0				
15 – 19 let	75	73	97,3	2	2,7
20 - 34 let	216	200	92,6	16	7,4
35 - 49 let	91	83	91,2	8	8,8
50 - 64 let	61	61	100,0	0	0,0
65 a více let	48	46	95,8	2	4,2
vzdělání	0				
základní	77	58	75,3	19	24,7
střední bez maturity	55	55	100,0	0	0,0
střední s maturitou	254	237	93,3	17	6,7
vysokoškolské	122	113	92,6	9	7,4
ekonomická aktivita	0				
zaměstnaní	198	187	94,4	11	5,6
nezaměstnaní	15	15	100,0	0	0,0
důchodci	56	54	96,4	2	3,6
studenti	198	186	93,9	15	7,6
osoby v domácnosti	21	21	100,0	0	0,0
bydliště	0				
město	376	354	94,1	22	5,9
zázemí	115	109	94,8	6	5,2
celkem	491	463	94,3	28	5,7

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 5: Kulturní atraktivita pro turisty

	respondenti	atraktivní		neatraktivní		nevím, nemohu posoudit	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví							
muži	268	225	84,0	4	1,5	39	14,6
ženy	370	321	86,8	7	1,9	42	11,4
věk							
15 - 19 let	88	71	80,7	1	1,1	16	18,2
20 - 34 let	271	237	87,5	3	1,1	31	11,4
35 - 49 let	128	102	79,7	2	1,6	24	18,8
50 - 64 let	77	66	85,7	4	5,2	7	9,1
65 a více let	74	70	94,6	1	1,4	3	4,1
vzdělání							
základní	79	64	81,0	1	1,3	14	17,7
střední bez mat.	89	75	84,3	1	1,1	13	14,6
střední s mat.	313	269	85,9	6	1,9	38	12,1
vysokoškolské	157	138	87,9	3	1,9	16	10,2
ekonomická aktivita							
zaměstnaní	259	218	84,2	5	1,9	36	13,9
nezaměstnaní	18	16	88,9	0	0,0	2	11,1
důchodci	89	82	92,1	3	3,4	4	4,5
studenti	245	208	84,9	3	1,2	37	15,1
osoby v dom.	24	22	91,7	0	0,0	2	8,3
bydliště							
město	480	415	86,5	7	1,5	58	12,1
zázemí	158	131	82,9	4	2,5	23	14,6
celkem	638	546	85,6	11	1,7	81	12,7

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 6: Konkrétní kulturní aktivity v OC Galerie Šantovka podle respondentů

	respondenti	divadlo		multikino	
		abs.	%	abs.	%
pohlaví					
muži	103	75	72,8	55	53,4
ženy	156	118	75,6	95	60,9
věk					
15 - 19 let	52	45	86,5	26	50,0
20 - 34 let	123	94	76,4	71	57,7
35 - 49 let	56	38	67,9	38	67,9
50 - 64 let	19	11	57,9	12	63,2
65 a více let	9	5	55,6	3	33,3
vzdělání					
základní	40	35	87,5	19	47,5
střední bez maturity	32	24	75,0	14	43,8
střední s maturitou	122	89	73,0	77	63,1
vysokoškolské	65	45	69,2	40	61,5
ekonomická aktivita					
zaměstnaní	101	73	72,3	64	63,4
nezaměstnaní	10	5	50,0	3	30,0
důchodci	12	5	41,7	5	41,7
studenti	123	100	81,3	70	56,9
osoby v domácnosti	13	10	76,9	8	61,5
bydliště		193			
město	211	154	73,0	127	60,2
zázemí	48	39	81,3	23	47,9
celkem	259	193	74,5	150	57,9

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 7: Vliv OC Galerie Šantovka na kulturní dění v centru Olomouce

	respon denti	rozhodně ano		spíše ano		nevím, nemohu posoudit		spíše ne		rozhodně ne	
		abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
pohlaví											
muži	268	42	15,7	63	23,5	101	37,7	37	13,8	25	9,3
ženy	370	43	11,6	107	28,9	120	32,4	71	19,2	29	7,8
věk											
15 - 19 let	88	17	19,3	28	31,8	23	26,1	14	15,9	6	6,8
20 - 34 let	271	38	14,0	79	29,2	72	26,6	62	22,9	20	7,4
35 - 49 let	128	19	14,8	36	28,1	48	37,5	16	12,5	9	7,0
50 - 64 let	77	8	10,4	15	19,5	35	45,5	11	14,3	8	10,4
65 a více let	74	3	4,1	12	16,2	43	58,1	5	6,8	11	14,9
vzdělání											
základní	79	15	19,0	21	26,6	29	36,7	9	11,4	5	6,3
střední bez maturity	89	8	9,0	24	27,0	38	42,7	10	11,2	9	10,1
střední s maturitou	313	51	16,3	82	26,2	102	32,6	56	17,9	22	7,0
vysokoškolské	157	11	7,0	43	27,4	52	33,1	33	21,0	18	11,5
ekonomická aktivita											
zaměstnaní	259	33	12,7	62	23,9	97	37,5	46	17,8	21	8,1
nezaměstnaní	18	4	22,2	4	22,2	4	22,2	5	27,8	1	5,6
důchodci	89	4	4,5	15	16,9	49	55,1	6	6,7	15	16,9
studenti	245	41	16,7	78	31,8	65	26,5	48	19,6	16	6,5
osoby v domácnosti	24	3	12,5	11	45,8	6	25,0	3	12,5	1	4,2
bydliště											
město	480	61	12,7	126	26,3	153	31,9	93	19,4	47	9,8
zázemí	158	24	15,2	44	27,8	68	43,0	15	9,5	7	4,4
celkem	638	85	13,3	170	26,6	221	34,6	108	16,9	54	8,5

Zdroj: vlastní výzkum

Příloha 8: Dotazník – město Olomouc a kultura

Dotazník - město Olomouc a kultura
hodnocení geografických aspektů kvality života

Vážení respondenti,
obracíme se na Vás s prosbou o vyplnění dotazníku, který je součástí výzkumu GAČR Katedry geografie PTF
Univerzity Palackého v Olomouci, zaměřeného na hodnocení geografických aspektů kvality života obyvatel města
Olomouc a okolí v oblasti kultury.
Dotazník je anonymní, vyplnění Vám nezabere více než 10 minut.

*Pozn.: Dotazník je určen pro respondenty starší 15 let žijící na území Olomouce a jeho okolí. Pokud nespĺňujete tato
kritéria, dotazník prosím nevyplňujte. Děkujeme!* *kontakt: Jenik.pospa@seznam.cz*

Tazatel:.....

Datum:.....

- 1) Provozujete kulturní činnost aktivně?
 ano ne

- 2) Pokud jste uvedl(a), že „ano“, uveďte, o jakou činnost jde:
 divadelní
 taneční
 hudební
 jinou – uveďte:.....

- 3) Jste členem/členkou nějakého organizovaného kulturního kroužku či souboru?
 ano ne

- 4) Je podle Vašeho názoru nabídka kulturních akcí v Olomouci a okolí dostatečná?
 ano
 nevím, nedovedu posoudit
 ne – uveďte důvod:

- 5) S čím jste v kulturní nabídce nejvíce spokojen(a)?.....

- 6) S čím jste v kulturní nabídce nejvíce nespokojen(a)?.....

- 7) Jak jste celkově spokojen(a) s kulturní nabídkou v Olomouci a okolí?
 velmi spokojen(a)
 spokojen(a)
 částečně spokojen(a) i nespokojen(a)
 nespokojen(a)
 velmi nespokojen(a)

- 8) Jste dostatečně informován(a) o tom, co se v Olomouci a okolí v oblasti kultury děje?
 ano
 ne, ale nevadí mi to
 ne a vadí mi to

9) Z kterého zdroje informace o kulturním dění v Olomouci a okolí čerpáte?

.....

.....

10) Které z těchto návštěv jsou pro Vás osobně nejzajímavější, a které Vás naopak nezajímají?

1 = Zajímají mě velmi; 2 = zajímají mě méně; 3 = zajímají mě výjimečně; 4 = nezajímají mě.

		1	2	3	4
9A	Návštěvy divadelních představení	☐	☐	☐	☐
9B	Návštěvy kina	☐	☐	☐	☐
9C	Návštěvy koncertů vážné hudby	☐	☐	☐	☐
9D	Návštěvy koncertů pop music	☐	☐	☐	☐
9E	Návštěvy diskotek a hudebních klubů	☐	☐	☐	☐
9F	Návštěvy uměleckých festivalů	☐	☐	☐	☐
9G	Návštěvy výstav a galerií	☐	☐	☐	☐
9H	Návštěvy muzeí	☐	☐	☐	☐
9I	Návštěvy knihoven a informačních center	☐	☐	☐	☐
9J	Návštěvy společenských plesů	☐	☐	☐	☐
9K	Návštěvy vzdělávacích akcí	☐	☐	☐	☐

11) Která konkrétní kulturní zařízení či akce navštěvujete v Olomouci nejraději?

Vyjmenujte maximálně 3 nejoblíbenější:

....

12) Jak často navštěvujete kulturních akce?

- 1x týdně
- 1x měsíčně
- 1x za pololetí
- 1x ročně
- 1x za několik let

13) Jak podle Vašeho názoru fungují v Olomouci a okolí následující kulturní zařízení a akce?

1=Velmi dobře; 2=spíše dobře; 3=nevím, nemohu posoudit; 4=spíše špatně; 5=velmi špatně.

		1	2	3	4	5
12A	Divadla	☐	☐	☐	☐	☐
12B	Kina, videokluby	☐	☐	☐	☐	☐
12C	Koncerty vážné hudby	☐	☐	☐	☐	☐
12D	Koncerty pop music	☐	☐	☐	☐	☐
12E	Diskotéky a hudební kluby	☐	☐	☐	☐	☐
12F	Umělecké festivaly	☐	☐	☐	☐	☐
12G	Výstavní síně a galerie	☐	☐	☐	☐	☐
12H	Muzea	☐	☐	☐	☐	☐
12I	Umělecké školy, soubory	☐	☐	☐	☐	☐
12J	Knihovny, čítárny, studovny	☐	☐	☐	☐	☐
12K	Kulturní agentury, organizace	☐	☐	☐	☐	☐
12L	Informační střediska	☐	☐	☐	☐	☐

14) Co Vám brání v častějších návštěvách kulturních zařízení nebo akcí?

Můžete uvést i více možností:

- neexistují překážky
- rodinné povinnosti
- vlastní zdravotní problémy
- nedostatek finančních prostředků
- nedostatek volného času
- nedostatečná kulturní nabídka
- nedostatek informací o tom, co se nabízí
- špatná dostupnost (jsou moc daleko, špatné spojení)
- nezajímá mě to
- něco jiného:.....

15) Jaké kulturní akce by se měly v Olomouci hlavně pořádat?

.....
.....

16) Myslíte si, že je Olomouc kulturně přitažlivá pro turisty?

- ano
- nevím, nedovedu posoudit
- ne – *uveďte důvod:*.....

17) Co je podle Vás největším kulturním lákadlem pro návštěvníky města Olomouc?

.....
.....

18) Jak hodnotíte OC Galerie Šantovka z pohledu nabídky kulturních akcí?

- je to místo, které nabízí kulturní vyžití – *uveďte jaké:*.....
- je to místo, které nenabízí kulturní vyžití
- nemám informace, nemohu posoudit

19) Domníváte se, že kulturní akce pořádané OC Galerie Šantovka ovlivní kulturní život v centru Olomouce?

- rozhodně ano
- spíše ano
- nevím, nedovedu posoudit
- spíše ne
- rozhodně ne

***** Na závěr prosíme o několik statistických údajů *****

Pohlaví: muž žena

Věk: 15 – 19 20 – 34 35 – 49 50 – 64 65 a více

Vzdělání: základní střední bez maturity střední s maturitou vysokoškolské

Ekonomická aktivita:

- zaměstnaný
- nezaměstnaný
- studující
- důchodce
- v domácnosti (včetně mateřské/rodičovské dovolené)

Bydliště:

- **město Olomouc:**

☐ Bělidla	☐ Lazce	☐ Pavlovičky
☐ Černovír	☐ Lošov	☐ Povel
☐ Droždín	☐ Nedvězí	☐ Radíkov
☐ Hejčín	☐ Nemilany	☐ Řepčín
☐ Hodolany	☐ Neředín	☐ Slavonín
☐ Holice	☐ Nová Ulice	☐ Svatý Kopeček
☐ Chomoutov	☐ Nové Sady	☐ Topolany
☐ Chválkovice	☐ Nový Svět	☐ Týneček
☐ Klášterní Hradisko	☐ Olomouc	

- **okolí:**

☐ Bělkovice-Laštany	☐ Hhšovice	☐ Samotišky
☐ Blatec	☐ Hněvotín	☐ Skrbeň
☐ Bohuňovice	☐ Horka nad Moravou	☐ Těšetice
☐ Bukovany	☐ Charváty	☐ Tověř
☐ Bystročice	☐ Kožušany-Tážaly	☐ Ústín
☐ Bystrovany	☐ Křelov-Břuchotín	☐ Velká Bystřice
☐ Dolany	☐ Přáslavice	☐ Velký Týnec
☐ Grygov	☐ Příkazy	

Máte nějaké další připomínky nebo návrhy související s kulturním životem v Olomouci a okolí?

.....

.....

.....

.....

Děkujeme Vám za Váš čas i odpovědi.